

Katolički list

Zvonik

GOD. XX. BR. 1 (219) Subotica, siječanj (januar) 2013. 150,00din

GODINA VJERE²⁰¹²₂₀₁₃

Tema:

Prelo, kriza i siromaštvo

Reportaža:

„Razgovor“ Instituta Ivan Antunović

Intervju:

mons. Jakob Pfeifer

Božićni koncert u katedrali

Svjetlo iz Betlehema u Plavni

"Betlemari" u crkvi sv. Roka u Subotici

Božić u Sonti

Nietzsche i Bog na prelu

Njemački filozof Nietzsche jednom je rekao: „Vjerovao bih u Boga koji bi znao plesati“. I što Bog da, nije povjerovao! Valjda je, siroma', od kršćanstva očekivao kakvu naznaku Božje razigranosti, vedrine, humora... Raskolačene oči i patničke grimase otkupljenih, kršćanstvo blijedih lica, donekle je utrlo put njegovu nihilizmu. Možda je Nietzsche doista u pravu!? Bolje uopće ne vjerovati nego „furati“ mazohističku sliku Boga i vječito lelekati nad trivijalnim tričarijama.

Mogu li kršćanstvo i kršćani ponuditi alternativu? Može li naš Bog zaplesati i nasmiješiti se pa ničeanjskim antikristima razgaliti srce? Bog i humor? Stavljeno jedno uz drugo zvuči gotovo blasfemično. Nismo svikli na takvu sliku Boga. Radije si ga predočavamo bradatog, namrštenih obrva s prijeteci podignutim kažiprstom. A što ako je Bog doista humoristično biće, biće u kojem je punina radosti, vrelo veselja koje ključa i prelijeva se na stvorenje? Kršćanski Bog je Stvoritelj zato što je *radostan* (od gl. raditi, stvarati), zato jer je *raspoložen* (dao se raspolagati čovjeku), zato jer je *sretan* (od gl. sresti), jer je *razgaljen* (raz+ogoliti se – posvećma otvoren) i *ugodan* (staronjemački „god“ – dobar). Da, Bog se smije, ali ne hihoćućim kezom, već je to ispaćeni smijeh ljubavi razapetoga i uskrsloga Krista.

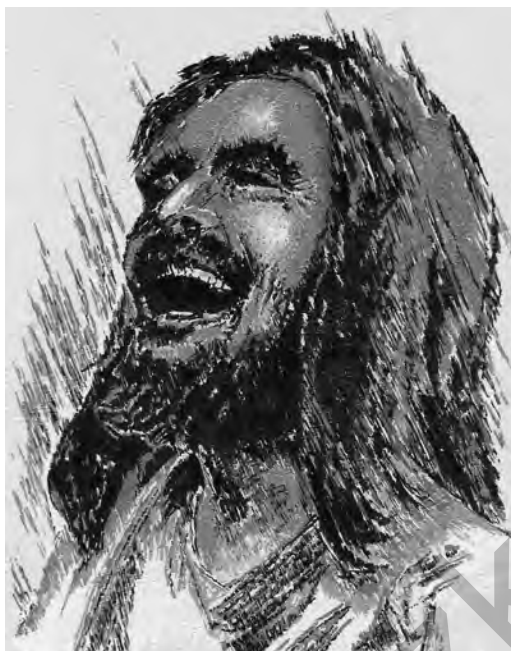
Čudne li teologije? Iskreno, da! Danas nemamo niti u začetku razrađenu teologiju humora. Kao da bi to bila neozbiljna tema za ozbiljnu teologiju. Pogledamo li od Boga stvoreni svijet, naći ćemo stvarnost ispunjenu humorom. Pogledajte samo oblik, boje i ponašanje nekih životinja, zar neke od njih ne nalazite smiješnima? Što osjećate dok gledate zeburu, žirafu, kljunaša, devu, oblike i boje nekih riba, majmune? Ili, dok promatrate malu djecu u igri? Ostavlja li vas sve to bez smješka? Naposljetku, ako je čovjek stvoren na sliku Boga, odakle u njemu sposobnost za radost, smijeh, humor? Teolog H. Thielicke smatra da se iza gubitka sposobnosti smijanja krije gubitak vjere. Što manje vjerujemo,

to se manje smijemo. Jer, vjera otvara prostor radosti, a s radošću dolazi i smijeh. Prođe li famozna Godina vjere a mi ne budemo vedriji i nasmijaniji, „uzalud vam trud svirači“!

Dragi čitatelji, vrijeme je poklada, prela, balova, karnevala. Oni su „produkt“ zdrave kršćanske duhovnosti, koja želi opustiti strune ovog napetog svijeta. Humor relativizira i ironizira umišljenu nadutost i ozbiljnost stvarnosti, život čini podnošljivijim, u konačnici, ukazuje na Boga. Pravi učitelj istinskog, iscjeljujućeg humora je Isus Krist koji je dao ljekoviti balans između shizofrenog cerekanja i natmurenog mrgođenja: *Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima!* Na tom tragu nalazi se i Nietzscheov odgovor zašto se čovjek smije: „jedino on pati tako duboko da je *morao* izmisliti smijeh“. Humor pretpostavlja čovjekovu tragičnu egzistenciju. Tragičnost i humor imaju isti izvor. No, kršćani stvarno vjeruju i znaju da se Bog Isusa Krista smije. Bog je vječno i uvijek svježe događanje neizmjerne radosti. Bog u ljudskoj agoniji i raspećima nudi svoj spasonosni vazmeni osmijeh i osjećaj za humor.

Da je Nietzsche imao ovaj *Zvonik* u rukama, možda bi... hm... tko zna... Ali barem neka vama posvjedoči o Bogu koji zna plesati i smijati se ☺

Vaš urednik

Iz sadržaja

Tema broja:

Prelo, kriza siromaštvo....6

Subotička Danica

predstavljena u Baču.....11

Intervju:

Mons. Jakob Pfeifer 24

Reportaža:

XXI. „Razgovor“ biskupa

Ivana Antunovića 27

Sarajevski kardinal

u „Paulinum“ 30

Mozartov efekt.....34

Održano Veliko prelo.....36

Svećenici u uniformi

nisu kontradikcija.....37

Vjernici pitaju:

Ja sam muškarac

s vaginom.....47

Kršćanski stav:

Zdravstveni (pre)odgoj ...48

Piše: *Ana Ivković*

Iznenadenje!

Voliš li iznenađenja? Neki ljudi kažu da ih ne vole. To mi je uvijek bilo čudno jer iznenađenje oduvijek povezujem s osmjehom, posebnim sjajem u očima, poskakivanjem od radosti. Vjerojatno se oni boje pomisli da nešto nije po njihovom planu, da ih čeka nešto na što nemaju utjecaja. Najgore je ako iznenađenje u njima budi strah, strepnju: *Nešto loše će se dogoditi. Netko je u zasjedi. Čeka me nesreća.* Tužno je ako netko odmah očekuje zlo, iako bi se s još više razloga mogao nadati dobru. Možda se boje i svoje reakcije kada ih drugi u iznenađenju uhvate nespremnima. Njihov je ponos prevelik da bi im dopustio pokazati se pred ljudima iznenađenima, a kamoli oduševljenima. I tako ne dopuštaju nikome da pomakne granicu njihovog očekivanja, iznenadi ih i razveseli.

Znam i ljude koji su pravi majstori u pravljenu iznenađenja. Uživaju u pripremama, imaju kreativne ideje i raduje ih sama pomisao na izraz lica osobe koju će iznenaditi. Znaju što ona najviše voli, znaju njene skrivene i neostvarene želje i na razne načine, s povodom ili bez njega, žele ih ostvariti. Nekad su ta iznenađenja velika i spektakularna, a nekad mala, naizgled beznačajna. No, ono po čemu se mjeri njihova veličina jest žar s kojim su pripremana i ljubav kojom su potaknuta. U svakom su iznenađenju utkane veze između onoga koji ga sprema i onoga kome je namijenjeno. Po tome je svako posebno i dragocjeno. Onaj tko ga promatra izvana ne može sve razumjeti, ali „iznenađeni“ prepoznaje svaku sitnicu, sve korake koji su vodili do iznenađenja i vidi u njima pažnju i ljubav koje su namijenjene baš njemu.

Lijepo je znati radovati se iznenađenjima, a posebna je umjetnost znati ih priređivati. Doista umjetnost! Možda se jednom netko dosjeti uvrstiti iznenađenje među umjetnosti. Koliko li je umjetnika oko nas! Oni koji su predani

svojoj umjetnosti, za nju žive i najveće priznanje im je: razveseliti nekoga iznenađenjem.

Šteta je kad iznenađenje propadne, kada se tajna otkrije prije vremena. Onaj tko ju brižljivo čuva, pa mu slučajno ne uspije plan, možda pomisli da je iznenađenje propalo. Ali za onog tko ga je otkrio, to ne mora biti tako, jer kad samo naslutiš da ti netko sprema iznenađenje, već te obuzme nekakva radost. Iznenađenja su najbolji dokaz da imaš nekog tko te voli, kome si važan i tko je mislio na tebe. Divan je osjećaj znati da je netko svoje vrijeme trošio na tebe, na tvoju radost, a još je ljepše kad vidiš da te netko tako dobro poznaje da zna što te najviše veseli, što želiš, a ni ne pomišljaš da bi mogao dobiti.

A pomisliš li ponekad da ti netko sprema posebna iznenađenja? To mora biti netko tko te dobro poznaje. Zna sve tvoje želje, planove, još neostvarene snove. Osim toga, On može učiniti sve. Što je još važnije, On te voli više od svih i želi te silno usrećiti. Sve što je potrebno za savršeno iznenađenje je tu! Jedino preostaje vrijeme. Najbolja su ona iznenađenja koja se dugo čine običnima, prosječnima, bezveznima, pa čak propalima. I dok kukaš zbog neuspjelih planova i velikih želja zaglavljenih negdje u prošlosti, sjeti se: *Možda je sve to dio velikog iznenađenja!* Netko ti unatoč propalim planovima sprema nešto bolje. Netko ti umjesto neostvarenih snova priprema ono što nisi znao ni poželjeti. Hoće li to biti kao u filmovima kad uđeš u kuću, upališ svjetlo i odjednom sa svih strana začuješ: *Suprise!* Ne znam. Ni ne želim znati, to je iznenađenje. Ali, poznavajući Onoga tko ga sprema, znam da će biti veličanstveno. Jedva čekam!

Istina je nikla iz zemlje

/Iz Papine poruke *Urbi et orbi* na svetkovinu Božića 2012. godine/

Draga braćo i sestre iz Rima i čitavog svijeta, sretan Božić svima vama i vašim obiteljima! Svoju božićnu čestitku, u ovoj Godini vjere, izričem ovim riječima, preuzetim iz jednog psalma: „Istina je nikla iz zemlje“. U tekstu toga Psalma one su, zapravo, izražene u budućem vremenu: „Istina će niknuti iz zemlje“: riječ je o jednom naviještaju, obećanju, praćenom ostalim izrazima koji zajedno glase ovako: *Ljubav će se i Vjernost sastati, / Pravda i Mir zagrliti. / Vjernost će nicat' iz zemlje, / Pravda će gledat' s nebesa. / Jahve će dati blagoslov i sreću, / i zemlja naša urod svoj. / Pravda će stupati pred njim, / a Mir tragom stopa njegovih* (Ps 85,11-14).

Danas su se te proročke riječi ispunile! U Isusu, rođenom u Betlehemu od Marije Djevice, ljubav i istina su se stvarno susreli, pravda i mir su se zagrlili; istina je nikla iz zemlje a pravda gleda s nebesa... Istina, kojoj ni nebo nije dovoljno veliko da bi je obuhvatilo, je iznikla iz zemlje i bila položena u jasje. U čiju se korist tako uzvišen Bog učinio tako poniznim? Sigurno ne zbog vlastite koristi, već na našu veliku blagodat, ako vjerujemo.

„Ako vjerujemo“. Eto snage vjere! Bog je učinio sve, učinio je štoviše nemoguće: utjelovio se. Svojom svemoćnom ljubavlju je ostvario ono što nadilazi ljudsko shvaćanje: Beskonačni je postao djetetom, ušao je u svijet. Ipak, isti taj Bog ne može ući u moje srce ako mu ja ne otvorim vrata. Porta fidei! Vrata vjere! Mogli bi se prestrašiti te svoje naopake bezgranične moći. Ta čovjekova moć da se zatvori Bogu može nas uplašiti. Ali evo stvarnosti koja tjera tu mračnu misao, evo

nade koja pobjeđuje strah: istina je iznikla! Bog je rođen! *Zemlja je plodom urodila* (Ps 67, 7). Da, postoji jedna dobra zemlja, jedna zdrava zemlja, slobodna od svakog egoizma i svake zatvorenosti. Postoji u svijetu jedna zemlja koju je Bog pripravio da dođe i nastani se među nama. Postoji boravište za njegovu prisutnost u svijetu. Ta zemlja postoji, čak i danas, 2012. godine, iz te je zemlje iznikla istina! Zato postoji nada u svijetu, pouzdana nada, također u najtežim trenucima i situacijama. Istina je iznikla i donijela ljubav, pravdu i mir. /.../ Neka svaka zemlja postane dobra zemlja, koja prihvaća klice ljubavi, istine, pravde i mira. Svima sretan Božić!

Pedagogija mirotvoraca

/Iz poruke pape Benedikta XVI.
za Svjetski dan mira 2013./

Svaka godina nosi sa sobom nadu u bolji svijet. U toj perspektivi molim Boga, Oca čovječanstva, da nam udijeli slogu i mir, da se svima ispune želje za sretnijim životom i blagostanjem.

Pedeset godina od Drugog vatikanskog koncila, koji je omogućio osnažiti poslanje Crkve u svijetu, ohrabrujuće je konstatirati da kršćani, kao Božji narod u zajedništvu s Njim i kao suputnik čovječanstva, zauzeto djeluju u povijesti dijeleći njegove radosti i nade, žalosti i tjeskobe, naviještajući Kristovo spasenje i promičući mir za sve.

Naše doba, označeno globalizacijom, s njezinim pozitivnim i negativnim aspektima, kao i krvavim sukobima koji se još uvijek vode i ratnim prijetnjama, pozivaju na novo i složno zauzimanje u traženju općeg dobra, razvoja svih ljudi i čitavoga čovjeka.

Jasno se, na kraju, uviđa nužnost predlaganja i promicanja pedagogije mira. Ona zahtijeva bogati duhovni život, jasne i ispravne moralne referentne točke i prikladne stavove i načine života. Djela mirotvorstva teže postizanju općeg dobra i pobuđuju zanimanje za mir i njegovanje mira. Misli, riječi i geste mira stvaraju mentalitet i kulturu mira, ozračje poštivanja, čestitosti i srdačnosti. Potrebno je, dakle, učiti ljude da

jedni druge ljube i njeguju mir, i da u njihovim odnosima više prevladava dobrohotnost no puka tolerancija. Temeljni je poticaj tomu „reći ne osveti, priznati nepravde, prihvatiti isprike bez da smo ih tražili i na kraju oprostiti“, tako da se pogreške i uvrede mogu uistinu priznati, da bismo mogli zajedno kročiti prema pomirenju. To zahtijeva jačanje pedagogije opraštanja. Zlo se, naime, pobjeđuje dobrom, a u traženju pravde treba se voditi primjerom Boga Oca koji ljubi svu svoju djecu (usp. Mt 5,21-48). To je polagan proces, jer pretpostavlja duhovni razvoj, odgajanje za više vrijednosti, novu viziju ljudske povijesti. Treba se odreći lažnog mira što ga obećavaju idoli ovoga svijeta i njegovih pratećih opasnosti, onog lažnog mira koji otupljuje savjesti, koji vodi čovjeka do toga da je prignut nad samim sobom, bez volje za životom i na sve ravnodušan. Pedagogija mira, nasuprot tome, uključuje djelovanje, suosjećanje, solidarnost, hrabrost i ustrajnost.

Zajedno s blaženim Ivanom XXIII. molimo Boga da prosvjetli vođe narodâ da, pored skrbi za materijalno blagostanje svojih sugrađana, jamče i brane dragocjeno dobro mira, molimo ga da jača u ljudima spremnost da ruše barijere koje ih dijele, da jača sveze uzajamne ljubavi, međusobno razumijevanje i da opraštaju onima koji su im nanijeli uvrede; tako će njegovom moći i nadahnućem svi narodi na zemlji iskusiti bratstvo i željeni mir za kojim silno teže će cvasti i kraljevati među njima.

S tom molitvom, izražavam svoju želju da svi postanu pravi mirotvorci i graditelji mira, tako da ljudski grad raste u bratskoj slozi, napretku i miru.

Prelo, kriza i siromaštvo

Piše: *Vjekoslav Šarčević*

Proslava prela (balova) kao društvenog događaja na ovim prostorima stavlja se u kontekst vremena prije korizme, koja u sebi nosi pokorničku dimenziju, dimenziju odricanja u svrhu pripreme za najveći kršćanski blagdan Uskrs. Prelo se ujedno može doživjeti i kao zadnje davanje oduška sebi samome u okviru kršćanske zajednice prije pokorničkog vremena. Mnogi će katolici na ovim prostorima radosno slaviti uz bogate trpeze zajedno sa svojim obiteljima i prijateljima. Uostalom, to je i opravdano i hvalevrijedno, jer čovjek u svojoj ljudskoj prirodi nosi potrebu da se proveseli. Radost je u Bogu, pa shodno tome i u čovjeku kao slici Boga. Kao kršćani ne bismo smjeli zaboraviti one koji će toga dana ostati kod kuće zbog nedostatka materijalnih sredstava. Kako će se oni osjećati tada? Je li na njima odgovornost zbog siromaštva uzrokovanog pohlepom bogatih? Spadaju li oni u ljude koji su opustošili firme i bavili se raznoraznim koruptivnim radnjama? Svakako da nisu oni ti koji su odgovorni, ali oni trpe najviše. Rezultat svega je da danas ima mnogo nezaposlenih i mnogo onih koji nemaju što staviti na stol. Prema nekim statističkim podacima koje objavljuju medijske kuće, postoji oko 40.000 ljudi u Srbiji koji koriste narodne kuhinje, dobivajući jedan obrok dnevno, a mnogima je to nažalost i jedini obrok tijekom dana.

Ne treba smetnuti s uma da među tom armijom gladnih ima mnogo djece. Je li društvo ikada sebe zapitalo kako će se osjećati dijete u školi među svojim vršnjacima, ako je ono korisnik narodne kuhinje? Kršćani bilo kojeg obreda, a i građani imaju moralnu odgovornost pomoći takvima. Kršćanstvo je stavilo do znanja vjernicima da nahraniti gladnog jest veliko djelo milosrđa, a valja se sjetiti i našeg učitelja Isusa koji kaže: *Što god učinite jednom od moje braće, meni ste učinili.*

Prema nekim statističkim podacima koje objavljuju medijske kuće, postoji oko 40.000 ljudi u Srbiji koji koriste narodne kuhinje, dobivajući jedan obrok dnevno, a mnogima je to nažalost i jedini obrok tijekom dana.

Svatko sebi može postaviti pitanje: Kome ja mogu pomoći? Važno je također postati svjestan činjenice da stvarnost gladi nije negdje tamo (u smislu neodređenog) nego je ono prisutno ovdje i sada oko nas. Ti gladni ljudi su upravo oni koje Isus naziva blaženima i nudi im kraljevstvo Božje. Ali dok kraljevstvo Božje ne nastupi u svojoj punini, ljudi imaju zrno humanosti u svojim srcima, sigurno će se odazvati pozivu vlastite savjesti, jer samo dobra djela grade put do Očevog doma.

Pored armije gladnih, postoji mnogo, ali zaista mnogo veća i brojnija ar-

mija nezaposlenih koja broji oko 750.000 ljudi koji teško žive, a previše milijunaša i par milijardera u tako jednoj maloj zemlji poput Srbije koja je izmučena sankcijama. Čemu se nezaposleni mogu radovati? Što oni mogu slaviti? Može li netko dati odgovor koliko su oni zadovoljni? Ili jednostavno reći – to je svjetska ekonomska kriza koja ima svoje vlastite uzročnike poznate ekonomskim stručnjacima. No, odgovor na pitanje o ekonomskoj krizi može biti dan na jedan jednostavniji način ne umanjujući znanstvenost ekonomije. Dovoljno je samo postaviti pitanje: Tko vodi ekonomiju? Ljudi, čovjek! Odgovor je više nego jednostavan. Čovjek je pogriješio. Papa Benedikt XVI. kaže da je ekonomska i financijska kriza, kriza moralne prirode. Čovjek je jedino biće kojemu se može pripisati moralno ili nemoralno djelovanje, jer jedino čovjek posjeduje razum i slobodu. Čovjek, ljudi su odgovorni.

Na jednom od međureligijskih susreta i dijaloga u ime crkve govorio je generalni vikar Firentinske nadbiskupije mons. Claudio Maniago, rekavši: „Europa ujedinjena samo zajedničkom valutom, eurom, kao što vidimo u ovo vrijeme, nema baš mnogo perspektiva. Zato je nužno, pa i preko dijaloga između Europske unije i vjerskih zajednica, Europi vratiti njezinu autentičnu i izvornu dušu, a jedinstvo Europske unije ponovno temeljiti na zajedničkim vrijednostima. Nalazimo se u problematičnome razdoblju i to ne samo na ekonomskoj razini, jer ova kriza nije samo gospodarska nego je jednako tako kulturna i duhovna. Zbog toga Europa mora ponovno pronaći svoju originalnost, svoju izvornost, one korijene koji su joj dali njezino svojstveno i prepoznatljivo lice“. Kriza kakvogod da je, uvijek se tiče čovjeka, a ova posebice, jer ju je čovjek i izazvao svojim moralnim padom. Sumorno stanje na polju ekonomije neprestano izaziva strepnje kod običnog čovjeka, koji sebi postavlja pitanje: Što dalje? Kako dalje? Običan ili prosječan čovjek želi raditi i pristojno živjeti.

Papa Benedikt XVI. na općoj audijenciji 2009. godine progovara na temu ekonomske krize: „Stanje u svijetu, kao što posljednjih mjeseci doznajemo iz brojnih vijesti, i dalje je u znaku velikih

фото: Владимир Р. Николит

Svatko sebi može postaviti pitanje: Kome ja mogu pomoći? Važno je također postati svjestan činjenice da stvarnost gladi nije negdje tamo (u smislu neodređenog) nego je ono prisutno ovdje i sada oko nas.

problema i 'sablazni' silnih nejednakosti, koje i dalje postoje usprkos naprima poduzetim u prošlosti. S jedne se strane bilježe znakovi teških društvenih i ekonomskih neravnoteža; s druge se s raznih strana poziva na reforme koje se više ne mogu odgađati kako bi se ublažio jaz u razvoju narodâ. Fenomen globalizacije može, u tu svrhu, predstavljati stvarnu mogućnost, ali za to je važno da se prione dubokoj moralnoj i kulturnoj obnovi i odgovorno prosuđuju odluke koje će se donijeti za opće dobro. Bolja budućnost za sve je moguća, ako se bude temeljila na ponovnom otkrivanju temeljnih etičkih vrijednosti. Potrebno je, naime, novo ekonomsko planiranje koje će voditi računa o globalnom razvoju i počivati na etičkom temelju odgovornosti pred Bogom i čovjekom kao Božjim stvorenjem. Enciklika zacijelo ne kani pružiti tehnička rješenja na velike društvene probleme današnjega svijeta – to nije zadatak crkvenog učiteljstva. Ipak, ona podsjeća na velika načela koja se ne smije mimoći pri izgrađivanju ljudskog razvoja narednih godina. Među njima je, u prvom redu, pozornost prema ljudskom životu, kojeg se promatra kao središte svakog istinskog napretka; zatim poštivanje prava na vjersku slobodu, koje je uvijek usko povezano s čovjekovim razvojem; nadalje, odbacivanje prometejske vizije čovjeka, koja ga smatra apsolutnim tvorcem vlastite sudbine. Bezgranično povjerenje u moć tehnologije na kraju bi se pokazalo iluzornim. Potrebni su čestiti ljudi kako u politici tako i u ekonomiji, koji su iskreno predani općem dobru. Na osobit način, a s obzirom na urgentna pitanja s kojima se svijet suočava, prijeko je potrebno dozvati u svijest i skrenuti pozornost javnoga mnijenja na dramu gladi i prehrambene sigurnosti, kojom je pogođen velik dio čovječanstva. Drama tih razmjera interpelira našu svijest: nužno je odlučno se s njom uhvatiti u koštac, uklanjajući strukturalne uzroke koji je prouzrokuju i promičući poljoprivredni razvoj najsiromašnijih zemalja. Uvjeren sam da će taj solidarni put k razvoju najsiromašnijih zemalja sigurno pomoći da se stvori plan za rješavanje sadašnje globalne krize. Nema sumnje da se mora pažljivo vrednovati uloga i političke vlasti država, u dobu u kojem postoje

ograničenja njihovoj suverenosti zbog novog međunarodnog ekonomsko-tržišnog i financijskog konteksta. S druge strane, ne smije izostati odgovorno sudjelovanje građana u nacionalnoj i međunarodnoj politici, zahvaljujući također novom zauzimanju udruženja radnika koja su pozvana iznjedriti nove sinergije na lokalnoj i međunarodnoj razini. Primarnu ulogu, i na tome polju, imaju društvena obavijesna sredstva za jačanje dijaloga između različitih kultura i tradicija. Želeći, dakle, isplanirati razvoj koji neće biti izopačen lošim funkcioniranjem i zastranjenjima koja su danas naširoko prisutna, nameće se nužnost da svi ozbiljno razmisle o samom smislu ekonomije i njezinim ciljevima. Iziskuju to stanje ekološkog zdravlja planeta kao i pitanje kulturne i moralne krize čovjeka koja se jasno uočava u svim dijelovima svijeta. Ekonomija treba etiku da bi ispravno funkcionirala; treba povratiti važni doprinos načela besplatnosti i „logike dara“ u tržišnu ekonomiju, gdje pravilo ne može biti samo profit. Ali to se može postići samo ako se za to zauzmu svi, gospodarstvenici i političari, proizvođači i potrošači i to pretpostavlja odgoj savjesti u kojem će biti stavljen snažan naglasak na moralnim kriterijima pri izradi političkih i ekonomskih planova“.

On je ujedno i put i cilj. On je onaj koji budi usnule u vlastitom dremežu. Isus je ekonomičan, jer je besplatan, radi besplatno i daje besplatno.

Snažna je i iskrena poruka Pape, ali nameće se pitanje je li čovjek spreman na onu ekonomiju gdje pored pravila „profita“ postoji i još pokoje pravilo za dobro čovjeka? Nije čovjek u službi profita, nego profit u službi čovjeka. Posve je jasno da Papa ne želi isključiti profit iz ekonomije jer je ona bez njega nemoguća, nego ono što Papa želi naglasiti jest da jedino i isključivo pravilo ne bude samo profit, nego i postojanje i drugih pravila koja će više služiti čovjeku. Posebice zapada u oči i prijeka potreba za čestitim političarima, postoji li za to mogućnost? Da, ali šanse su male. Što pružiti čovjeku u ovako teškom vremenu? Kristovom učeniku preostaju riječi njegova učitelja Isusa koji jasno kaže da čovjek ne živi samo o kruhu. Ovdje Isus ne želi poreći vrijednost materijalnog dobra, nego istaknuti

i duhovni aspekt ljudske osobe koji ima svoje potrebe. Isus je pozvao svakoga tko se osjeća umornim, kome je teško da dođe k njemu, da se odmori. Odmor u njegovoj prisutnosti znači biti s njim, dobiti snagu za ustati i ići naprijed. Ustati u svakom pogledu. To je moguće. Razne nevolje drmale su zemlje, kontinente, planetu, ali uvijek je postojala vjera i nada koje su nosile ljude naprijed. Čovjek današnjice svu svoju vjeru stavio je u materijalni probitak, koji po sebi nije loš, ali problem nastaje kada čovjek svoja nadanja reducira samo na materijalno i tjelesno, kao da ona druga, duhovna ili transcendentna dimenzija ljudskog bivstvovanja ne postoji. Čovjek mora sebe otvoriti toj transcendenciji – Bogu, koji sebe naziva istinom, pravdom, ljubavlju. Sve vrijednosti duhovne naravi koje hrane ljudski duh u Bogu su nazočne, jer u njemu stane suosjećanje, snaga, vizija, spremnost da sasluša, pomoć, dobrota. Jednom riječju, on je punina koja može ispuniti i u potpunosti zadovoljiti čovjekova traženja i nadanja, on je taj koji može probuditi ljudski duh iz apatije i ravnodušja. Ljudsko biće može obilovati materijalnim dobrima i ujedno biti klonula duha, siromah koji je prazan i koji tu prazninu osjeća. Jedina hrana je Krist. On je ujedno i put i cilj. On je onaj koji budi usnule u vlastitom dremežu. Isus je ekonomičan, jer je besplatan, radi besplatno i daje besplatno.

Potrebni su čestiti ljudi kako u politici tako i u ekonomiji, koji su iskreno predani općem dobru.

Čovjek u oskudici ipak ima razloga za sreću, ukoliko prepozna tko je izvor sreće i radosti. Za takve ljude često nije potrebna prebogata trpeza za prelo ili neko drugo slavlje da bi bili sretni. Ipak, ne treba negirati materijalne potrebe ljudi, jer smo materijalni i u materijalnom svijetu živimo, pa ako maleni čovjek nema što staviti na stol, ili pak pružiti svojoj djeci nešto elementarno-materijalno, i pored Boga koji živi u njegovu srcu i s kojim se zajedno u duhu raduje, ljudski je biti ponekad malo žalostan zbog nedostatka željenih i nužno potrebnih materijalnih dobara.

Božić u crkvi sv. Marije u Subotici

Za Božić su se djeca župe sv. Marije iz Subotice pripremila dvojezičnom betlehemskom predstavom, što su prikazala pred polnoćku. Na hrvatskom jeziku su nastupili: Mihaela Karamatić, Filip Remeš, Nora Horvat Šamu, Sanela Anđelković, Dijana Ćuro i Martin Buljović.

Zatim su zbor i gudački-tamburaški orkestar osnovne škole „István Széchenyi“ iz Subotice pod vodstvom gospodina **Sándora Tamása**, nastavnika glazbene kulture i kantora, svojim aktivnim sudjelovanjem na polnoćki, pjevanjem i sviranjem na instrumentima Badnjak učinili još pobožnijim i prisnijim. Na dan Božića naši mladi dvojezičnom su recitacijom učinili svetu misu svečanijom. Recitacijom na hrvatskom jeziku obradovala nas je **Mirela Jenei**. Župnik **Károly Szungyi** zahvalio je svima koji su na bilo koji način pružili pomoć u pripremanju za Božić. /s. M. **Hermina Kovács**/

Polnoćka u Lemešu

Svečanu misu polnoćku kao uvod u slavljenje Božića, predslavio je u lemeškoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije župnik Antal Egedi, na kojoj se okupilo mnoštvo vjernika koje je dočekala pjesma djevojačkog zbora „Musica viva“.

Župnik je u propovjedi istaknuo ljepotu proživljavanja čudesnog rođenja svake godine iznova. Misno slavlje uljepšala je pjevačka skupina HBKUD-a „Lemeš“ pjevajući psalam i poslije pričesti. Crkva je bila urešena s dvije visoke jelke koje su, kao i Betlehem, darovali vjernici. Na kraju mise župnik je zahvalio svima koji su pridonijeli ljepoti i radosnom ozračju misnoga slavlja.

Poslije mise djeci su podijeljeni skromni darovi, a odrasli su se mogli ispred crkve počastiti kuhanim vinom koje je osigurala Mjesna zajednica i ME „Németh László“. /**Lucia Knezi**/

Božićna priredba „Od Božića do Božića“

Učenici obje vjerske nastave OŠ „Sveti Sava“ priredili su drugi put za redom veliku božićnu priredbu. Priredba je održana posljednjeg dana škole pred zimski raspust. Osim učenika naše škole, nastavničkog kadra i uprave škole, priredbi su nazočili predstavnici crkava: otac Gordan Uvalić i vlč. Slavko Večerin.

U programu su sudjelovali predstavnici svih razrednih skupina. Zbor je izveo tri pjesme: prva točka bila je pjesma „Babilon“, a posljednje dvije pjesme „Od Božića do Božića“ i „Zvončići“. Druga točka bili su mali recitatori trećih i četvrtih razreda. Potom je

slijedio simpatični igrokaz sedmih razreda „Božić u razredu“. Kako reperi slave Božić pokazali su svojim plesom učenici šestih razreda, a dramski prikaz Liturgije prikazali su učenici petih razreda. Pred kraj su mališani prvih i drugih razreda zaigrali uz spomenute dvije pjesme. /**Danica Mlinko**/

Događaji u župi sv. Lovre u Sonti

Božićni blagdani su iza nas, ipak lijepo je prisjetiti se radosti koju smo proživljavali tih dana. Cijelo vrijeme Došašća, a napose zornice, bile su prilika da svoje srce pripremimo za Isusovo rođenje. Na ranim sv. misama uvijek je bilo prisutan lijep broj vjernika i djece. Svako jutro smo upoznawali jednog anđela kroz svećenikovu propovijed, a na kraju mise je uvijek neko dijete pročitalo pjesmicu o tom anđelu, svi su dobili anđela kojeg su ponijeli kućama kako bi ga obojili – a sljedećega dana ga donijeli pred oltar. Upoznawali smo različite anđele: anđela budnosti, životne radosti, jakosti, strpljivosti.. Oni su nas pratili svojim blagoslovom svaki dan. I sve nas je to podsjećalo na Betlehemsku noć rođenja Isusova – na nebeskome svodu je bilo puno veselih i razdraganih anđela koji su javljali Radosnu vijest o rođenju Spasitelja. Tako se polako svakim danom ispred našeg oltara pojavljivao sve veći broj anđela, da bi na kraju njima okitili jelke koje su bile oko jaslica. Djeca, koja su bila u najvećem broju na zornicama, na sam Božić pripremila su kratki program pred kraj mise i svima čestitala Božić. Krizmanici su se uključili paljenjem i tumačenjem adventske svijeće svake nedjelje i tako nam zorno približavali dolazak Spasitelja koji nam donosi mir, vjeru, ljubav i nadu.

Na ponoćnoj sv. misi sudjelovao je velik broj vjernika, osobito onih koji su izvan svojih domova i koji žele za ove blage dane biti

među svojim. Ponoćnu sv. misu nam je svojim pjevanjem uljepšao župni zbor i KPZH „Šokadija“.

Našu crkvu i ove godine je pohodilo Betlehemsko svjetlo, koje su donijeli izviđači iz Osijeka i time nam uljepšali nadolazeće božićne blagdane. U svom veselom iščekivanju Božića i ove godine smo u crkvi molili devetnicu malom Djetetu Isusu (Praškom) i tako mu preporučili svu djecu naše župe. U isto vrijeme po prvi puta smo započeli u župi devetnicu Sv. obitelji: „Tko će pružiti utočište Svetoj obitelji“. Devetnica se moli po kućama, gdje se sastaje 9 obitelji, noseći od kuće do kuće sliku koja predstavlja Mariju i Josipa kako traže smještaj u Betlehemu. Molitva krunice, i posvetna molitva obitelji ostavile su snažne dojmove na same sudionike ove devetnice. Na blagdan Sv. obitelji na kraju sv. mise župnik **Dominić** je izmolio pred kipom Sv. obitelji molitvu i zatim blagoslivljao obitelji. / **Kristina Ralbovsky** /

Biskup predvodio božićno slavlje u Gornjem Tavankutu

Na poziv tavankutskog župnika Franje Ivankovića, proteklog Božića zajednicu vjernika u Gornjem Tavankutu pohodio je subotički biskup mons. Ivan Pénez u pratnji tajnika mr. Mirka Štefkovića. Biskup je predvodio misno slavlje mise polnoćnice.

Kapelica je bila mala da bi u nju stali svi okupljeni vjernici te su zato oni najhrabriji misno slavlje pratili ispred kapele pomoću pojačala. Božićno raspoloženje uljepšalo je desetak tamburaša predvođenih **Markom Križanom**. U prigodnoj propovijedi biskup je govorio kako je često prolazio teritorijem ove župe kao mladić kada je sa ocem išao u vinograd na Čikeriju. Također je naglasio kako je njegov tajnik rodom s teritorija ove župe i da je u ovoj kapeli kao dječak revno sa svojom obitelji sudjelovao na misnim slavljinama.

Na kraju slavlja biskup je zahvalio svima okupljenima i izrazio svoju radost što je slavlje Božića mogao započeti u ovoj zajednici.

Kapelica sv. Ane u Gornjem Tavankutu nalazi se u tzv. Vermeškom kraju. To je nastariji naseljeni dio Gornjeg Tavankuta. Pored kapelice nalazila se i danas najstarija zgrada škole u okolici Subotice. Škola je nosila ime sv. Ane. To je vjerojatno i bio razlog da obitelj **Vuković** zavjetnu kapelu koju su sagradili 1924. godine posvete sv. Ani. Kapelica je filijala župe Tavankut i u njoj se svake nedjelje i blagdane slave sv. miše.

Franjo I.

Blagoslov kuća u Maloj Bosni

Nakon svetkovine Bogojavljenja – Sveta Tri Kralja, župnik crkve Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, vlč. **Dragan Muharem** započeo je s blagoslovom kuća i obitelji.

Kako je vlč. Draganu ovo prva godina u novoj župi, odlučio se obići svaku kuću u naselju i salaše, kako bi svima donio blagoslov, ali i kako bi bolje upoznao svoju župu i vjernike. U tjedan dana, koliko je trajao pastoralni pohod, uz pratnju članova župnoga vijeća, blagoslov je primilo preko dvjesto obitelji. Pošto vremenski uvjeti nisu bili ponekad naklonjeni, preostalo je još nekoliko salaša do kojih se nije moglo doći zbog blata, no čim bude prigode za to, i do njih će stići blagoslov. Prilikom pastoralnog pohoda u selu, između ostalih, vlč. Dragan je blagoslovio i prostoriju HUK „Lajčo Budanović“ u Maloj Bosni.

Stipan Dulić

Božićni koncert u Subotičkoj katedrali

U predvečerje Badnjaka, 23. prosinca, održan je tradicionalni božićni koncert u subotičkoj katedrali. Sudjelovali su katedralni zborovi „Albe Vidaković“ i „Sveta Terezija“, zatim komorni zborovi „Collegium Musicum Catholicum“ i „Pro Musica“, pjevači zborova iz župa Mala Bosna i Aleksandrovo, te dječji katedralni zbor „Zlatni klasovi“. Solističke dionice pjevali su Alenka Ponjavić – sopran, Antonija Piu-ković, Marija Jaramazović i Vedran Ku-jundžić. Koncert je pratio Subotički tam-buraški orkestar a dirigirao je novi kate-dralni zborovođa Miroslav Stantić, te kao gosti Krisztina Csikos i Stipan Jarama-zović.

Program koncerta slušateljima je pružao bogat i stilski raznolik sadržaj. Izvedene su skladbe hrvatskih autora S. Prepreka – *Od istoka sunčanoga*, T. Zlatića – *Sretan ti Božić narode moj*, iz zbirke Đure Vejškovića – *Rodio se Bog i čovjek*, zatim skladbe F. Couperina – *Pastoral*, J. S. Bacha – *Ach mein herzliebes Jesulein*, G. Rossinija – *Ave Maria*, Kirby Shawa – *Silent night* te božićni napjevi iz Bačke – *Radujte se anđeli*, *Diva Mati*, Mađarske – *Fel nagy öröme*, *Dicsőség mennyben az Istennek*,

Njemačke – *Der Tannenbaum* i *Still, still still*, Katalonije – *Fum, fum, fum*, Španjolske – *Alla nanita nana*, Francuske – *Ding dong*, Portugala – *Adeste fideles* i Engleske – *Deck the halls*, *Ring christmas bells*.

Na kraju koncerta nazočnima se obratio katedralni žup-nik mons. Stjepan Beretić. Ponesen glazbenim ugođajem i brojnom publikom koja je ispunila katedralu do zadnjeg mjes-ta, zahvalio je izvođačima i uputio svima božićnu čestitku. Nakon župnikovih pozdravnih riječi, kao poklon publici, iz-vedene su još tri skladbe: *Fel nagy öröme*, *U to vrijeme go-dišta* i *Fum, fum, fum*. /D. M./

Božićni koncert zbora „Sveta Cecilija“ u Subotici

„Svim na zemlji mir veselje“ pjevalo se i ove zime na božićnom koncertu u Gradskoj kući, 21. prosinca 2012. Zbor u starom sastavu, ali s novim imenom „Sveta Cecilija“ i djeca-juniori Su-botičkog tamburaškog orkestra, kao i gosti večeri, djeca iz OŠ „Ivan Milutinović“, razveselili su i uveli u idilu Božića mnogobrojnu publiku. Djecu je uvježbala učiteljica Ana Kovač, orkestar Stipan Jaramazović, a zbor s. Mirjam Pandžić.

Na početku koncerta Subotički tamburaški kvar-tet uveo nas je s nekoliko instrumentala u božićnu večer, koja se nastavila pjesmom zbora i pratnjom ju-niorskog tamburaškog orkestra. Kruna koncerta bila su djeca koja su sa svim sudionicima zapjevala dobro nam poz-nate božićne pjesme i vesele Zvončice. Pjevala je i pub- lika. Kada se spoji mladost i iskustvo u glazbi, dobijete poseban ugođaj koji su i ove godine prepoznali brojni posjetitelji koncerta i došli uživati u ovoj pred-blagdan- skoj večeri. Među publikom, u kojoj je bilo i beba, ali i onih starije generacije, širili su se osmijesi, a mnogi ro- ditelji bili su ponosni jer su prije dvadesetak godina i oni bili na ovom istom božićnom koncertu, svi-rali i pje- vali... Bilo je i onih koji su muzicirali skupa sa svojom djecom, netko iz obitelji je pjevao a netko svi- rao. Za ovo radosno ozračje zaslužan je naš mali Prija- telj, dragi gost, kojega čekamo u svojim domovima i srcima, vjerujući da će njegovo budno oko biti nad nama i do slje- dećeg Božića.

Marina Piuković

Sjećanje na lemeškog kantora Stipana Alagu

Dana 18. siječnja navršilo se trinaest godina od smrti lemeškog kantora Stipana Alage.

Rođen je 20. travnja 1939. godine u obitelji Alaga od oca Antuna i majke Margite Rogić. Školovanje je završio u Som-boru, a uz roditelje kao aktivne vjernike u župi prihvaća službu kantora i vrši je punih 35 go-dina. Stipan je bio skroman, po- vučen ali ispunjen umjetnošću, glazbom i vjerom. Koliko li je svojim umijećem blagdana uljepšao, mladih bračnih parova u zajedničkom veselju dočekao, pokojničkih misa odsvirao, ko- liko Lemešana na vječni počinak ispratio i dirljivim opjevanjem koliko ljudi rasplakao?! Stipan je živio za glazbu, a ona je posto- jala zbog njega. Kako je živio tako je i otišao, tiho, povučeno, bez imalo galame, kao ukraden. Kažu, veliki su oni ljudi koji toga nisu svjesni za života a svojim postojanjem ostavljaju trag i poslije toga. Sigurni smo da Stipan pjeva najljepše arije u nebeskim dvoranama skupa s anđelima Stvoritelju svome. Neka dragi Bog, kojemu je toliko služio na zemlji, udijeli pokoj vječni njegovim zemnim osta- cima, a dušu mu primi u svoje krilo. Počivao u miru Božjem!

Lucia K. i Željko Z.

Subotička Danica predstavljena u Baču

Popularni narodno-crkveni kalendar *Subotička Danica* za 2013. godinu predstavljen je u Baču, 29. prosinca 2012., u župnom uredu župe sv. Pavla. O *Danici* su govorili urednik mons. Stjepan Beretić, domaći župnik vlč. Josip Štefković i suradnik kalendara Zvonimir Pelajić.

Na početku predstavljanja, kojemu su nazočili brojni članovi hrvatskih udruga kulture i župljani iz okolnih mjesta, vlč. Štefković je, među ostalim, rekao: *Danica je periodična publikacija koja izlazi jednom godišnje. Na hrvatskom jeziku izlazi od 1884. godine. Pokrenuo ju je naš poznati svećenik Pajo Kujundžić. Ovaj kalendar uvijek je izlazio zahvaljujući nekolicini ljudi: 1884.-1914., 1919.-1941. 1945.-1946., kada je zabranjena. Ponovno izlazi u 1971. i 1972. godini, a od 1984. neprekidno izlazi. Kalendar je crkvena publikacija, objavljuje ponajprije tekstove vezane uz vjersku tematiku, ali tu su i priloge iz drugih oblasti kao što su kultura, povijest, ali i štiva prikladna za sve generacije. Donosi detaljan kalendar kako za katolike tako i pravoslavne. Subotička Danica također objavljuje podatke o najznačajnijim blagdanima uključujući muslimanske i židovske. Izvješćuje o najznačajnijim događanjima u Subotičkoj biskupiji, a imamo i prilog o ustrojstvu Crkve, crkvenim institucijama i biskupima, rekao je vlč. Štefković, dodajući da su u njoj i priloge o narodnim običajima i nošnji u Plavni. Kao što je poznato, crkva u Plavni 2013. obilježava svoju 200. obljetnicu. Velečasni Josip napomenuo je i da je u pripremi monografija o župi u Plavni, crkvi, te zaštitniku sv. Jakovu i povijesti sela. Mons. Stjepan Beretić, detaljno je govorio kao glavni urednik ovoga kalendara o pojedinostima kalendara. *Latite se Danice, da vidite**

te kako se živi u Plavni, na obali Dunava, čitajte i o tome kako su se tamošnji Hrvati nekada oblačili... Danica ima lijepo slovo o obitelji, dječju rubriku te rubriku za mlade. U njoj ima dosta stranica posvećenih kulturi, povijesti, domaćem hrvatskom govoru, domaćoj knjizi. Spominje se Danica i slavnog Subotičanina dominikanca Tome Vereša kao i drugih velikana, primjerice, biskupa Matije Zvekanovića, Ivana Antunovića, a u povijesnom kutu, iz pera mons. Beretića saznajemo i mnoštvo detalja o župnoj crkvi u Plavni koja 2013. godine slavi kao što je već naglašeno dvjestotu obljetnicu postojanja. U kalendaru su i dvije pjesme pjesnika iz Bođana Josipa Dumendžića Meštra, kao i pjesme drugih autora na ikavici ili standardnom hrvatskom jeziku. Osim toga, osvjetljeni su još neki od značajnih povijesnih likova, zajednica i objekata iz naše prošlosti. Bogatim i kvalitetnim sadržajem Danica navješćuje put u jasnu budućnost, kaže mons. Beretić.

Z. P.

Prijam za predstavnike crkava i vjerskih zajednica

U Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, 28. prosinca 2012. priređen je božićno-novogodišnji susret s predstavnicima crkava i vjerskih zajednica.

Susretu su nazočili gradonačelnik **Modeset Dulić**, predsjednica Skupštine grada **Mária Kern Sólya** te subotički biskup mons. dr. **Ivan Péntzes**, katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, rektor sjemeništa „Paulinum“ **mons. Josip Mioč**, arhi-prezbiter **mons. Andrija Anišić**, ekonom biskupije **mons. Attila Zsellér**, parosi **Đorđe Dimić** i gospodin **Goran**, u ime Reformirane kršćanske crkve **Katalin Surányi Réti**, predsjednik Židovske općine u Subotici **Tomislav Halbrohr** i predsjednik Islamske zajednice u Subotici **Ibazir Uzair**.

U otvorenom razgovoru gradonačelnik i predsjednica grada zahvalili su predstavnicima Crkava i vjerskih zajednica na njihovom duhovno-moralnom doprinosu dobrobiti grada. Oni su također obećali financijsku i drugu potporu koja je u njihovoj nadležnosti i u novoj godini. A predstavnici crkava i vjerskih zajednica iznijeli su svoje potrebe i poteškoće djelovanja prije svega glede materijalnih poteškoća, izrazivši nadu dobre suradnje s gradskim vlastima i u budućnosti. /Zv./

Nedjelja Svete obitelji u crkvi sv. Marije

Blagdan Svete Obitelji, 30. prosinca 2012., vjernici župe sv. Marije u Subotici svečano su proslavili na svetoj misi.

Župnik **Károly Szungyi** je u svojoj propovijedi poticao obitelji da budu otvorenije u ljubavi, jer se obitelj temelji na ljubavi i poštivanju. *Djeca isto moraju iskazati poštivanje prema roditeljima. Požrtvovnost, poniznost, strpljivost mora biti u obitelji. Najvažnije je ljubiti se i darovati se jedan drugom. Kako bismo što brže svladali sukobe, napetosti i poteškoće, Isusova ljubav nam u tome pomaže. Crkva slavi Svetu Obitelj i time nam poručuje da prema njihovom primjeru svaka naša obitelj treba postati sveto mjesto, naznačio je župnik. Članovi obitelji naše župne zajednice čitali su čitanja i molitvu vjernih, te na taj način aktivno sudjelovali u svetoj misi. Čitači su bili: **Piroška Gedović**, **Mirela Jenei** i **Rozalija Jenei**. Svojim divnim pjevanjem i sviranjem liturgijsko slavljem uzveličali su nam gosti, članovi VIS-a „Proroci“ iz Subotice. Na kraju svete mise župnik je blagoslovio sve nazočne obitelji, da ih dragi Bog sačuva u neprekinutoj vjeri, da im da vjernu ustrajnost u ufanju i ojača ih u strpljivoj ljubavi.*

s. M. **Hermina Kovács**

Adventsko-božićni program u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru bogat je bio program tijekom adventa i Božića, od kojih je važno izdvojiti novo svetohranište, nove slike i lijep božićni program.

Uoči Adventa crkva je dobila novo svetohranište a ukrašena je i s dva velika slikarska djela **Jenea Višinke**, slikara iz Sombora. On je upravo pred kraj 2012. godine završio slike sv. Petra i sv. Pavla. Nešto ranije je postavljena slika sv. Roka, a polovicom prethodne godine slika blaženog Ivana Pavla II. Zahvaljujući donatorima i vlč. **Marinku Stantiću**, Crkva danas izgleda još ljepše. Advent je započeo održavanjem zornica koje su svake godine sve posjećenije. Karitativni odjel Pastoralnog vijeća na čelu s pročelnicom **Maricom Mikrut** i ove je godine započeo, sada već tradicionalno, prikupljanje prehrambenih i odjevnih artikala i predmeta, a sve u cilju poboljšanja materijalnog položaja i solidarnosti s pojedincima i obiteljima koji žive u najtežim uvjetima.

Slavljenje Božića, velikog kršćanskog blagdana, započelo je polnočkom u ovoj Crkvi veoma svečano, a poslije dužeg vremena najmlađi su prikazali prigodni igrokaz koji su pripremile vjeroučiteljice **Jelena Mučibabić** i **Marina Čaba**. *Iznimno me raduje što se vidno povećava broj vjernika koji dolaze na svete mise, ne samo nedjeljom i blagdanom, nego i svakodnevno, a također i broj vjernika koji me pozivaju na blagoslov kuće. Primjerice, već sada ih ima prijavljeno nešto više od stotinu*, rekao je župnik Marinko. Zadovoljan je župnik odazivom župljana na sve aktivnosti u pastoralu župe a on im to uzvraća uvijek nekom novinom. Naime, vjernici od skora imaju priliku svake nedjelje nakon svršetka sv. mise ponijeti kući flajer koji nosi ime „Križ“. Za sada na dvije stranice imaju podsjetnik na sva događanja i sve obavijesti koje su čuli, a na prvoj stranici mogu pročitati kraću, aktualnu zanimljivost. Počinje vrijeme poklada i prela. Održano je tradicionalno župno prelo. Svirao je tamburaški sastav „Zlatni zvuci“. /**Marija Š./**

HDPU „Bela Gabrić“ dodijelila jednokratnu pomoć za 24 studenta

Jednokratna pomoć studentima u okviru redovitog programa Hrvatskog društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ dodijeljena je u subotu, 12. siječnja 2013. godine.

Pomoć su dobila 24 studenta koji imaju stalno prebivalište na teritoriju Grada Subotica. Tom prilikom studentima se obratio predsjednik društva **Petar Gaković**, zahvalivši studentima na odazivu i pozvavši ih na aktivniju suradnju s društvom, kako bi mogli napraviti što bolje rezultate u osobnoj, ali i u izgradnji hrvatske zajednice.

Dopredsjednik HDPU-a **Nikola Bašić** pozvao je sve mlade korisnike pomoći da svoje znanje i talente ponude učenicima i studentima kojima su potrebni dodatni sati učenja. /**P. G./**

Predstavljena knjiga *Franjevački izvori*

U organizaciji Vijeća franjevačkih zajednica Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te suorganizaciji Područnog bratstva Franjevačkog svjetovnog reda osječkog područja sv. Antuna Padovanskoga, u Dvorani Kapucinskog samostana u Osijeku 22. prosinca 2012. godine održano je predstavljanje značajnog bibliofilskog djela za franjevačku i kulturnu baštinu u Hrvata pod nazivom *Franjevački izvori*.

Blaženka Gazafi OFS iz Iloka krasnoslovlila je stihove Velimira Deželića, a č. s. **Deodata Kočonda**, Milosrdne ss. sv. križa Đakovo, stihove drugog velikog hrvatskog pjesnika Vladimira Nazora. **Slavica Culjak** OFS Đakovo, predstavila je glasovito božićno slavlje u Grecciu 1223. Tome Čelana *Prve žive jaslice*. **Jadranka Ljubojević** OFS iz Subotice na gitari je izvela dvije franjevačke i jednu božićnu pjesmu. Č. s. **Karmela Dominković** govorila je „Što su Franjevački izvori i razgranatost franjevačke obitelji“ i tako podsjetila na bogatstvo franjevačkog pokreta u nas i u svijetu, dok je **fra Marijan Glamočak**, OFM iz Slavonskog Broda govorio o važnosti *Franjevačkih izvora* i dinamici rada na istima, na hrvatskom jeziku. *Franjevački izvori* su plod rada mnogih prevoditelja s latinskog i talijanskog jezika. Kao cjelina podijeljeni su u tri odsjeka. Prvi odsjek posvećen je sv. Franji Asiškome, drugi odsjek sv. Klari Asiškoj a treći odsjek obuhvaća Treći red sv. Franje te donosi najvažnije normativne tekstove Franjevačkog svjetovnog reda kao i Trećeg samostanskog reda sv. Franje. U dodacima imamo tablice, kazala i bibliografiju a osobito su dragocjeni uvodi u svaki pojedini odsjek, zbog boljeg razumijevanja sadržaja, povijesnih datosti i odnosa prema osobama, službama i institucijama. Izdavač knjige *Franjevački izvori* je Vijeće franjevačkih zajednica Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine uz materijalnu pomoć Vlade Republike Hrvatske. Urednik djela je **fra Marijan Karaula**, OFM (Sarajevo) i sadašnji predsjednik VFZ-a **fra Ivan Sesar**, OFM (Mostar). Predstavljanje ovog velebnog izdanja u organizaciji Vijeća franjevačkih zajednica bit će održano u Zagrebu, Sarajevu, Splitu, Mostaru, Zadru i Dubrovniku.

Jadranka Ljubojević OFS

Zlatna krunica u župi sv. Roka

Godina je vjere. Božićno vrijeme. Nova Godina je iza nas. Došla su i Tri kralja, a s njima i početak zlatne krunice. Pet obitelji iz župe sv. Roka i ove se godine okupilo na molitvu zlatne krunice kako bi u zajednič- koj molitvi u siječnju iskazali štovanje dragoj nam Gospi.

Ovu ljubav i potrebu za molitvom utkali su u nas naši roditelji. Biti vjernik veliko je bogatstvo. Živjeti po Božjim zapovijedima i biti uzoran kršćanin je cilj našeg ovozemaljskog života. Krunicu molimo naizmjenično u svakoj obitelji po pet dana. U prijatnoj atmosferi, najveću radost na licima vidimo kada se traži mjesto više za sjesti. Jedan od domaćina kuće predvodi molitvu, dok otajstva jedan dan mole odrasli, a drugi djeca. Bilo je dana da nema dovoljno odraslih ili djece, pa smo ispomagali jedni druge. Ove godine molitva se proširila i u studentske sobe, s nama nisu dvije studentice. **Elizabeta i Vedrana** mole u Novom Sadu i u Zagrebu. Najmlađi član naše molitvene zajednice je mali **Roko**, star 3 mjeseca, a najstariji je **Zolika** s 56 godina. Naša „velika“ obitelj broji 24 člana, a matematički to izgleda ovako $6+5+5+4+4=24$. Zbog brojnih obveza, poslova i raznih angažmana, usklađujemo

se kako bi nas bilo što više navečer na molitvi. Zajedništvo je nit koja nas spaja već nekoliko godina. Svaka večer biva još toplija, uz šalicu čaja i kave koja slijedi nakon molitve. Zadnji dan molitve imamo misu i prikladnu gozbu, večeru koju pripremamo u zajedništvu.

Na kraju se svi pitamo, kako je tako brzo prošlo, ali nas tješi pomisao da se i dalje viđamo svake nedjelje na misi, u župi, u školi... Naša djeca su naše blago, i cilj nam je u njih uliti vjeru i molitvu, ljubav prema Gospi koju su i nama naši roditelji predali. Neka nas Gospa sve blagoslovi i čuva, a Bog neka nam milostiv bude da i ova zlatna krunica bude Bogu na slavu a nama na spas. Želimo jednoga dana na onom svijetu biti sjedinjeni u Gospinoj blizini.

Andelka Nađ Kanas

Prelo Hrvatske zajednice bračnih susreta

Hrvatska zajednica bračnih susreta organizirala je 19. siječnja 2013. prelo za članove zajednice, koje je održano u restoranu Križevačkog tržnog centra u Subotici.

Goste su dočekivali domaćini prela **Marina i Mirko Šokčić**, a nakon pozdravnih riječi, preljsku pismu je pročitala **Barbara Sekereš**, koju je za ovu priliku specijalno napisala **Kata Ivanković**. Hvala joj, neka joj Bog podari da nam još dugo piše. Poslije blagoslova jela i molitve koju je predvodio vlč. **Franjo Ivanković**, započelo je veselje. Igralo se, pjevalo, a za sviranje se pobrinuo tamburaški sastav Derani. Za vrijeme pauze je prikazan film Nov šešir, po pripovi-

jetki Blaška Rajića. A čim se poslije filma uključilo svjetlo, djeca su se iznenadila čokoladama koje su pronašla u slami pod aranžiranim bunjevačkim „astalom“. Svi su se lijepo i radosno osjećali, zrakom je lebdjela otvorenost i osjećaj pripadnosti. Ljubav se osjetila na svakom koraku, i svi prisutni su se uvjerali „Kako je lijepo kao braća zajedno živjeti!“ Vjerujemo da bismo po volji Njegovoj nastavili širiti ljubav Božju i putem HZBS. /M. M./

Božić u župi sv. Roka u Subotici

Već niz godina za neke vjernike ponoćna misa u subotičkoj župi sv. Roka je jedinstvena. Jedinstvena je prije svega za djecu i mlade koji svake godine priređuju „pastirsku igru“.

Tako je bilo i ove godine. Djeca su bili „veseli anđeli“ i „zvjezdice“, mladi **Anita** i **Nikola** su bili Josip i Marija, a nekoliko dječaka i mladića bili „betlemari“. I sve to uz podršku nane i baće, a to su ove godine bili **Marija** i **Silvestar**, te raspoloženih pjevača župnoga zbora. Pastirska igra, iako kratka, uvijek ispuni radošću sve sudionike ponoćne mise i lijepi je uvod u samo euharistijsko slavlje.

No, svakako je ovogodišnja ponoćna božićna misa bila izuzetna za desetero mladića i djevojaka koji su prvi put primili Isusa u svetoj pričesti. Tako se u njima stvarno Isus „utjelovio“ i nastanio se u njihovom srcu. Ovogodišnju ponoćnu misu će još više pamtit i dvoje među njima – **Marina** i **Mladen** jer su pred „malim Isusom“, pred Crkvom i cijelom župnom zajednicom obećali jedno drugom vjernost i ljubav do groba po sakramentu ženidbe.

Za djecu je osobito bila radosna božićna misa u 9 sati. Poslije mise u župnom dvorištu njihovu radost umnožili su i ovogodišnji božićni pokloni koji su bili nešto bogatiji jer su ih dijelom priredili darežljivi župljani a dijelom Caritas naše Subotičke biskupije.

U župi sv. Roka poseban je bio i blagdan sv. Obitelji. Na toj misi aktivno su sudjelovali bračni parovi naše župe koji su pripadnici zajednice Bračnih susreta. Na toj misi Zajednicu je predstavio **Silvester Bašić** a o svom sudjelovanju u toj zajednici i njezinom značenju za njihov bračni i obiteljski život svjedočili su **Slavica** i **Lazar Cvijin**. Bračni parovi su predmolili i molitve vjernika a svoja iskustva podijelili su i poslije mise s drugim župljanima na agapeu u vjeronaučnoj dvorani.

Jaslice u župi sv. Roka ove godine su se sastojale iz klasičnih jaslaca koje su bile postavljene kod oltara Blažene djevice Marije i iz posebnog dijela koji je bio postavljen pred glavnim oltarom, a bio je napravljen poput zaštitnog znaka Godine vjere, s tim da je na lađi koja predstavlja Crkvu bio „mali Isus“ u jaslacima. /Zv/

Održan humanitarni koncert VS-a „Matheus“ u Subotici

Vokalni sastav „Matheus“ iz Bizovca održao je 6. siječnja 2013. humanitarni koncert podrške Terapijskoj zajednici „Hosana“ iz Novoga Žednika u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, na poziv Organizacijskog odbora Hosanafesta, čiji su prošlogodišnji pobjednici.

Koncertom su nastavili tradiciju da oni koji su proglašeni najboljima na tom festivalu duhovnih pjesama daruju koncert u božićnome vremenu za štíćenike zajednice u Subotici.

Tom prigodom izveli su nekoliko tradicionalnih domaćih i inozemnih božićnih pjesama te deset autorskih skladbi koje će se uskoro naći na njihovu prvom nosaču zvuka.

Kako je koncert organiziran kao potpora Terapijskoj zajednici „Hosana“, svoje životno svjedočanstvo iz-

laska iz pakla ovisnosti prisutnima je ispričao **Sandro**, štíćenik Zajednice, a potom je jedna majka, čiji se sin liječi u Zajednici, podijelila svoje iskustvo s roditeljskog stajališta. **Vič. Marinko Stantić** zahvalio je sastavu „Matheus“ i pozvao ih da i dalje budu „potpora Zajednici koja u život vraća mlade iz ponora i zla droge, alkohola i drugih ovisnosti“. /Zv/

SPOMENAR SA PRELA

Kad spomenar prošlosti prilistam,
pitam sebe, a i Vas sad pitam:
Zašto život proleći ko sjena?
Za tren budeš nekom uspomena!

Gledam tako slike spomenara,
s prošlih prela, što su održana!
U oku mi zasija zenica,
k'o što sija na tamburi žica!
Krene suza, poteče niz lice,
baš ko zvuci pisme, tamburice!

Na momenat, ko da sam na prelu!
Čujem pismu, vidim novu prelju!
Misli lete, sićanja naviru,
očel'mo se još vidit na prelu!

Gledam slike, listam uspomene,
pisma preljaska, zove Vas i mene,
poziva nas iz oblaka Vila,
Prelo kupi, za sve mista ima!

Stipan Bašić Škaraba

/drugonagrađena pjesma
Velikoga prela 2013./

Mise zornice Zemunu

Pripravu za advent Zemunci su obogatili nizom aktivnosti u vidu koncerata, tribina i druženja. Zornice zasigurno spadaju u najomiljenije mise tijekom godine. I ovoga adventa, župljani Zemuna nisu propuštali na ovaj način učiniti malu žrtvu pred najradosniji blagdan.

Nakon svake zornice uslijedilo bi druženje u prostorijama župnog ureda uz čaj, kavu, zakusku i razgovor. Dječicu je na spomendan sv. Nikole obrađivao njegov dolazak jer za njih uvijek ima dar kao nagradu za primjereno ponašanje i jer su bili marljivi i poslušni. Na pitanje kako planiraju dočekati i provesti nastupajuće blagdane, većina zemunskih župljana odgovorila je da će Božić dočekati uz svoje najbliže, uz nezostavni odlazak na svetu misu, okićeni bor i trpezu prilagođenu mogućnosti. Najupečatljiviji odgovor na ovo pitanje dao je jedan župljanin koji je rekao: *Božić po meni nisu običaji i darovi već primanje i darivanje ljubavi da bi smo spremno dočekali blagdan Isusova rođenja.* /Danijela Lukinović/

Božić u Mužlji

Misa polnoćka u Mužlji, ali i pripadajućim filijalnim župama, okupila je mnoštvo vjernika koji su se sabrali kako bi proslavili najradosniji kršćanski blagdan, Božić. U Ečki je sveta misa slavljena u 18 sati, u Belom Blatu u 20 sati, u Lukinom Selu u 22 sata, a misa polnoćka u Mužlji slavljena je u crkvi Imena Marijina.

Slično je bilo i u maloj crkvi sv. Dominika Savia na Peskari. U 20 sati slavljena je sveta misa na slovenskom jeziku, kojoj su nazočili članovi slovenskoga društva Planika Zrenjanin. Ovom crkvom upravljaju salezijanci ljubljanske inspektorije sv. Ćirila i Metoda. U njoj se osjeća obiteljska atmosfera, čemu također doprinosi 87-godišnja **Kati neni**, koja usprkos poodmaklim godinama uređuje crkvu i okolinu, a i njezina unuka **Teri**, koja kao kantoriga vodi ovdajšnji crkveni zbor, te praunuka **Andrea** koja joj pomaže kod nastupa. Na misi na slovenskom nastupilo je nekoliko članova omladinskoga zbora društva Planika pod ravnanjem **prof. Daniele Avramove**. Na harmoniju je svirao **Saša Fogaraši**, a misno slavlje predslavio je salezijanac **Janez Jelen**. Čitanja je čitala predsjednica Društva **Martina Drča**. *U svijetu, a ni u Sloveniji, nema mira i ljudi sa strahom gledaju u budućnost strepeći pred nemirima, koje su pratili neviđeno huškanje, prijetnje i nasilje. Novorođeni Spasitelj a i njegova Crkva osuđuju prijetnje, laž i nasilje u međuljudskim odnosima, pa neka bude to u obitelji, susjedstvu ili u javnom življenju. Kriza nije uzrok za divljaštvo, mržnju i nasilje, nego manjka spremnost za odricanje, nesebičnost i davanje. Zato je sveta obitelj blizu i suvremenim obiteljima, koje idu kroz materijalnu i duhovnu oskudicu. Imamu čvrstu nadu, da će nas betlehemske dijete obdariti svojim nebeskim darovima: mirom i pomirenjem, praštanjem i ljubavlju*, rekao je u propovijedi don **Janez**.

Janez Jelen

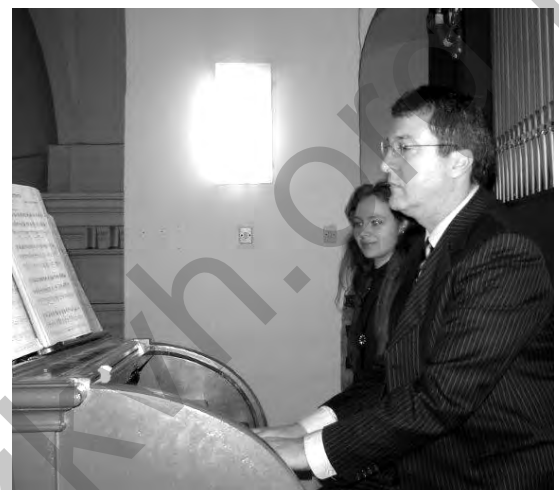

Koncert Darka Kristovića u Zemunu

Božićni koncert na orguljama simboličnog naziva „Dođite, poklonimo se“ održan je 30. prosinca u zemunskoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Darko Kristović, koji je iz Zagreba došao u posjet Zemunu, izrazio je želju podijeliti sa župljanima ovoga grada božićni ugođaj kojim je protkan program koji je pripremio za ovu prigodu.

Darko radi i djeluje kao liječnik i dugogodišnji orguljaš u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Rođen je 1967. godine u Dubrovniku gdje je završio srednjoškolsko obrazovanje. Godine 1995. godine diplomirao je medicinu na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, te nastavio već započeti studij orgulja i crkvene glazbe na Institutu za crkvenu glazbu Albe Vidaković u Zagrebu. Orgulje je diplomirao 1998. godine u klasi Domagoja Jugovića. Član je zbora „Zagrebački liječnici pjevači“ s kojima je snimio CD božićnih pjesama. Do sada je nastupao samostalno u Hrvatskoj i inozemstvu (Sloveniji, Austriji, Francuskoj, Mađarskoj). Na koncertu su se smjenjivala djela Johanna Sebastijana Bacha, Händela, Korelija i drugih poznatih i nepoznatih skladatelja.

Danijela Lukinović

Priprava za Božić u Irigu

Iriški župnik **Blaž Zmaić** nazočio je 20. studenog sastanku djelatnika i volontera Radio Marije u Novom Sadu. Župnik je također rado pozivan i viđen i na pravoslavnim obiteljskim slavljinama. Tako je bio u tri obitelji za obiteljsku slavu Đurđić (obitelj **Ivanić**) i za Arandjelovdan (u obitelji školske pedagoginje **Dragane Ristić** i **Miće Pavlovića**). Župnik je 24. studenog nazočio i slavlju rođendana **dr. Zorana Ganića**, Na nedjelju Krista kralja, 25. studenoga, na svetoj misi krštena je **Monika**, drugo dijete u obitelji **Nađ**. U filijali Dobrodol slavljena je sveta misa za pokojne **Katicu Hajnal**, kao i za pokojne iz obitelji **Novak** i **Varga**, a slavljen je i imendan nazočnih Katica.

Župnik je 26. studenoga nazočio redovitoj mjesečnoj duhovnoj obnovi u Petrovaradinu koju je na temu Pet putova pokore od svetog Ivana Zlatoustog: *Osuda grijeha-praštanje uvrede bližnjemu-obožna molitva-milostinja i poniznost* vodio **vlač. Dušan Milekić**, župnik iz Novih Banovaca. Dana 28. studenog župnik je u Irigu nazočio književnom susretu pjesnika Bačkog Petrovog sela, Žitišta i Iriga. Uz tri pravoslavna svećenika, 30. studenog nazočio je ukopu **Dragane Martić** (42). Sveta misa za pokojne **Lajosa** i **Julijanu Horvat** služena je 1. prosinca. Prvu nedjelju Došašća, 2. prosinca, slavimo samo u Irigu, jer već 4. prosinca bio je slavlje spomendan sv. Barbare u Vrdniku. Od **Josipa Takača** (65) oprostili smo se 3. prosinca, a 7. prosinca župnik je nazočio ukopu **Dušice Pazarski** (77) uz dva iriška pravoslavna svećenika. U manjem broju slavili smo 9. prosinca misno slavlje u Irigu, budući da je snijeg koji je pao spriječio slavlja u dvije filijale. Župnik je 10. prosinca nazočio u Hrtkovicima jesenskoj koroni Srijemsko-mitrovačkog dekanata, gdje predvodi duhovni dio. U danima pred Božić župnik kao vjeroučitelj sudjeluje na sjednicama u školama i iznosi izvješće o vjeroučenicima. Tom prilikom kao i do sada, školskom osoblju podjeljuje džepne kalendare. Također to čini i u društvenim ustanovama u Irigu. Dana 14. prosinca uz brojne goste nazočio je otvorenju pogona u poduzeća TO-MA Paleta Irigu, gdje su se zaposlili i naši katolici. U subotu 15. prosinca bio je gost na novogodišnjem koncertu HKPD „Matija Gubec“ (sa Brega) u Kulturnom centru u Rumi. U „Radosnoj“ nedjelji došašća, 16. prosinca slavimo svetu misu u Vrdniku za pok. **Jožefa Vargu**. U narednom tjednu do nedjelje su ispovijedi u našem Srijemsko-mitrovačkom dekanatu. U Irigu je 19. prosinca bila prigodna priprema na temu: *Dođi kraljevstvo tvoje!*, koju su izvodili djeca, odrasli i župnik, pojedinačna ispovijed i slavljenje u radosti svete mise. Kroz Došašće smo slavili zornicu uz prigodu proživljavanja Godine vjere, izlažući Katekizam Katoličke Crkve, što ćemo nastaviti i tijekom cijele Godine vjere. /f. f./

Božić u Irigu

U Nedjelju pred Badnjak slavili smo svete mise na tri mjesta. U Šatrinčima je služena misa za pokojnog **Josipa Takača**. Na sam Badnjak slavljena je sveta misa u Dobrodolu (nakon što su djeca prošla kroz selo kao pastiri), a potom u Šatrinčima, da bi u svom sjaju slavljena polnočka u Irigu. Misi je nazočio **o. Slavko Teofilović**, iriški paroh, **Miroslav Vasin**, pokrajinski tajnik za rad i zapošljavanje, **Vlada Petrović**, predsjednik Općine Irig i **Gordan Bajić**, direktor Turističke zajednice IO. Svi su oni uputili čestitku vjernicima i župniku. Domaća interna televizija snimala je polnočku i više puta je snimku prikazala do pravoslavnoga Božića. Na prvi dan Božića ostvaren je susret i slavlje u Irigu i Vrdniku da bi sv. Stjepana opet proslavili u tri mjesta: Irigu, Šatrinčima (misa za pok. **Istvana Szabóa**) i Dobrodolu. Na spomendan sv. Ivana blagoslovili smo vino i slavili imendan najaktivnijeg suradnika i člana, mladog **Ivana Peteja**. Nedjelju Svete obitelji, 30. prosinca, slavimo svetu misu u Vrdniku za obitelji **Divjak**, **Farkaš** i **Daniela Bertola** s naglaskom: *obitelj je mjesto iskustva konkretne ljubavi u odnosu bračnih drugova (roditelji)-roditelja i djece, članova obitelji i Boga. A bit je ljubav*, rekao je župnik **Blaž Zmaić**.

Na Silvestrovo 31. prosinca uz veliki broj nazočnih rastali smo se u Irigu od **Rozalije Mulaj** (85). Misom zahvalnicom i molitvom u Irigu zahvalili smo Bogu za proteklu godinu. *U novu 2013. godinu krenimo s pouzdanjem: moje vrijeme je Božje vrijeme za mene, zato da nikad ne prestanemo s Kristom biti, s Kristom postojati i s Kristom ostati*, naglasio je župnik. Uslijedio je blagoslov domova na filijali u Dobrodol-Šatrinči. Na svetkovinu Bogojavljenja, 6. siječnja slavimo svetu misu samo u Irigu, na kojoj je krštena **Matea Ajdanić** (sa Cresa, RH), čiji su otac i baka Irižani. Uz novi blagoslov vode započinje i blagoslov domova u Irigu, a završiti će u Vrdniku do nastavka škole. Navečer župnik nazoči proslavi unošenja Badnjaka u pravoslavnoj crkvi, kao uzvratni susret-dar o. Slavku Teofiloviću, gdje njegovim vjernicima izriče čestitku. Nedjelju Krštenja Gospodnjeg proslavljamo 13. siječnja, osobito u Šatrinčima gdje su se okupili gosti iz Maradika, Beške i Novog Sada jer je upriličen blagoslov vode i sveta misa uz godišnjicu smrti za pokojnog **Istvana Mihajlika**. /f. f./

Koncert zbora „Sveta Cecilija“ u Starčevu

U crkvi sv. Mauricija u Starčevu, 29. prosinca održan je božićni koncert. Koncert je organiziran na inicijativu zemunskog župnika i dekana **Joze Duspore**, crkvenog vijećnika crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu, **Ivana Figla**, crkvenog vijećnika u crkvi sv. Mauricija, **Zvonka Pavilića** i župnika starčevačke župne crkve, **Poše Djula**.

Vrijedno pripremajući pjesme kojima će se predstaviti publici, članovi zbor „Sveta Cecilija“ iz Zemuna zajedno sa **Kristinom Vučić** i **Višnjom Dimitrijević**, publici u Starčevu predstavili su se uglavnom dobro poznatim božićnim pjesmama. Mladi talentirani solisti **Andrijana Filipović** (sopran) i **Marijana Mihajlov** (alt) svakako su dali svoj doprinos uspješnosti koncerta. Specifični dio koncerta bio je nedvoj-

beno onaj kada je **Svetlana Vnučec** (sopran) uz pratnju **Stefana Simonovića** (tenor) izvela pjesmu „Grazie Signore“ koju je sama skladala. Na samom kraju koncerta zbor je svoj program zaokružio pjesmom „Narodi nam se“.

Danijela Lukinović

Koncert božićnih pjesama i običaja u Srijemu

Na svetkovinu Bogojavljenja u crkvi sv. Jurja, mučenika u Petrovardinu, održan je tradicionalni trinaesti po redu koncert božićnih pjesama i običaja u Srijemu.

Božićni koncert organiziran je uz sudjelovanje pjevača, svirača, orguljaša, zborova i recitatora, koji su se predstavili igrokazima i božićnim pjesmama, ali i recitacijama i igrokazima *Betlemaša* iz Surčina i Golubinaca. Sudjelovale se župe: Srijemski Karlovci, Surčin, Ruma, Beočin, Golubinci i druge župe te Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Jelačić“ iz Petrovaradina s tamburaškim orkestrom i zborom, VIS „Tekije“ iz Petrovaradina i orguljaš **Petar Pifat**. Među oko dvije stotine izvođača bila su djeca, mladi, odrasli i stari, koji su duhovno obogatili prisutne. Program je vodila **Gordana Jer-**

ković. Na koncu susreta **mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup, uputio je riječi zahvale svim sudionicima ovoga slavlja i organizatorima.

Tomislav Mađarević

Zemun: Koncert zbora „Sveta Cecilija“

U župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu, na inicijativu zemunskog dekana, vlč. **Joze Duspारे, Kristine Vučić** i **Višnje Dimitrijević**, 16. prosinca održan je koncert zbora „Sveta Cecilija“.

Program se sastojao od pjesama koje se od davnina pjevaju u ovo svečano, doba godine. Na programu se osim božićnih našle manje izvođene pjesme kao što je „Zvan Betlema“. Jednu skladbu na orguljama izvela je **Višnja Stašević**, a bilo je i nekoliko solo nastupa. Talentirani mladi: **Stefan Simonović, Hristina Antić, Angelina Živanović, Milica Tegeltija** i **Renata Nađ**, svojim nastupima nisu nikoga od nazočnih ostavili ravnodušnim, što je bilo nagrađeno dugim i gromoglasnim pljeskom. Svoj doprinos u velikoj mjeri dala je

i **Natalija Stanimirović** koja je sa zborom pripremila nekoliko pjesama kojima je ravnala. Dio pjesme „Tiha noć“ koju je na violini odsvirala **Anamarija Vučić**, na osobit je način dočarao svečanost i mističnost iščekivanja Božića.

Danijela Lukinović

Božićno slavlje u srijemskomitrovačkoj katedrali

Svečano božićno koncelebrirano misno slavlje u katedrali sv. Dimitrija, đakona i mučenika predvodio je 25. prosinca srijemski biskup **Đuro Gašparović** u

koncelebraciji sa župnikom, dekanom i generalnim vikarom Srijemske biskupije **mons. Eduardom Španovićem** i grkokatoličkim župnikom u Srijemskoj Mitrovici vlč. **Vladislavom Vargom**. Misi su, uz brojne vjernike srijemskomitrovačke župe, nazočili i predstavnici gradskih vlasti.

U homiliji biskup Gašparović je govorio o Riječi koja je bila u početku, a koja je tijelom postala. *Otkad se Isus rodio na zemlji, biti čovjek znači biti dijete Božje, više uzdignut prema Bogu, radostan, poletan, optimist, vjernik, kršćanin*, naglasio je biskup dodavši da se po rođenju Isusovu manje osjeća međusobna udaljenost, kao da se manje osjeća mučnina svakidašnjice, kao da se obnavlja smisao za radost i sreću, uspostavljaju se porušeni mostovi, podržava se nada usprkos mnogim razočaranjima, vraća se vjera u život, život je jači od uništenja, nada snažnija od očaja, smisao dublji od besmisla. Liturgijsko pjevanje predvodio je katedralni i župni zbor „Sveta Cecilija“ pod ravnanjem sestre **Cecilije Tomkić**.

Mario Paradžik

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan bolesnika

U Vatikanu je objavljena poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan bolesnika, koji se svake godine obilježava na liturgijski spomen Gospe Lurdske.

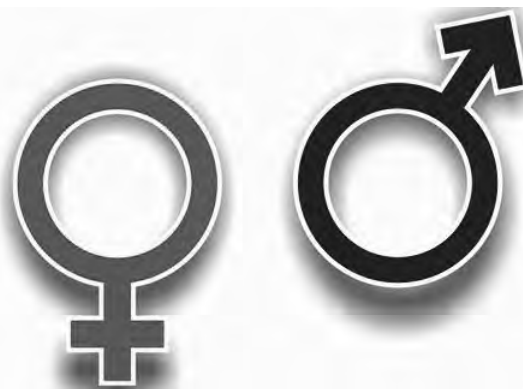
Svjetski dan bolesnika za sve je trenutak žarke molitve, dijeljenja, prikazivanja patnje za dobro Crkve i opomena svima da u bolesnu bratovu licu prepoznaju sveto lice trpećega Krista, koji je

trpljenjem, smrću i uskrsnućem spasio svijet, piše Sveti Otac citirajući pismo bl. Ivana Pavla II. kojim je ustanovio Svjetski dan bolesnika. „Potičem vas na razmišljanje o liku milosrdnog Samaritanca o kojem govori Lukino evanđelje“, iz kojeg je Sveti Otac uzeo naslov za ovogodišnju poruku: „Idi pa i ti čini tako!“ U toj nas prisposodbi Gospodin uči o tome kako se njegov učenik ima odnositi prema drugima, posebice ako im je potrebna njega. Riječ je, dakle, o crpljenju snage iz bezgranične ljubavi Božje, po čvrstom odnosu s Bogom u molitvi, za svakodnevnu pozornost prema ranjenima u tijelu i duhu, onima koji traže pomoć, ne samo poznatima i imućnima. To ne vrijedi samo za pastoralne i zdravstvene djelatnike, nego i za bolesnika da po vjeri može živjeti vlastito stanje. Ni odbacivanje patnje, ni bježanje od boli ne liječi čovjeka, nego sposobnost prihvaćanja patnje i dozrijevanja u njoj, nalazeći joj smisao po ujedinjenju s Kristom, koji je iz bezgranične ljubavi trpio, istaknuo je Sveti Otac, navodeći riječi iz enciklike „Nadom spašeni“. On se pun milosrđa nagnuo nad ponor ljudske patnje, da izlije ulje utjehe i vino nade. Godina vjere pogodna je za jačanje službe ljubavi u našim crkvenim zajednicama, da svatko bude milosrdni Samaritanac prema bližnjemu, istaknuo je Benedikt XVI. U zaključku poruke Sveti Otac zahvaljuje svim katoličkim i civilnim zdravstvenim ustanovama, biskupijama, kršćanskim zajednicama, redovničkim obiteljima zauzetim u zdravstvenom pastoralu, udrugama zdravstvenih djelatnika i dragovoljcima, a poželio je da u svima može porasti svijest da Crkva danas živi temeljni trenutak svojega poslanja „u velikodušnom prihvatu svakoga života, poglavito slabog i bolesnoga“. /IKA/

Papa: Crkva odbacuje filozofiju roda

Crkva potvrđuje svoj veliki „da“ ljudskom dostojanstvu i braku između muškarca i žene a odbacuje filozofiju roda, ustvrdio je Benedikt XVI. obraćajući se 19. siječnja sudionicima plenarne skupštine Papinskoga vijeća *Cor unum*, koja se održava u Vatikanu. Svjedočenje kršćanske ljubavi može brojnim osobama otvoriti vrata vjere, dodao je Papa.

Zastranjivanje se javlja s hipertehnološkim čovjekom, koji smatra da je sve što je tehnički izvedivo ujedno i moralno

opravdano. Ispravan put je naprotiv u čovjeku kadrom priznati i braniti „neotuđivo dostojanstvo svake osobe, ne dopuštajući da ga opije ‘navodni humanizam’ tobožnjeg napretka“. Papa jasno kaže kako se kršćani imaju ponašati u doba slabih misli, koje često postaju jače u čovjeku, kako je rekao, bez duše i bez osobnoga odnosa s Bogom. Ali kršćanski nazor – naglasio je Papa – potvrđuje dostojanstva osobe, jedincate i neponovljive, koja je određena za odnos i društvenost.

Crkva stoga potvrđuje svoj veliki „da“ dostojanstvu i ljepoti braka kao trajnog i plodnog očitovanja saveza između muškarca i žene, a poriče filozofiju roda obrazlažući da je reciprocitet između muškarca i žene izraz ljepote naravi koju je Bog stvorio, objasnio je Sveti Otac.

Podsjećajući da je čovjek nijećući Boga kroz povijest počinio užasne „idolatrije“, poput kulta nacije, rase i društvene klase, koje su donijele samo nejednakost i bijedu, Papa je rekao da i danas, na drugim razinama, prijete napast idolatrije. Mislim osobito na tragičnu antropološku redukciju koja predlaže stari hedonistički materijalizam združen s tehnološkim prometejizmom. Iz isprepletenosti materijalističkog viđenja čovjeka i velikog tehnološkog razvoja rađa se ateistička antropologija, koja čovjeka svodi na zasebne funkcije, duh na mozak, ljudsku povijest na sudbinu samoostvarenja, objasnio je Papa.

Papa je pozvao kršćane i sve ljude dobre volje da se vjedom i oštromljem suprotstave tim težnjama koje se često – kako je rekao – predstavljaju u odjeci plemenitih osjećaja, ili u ime navodnog napretka, ili navodnih prava i tobožnjeg humanizma. /IKA/

Pariz: Oko 650.000 sudionika u prosvjedima protiv istospolnih brakova

Prosvjednim maršem u Parizu više od 650.000 osoba izrazilo je u nedjelju 13. siječnja protivljenje uvođenju istospolnih brakova.

Organizatori su u priopćenju za medije izrazili oduševljenje tako velikim brojem sudionika. Među prosvjednicima bili su i crkveni predstavnici na čelu s kardinalom Philippeom Barbarinom.

Uoči prosvjeda protiv istospolnih brakova i usvajanja djece od strane homoseksualnih parova govorilo je i više crkvenih predstavnika. Predsjednik francuske biskupske konferencije kardinal Vingt-Trois na kraju nedjeljnih prosvjeda došao je na Place Denfert-Rochereau kako bi izrazio zahvalnost organizatorima.

U međuvremenu, mediji su javili kako je 115 pripadnika Narodne skupštine potpisalo i uputilo peticiju predsjedniku

Godine 2012. zbog vjere ubijeno 105.000 kršćana

Prema podacima najsuvremenijega centra za vjersku statistiku, koji se nalazi u Sjedinjenim Američkim Državama, procjenjuje se da je i 2012. godine zbog vjere ubijeno 105.000 kršćana, što znači da je svakih 5 minuta ubijena jedna osoba, rekao je za Radio Vatikan Massimo Introvigne, koordinator Ustanove za promatranje vjerske slobode u Italiji.

Osvrnuvši se na činjenicu da je u nekim krajevima u svijetu, poput Nigerije, čak opasno ići na misu, Introvigne je napomenuo da je moguće uočiti tri rizična područja: zemlje u kojima je vrlo snažna nazočnost muslimanskoga fundamentalizma – poput spomenute Nigerije, Somalije, Malija, Pakistana, i nekih područja Egipta; zatim zemlje u kojima još uvijek postoje totalitarni režimi komunističkoga obilježja, kojima je na čelu Sjeverna Koreja; te zemlje u kojima postoji etnički nacionalizam koji nacionalni identitet izjednačuje s nekom religijom, pa su tako, po njihovu viđenju, kršćani izdajnici nacije. Tu mislim na nasilje u indijskoj saveznoj državi Orissa, istaknuo je Introvigne.

Na novinarov upit zbog čega u svijetu postoji tako velika mržnja prema kršćanima, toliko da su oni najprogonjenija skupina, Introvigne je, uz već spomenute ideologije – radikalni muslimanski fundamentalizam, etno-nacionalizam i staru komunističku ideologiju, istaknuo pojavu nesnošljivosti ili pak diskriminaciju putem nepravdanih zakonodavnih mjera, koje je papa Benedikt XVI. istaknuo u svojoj poruci za Svjetski dan mira 2013. godine. Osim toga, Papa se nije slučajno u govoru Rimskoj kuriji u prigodi Božića, zadržao na opasnostima i na – možemo reći – kulturnoj diktaturi koju provodi točno određena ideologija, a među kojima je i ona o „rodu“. Te se ideologije, očito, osjećaju ugrožene glasom kršćana i glasom Crkve, te stoga njihovi lobiji provode kampanje nesnošljivosti i diskriminacije, istaknuo je Introvigne.

Osvrnuvši se na kraju na brojne progone kršćane koji vrlo svjesno daju svoj život za Crkvu i često, praštajući, mole za svoje progonitelje, Introvigne je napomenuo da je to jedinstveno obilježje kršćanstva, jer brojne druge kulture – pretkršćanske, ali i postkršćanske – govore o pravu, pa i o pravoj časnoj dužnosti odmazde. Kršćanstvo ima tu veliku uljudbenu ulogu, koju se danas želi zaboraviti, a koja je u tomu da je logiku odmazde zamijenila logikom praštanja, napomenuo je Introvigne. /IKA/

Francois Hollandeu. S obzirom na podijeljenost društva o tom pitanju, ističe se, referendum je od vitalnog značaja.

Francusko Vijeće ministara usvojilo je u studenome prijedlog zakona kojim se omogućuje sklapanje istospolnih brakova, a homoseksualnim parovima daje pravo na usvajanje djece. Narodna skupština tim će se zakonom baviti krajem siječnja. Sukladno željama predsjednika Hollandea, novi propisi mogli bi se primjenjivati već u prvoj polovici godine. Protu-prosvjed pristaša istospolnih brakova najavljen je za 27. siječnja. /IKA/

Velika Britanija: Uništeno 1,7 milijuna ljudskih embrija

U Velikoj Britaniji u posljednjih nekoliko godina uništeno je 1,7 milijuna ljudskih embrija koji su dobiveni u postupcima umjetne oplodnje „in vitro“, izvijestio je britanski ministar zdravstva Lord Howe.

Od početka vođenja evidencije godine 1991. umjetno je stvoreno 3,5 milijuna embrija, od kojih je 235.480 dovelo do trudnoće. Za svaku ženu u Velikoj Britaniji koja je htjela dobiti dijete pomoću umjetne oplodnje prema tome je prosječno stvoreno do 15 embrija.

Britanski podaci pokazuju da je u istom razdoblju od 1,39 milijuna vanmaternično stvorenih embrija koji su ugrađeni u maternicu žene, do trudnoće doveo tek svaki šesti pokušaj. Preostalih 1.69 milijuna embrija odbačeno je kao neiskorišteni, a još 23.480 odbačeno je nakon isteka privremenog zamrzavanja. Gotovo 840.000 embrija još se uvijek čuva u tekućem dušiku, 2071 embrij čuva se za donacije drugim parovima, a 5876 embrija stavljeno je na stranu za znanstvena istraživanja. Sveukupno, 93 posto zametaka proizvedenih putem umjetne oplodnje odbačeno je, proslijeđeno ili jednostavno pohranjeno. /IKA/

„Vjeruj da bi razumio, razumi da bi bolje vjerovao“

(sv. Augustin)

Uredio: Dragan Muharem

Otkuda u čovjeku čežnja za Bogom?

Sam Bog, stvarajući čovjeka na svoju sliku, upisao je u njegovo srce čežnju da ga gleda. Iako se ta čežnja često zanemaruje, Bog nikada ne prestaje čovjeka privlačiti k sebi da živi i u njemu da nađe puninu istine i blaženstva, za čime neprekidno traga. Po svojoj naravi i pozivu čovjek je religiozno biće, sposobno učiti u zajedništvo s Bogom. Ta intimna i životna povezanost s Bogom daje čovjeku njegovo temeljno dostojanstvo.

Kako čovjek odgovara Bogu koji se objavljuje?

Potpomognut božanskom milošću, čovjek odgovara poslušnošću vjere, koja je potpuno predanje Bogu i prihvatanje njegove Istine, budući da za nju jamči on koji je sama istina.

Tko su u Svetome pismu glavni uzori poslušnosti vjere?

Uzora je mnogo, a osobito se ističu dva: *Abraham* koji, stavljen na kušnju, „povjerova Bogu“ (Rim 4,3), uvijek je slušao njegove pozive pa je stoga postao „ocem svih koji vjeruju“ (Rim 4,11.18), i *Djevoja Marija* koja je tijekom cijeloga svoga života na najsavršeniji način ostvarivala poslušnost vjere: „Fiat mihi secundum Verbum tuum – neka mi bude po tvojoj riječi“ (Lk 1,38).

Što za čovjeka znači vjerovati u Boga?

Znači prijanjati uz samoga Boga, predati mu se pristajući uza svu istinu što ju je on objavio, jer Bog jest *Istina*. Znači vjerovati u jednoga Boga u trima Osobama: Oca, Sina i Duha Svetoga.

Koje su značajke vjere?

Vjera, *nezasluzeni Božji dar*, dostupna je onima koji je ponizno prose, jest vrhunaravna krjepost *neophodna* za

Velik si, Gospodine, i hvale predostojan (...). Za sebe si nas stvorio i nemirno je naše srce dok se ne smiri u tebi.

(sv. Augustin)

spasenje. Čin vjere *ljudski je čin*, tj. čin razuma koji, na poticaj volje koju Bog pokreće milošću, slobodno daje svoj pristanak božanskoj istini. Nadalje, vjera je *sigurna* jer se temelji na samoj Božjoj riječi; ona je *djelotvorna* „po ljubavi“ (Gal 5,6); ona je *u trajnu rastu* zahvaljujući slušanju Božje riječi i molitvi. Ona nam već sada daje *predokus* nebeske radosti.

Zašto između vjere i razuma nema proturječja?

Iako vjera nadilazi razum, između vjere i razuma nikada ne može biti proturječja jer oboje potječu od Boga. A isti je Bog koji čovjeku daruje i svjetlo razuma i vjeru.

Zašto je vjera osoban i ujedno crkven čin?

Vjera je osoban čin ukoliko je čovjekov slobodan odgovor na poziv Boga koji se objavljuje. No, istodobno je i crkven čin koji se izražava u ispovijesti: „Vjerujemo“. Crkva je ta koja vjeruje: tako milošću Duha Svetoga ona pret-hodi, rađa se i hrani vjeru pojedinoga kršćanina. Zato je Crkva Majka i Učiteljica.

Zašto su važne formule vjere?

Formule vjere su važne jer omogućuju da izrazimo, usvojimo i s drugima slavimo istinu vjere služeći se zajedničkim govorom.

Kako je samo jedna vjera Crkve?

Premda je načinjena od osoba različitih jezika, kultura i obreda, Crkva jednoglasno ispovijeda jedincatu vjeru primljenu od jedinoga Gospodina i prenesenu jedincatom apostolskog predajom. Ispovijeda samo jednoga Boga – Oca, Sina i Duha Svetoga – i pokazuje samo jedan put spasenja. Zato jednoga srca i jednodušno vjerujemo sve što je sadržano u pisanoj ili predanoj Božjoj riječi, a što Crkva predlaže vjerovati kao od Boga objavljeno.

*Ne može imati Boga za Oca
tko nema Crkvu za Majku.*

(sv. Ciprijan)

27. 01. 2013.

3. nedjelja kroz godinu

*Neh 8,2-4a. 5-6. 8-10;
Ps 19,8. 9. 10. 15; 1
Kor 12,12-30; Lk 1,1-4. 4,14-21*

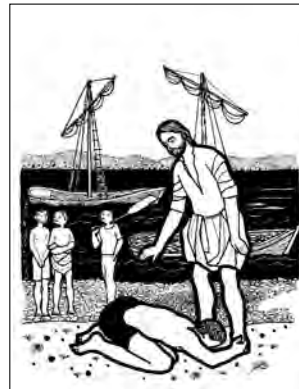
Evandelist Luka se poziva na povijesne datosti, jer želi da njegovi čitatelji uzmu u obzir „utemeljenost nauka“ koji im navješćuje, te budu uvjereni u presudnu važnost Isusova života za povijest svih ljudi. Zato on na početku govora o Isusovu javnom djelovanju donosi njegov „programski“ govor koji razlaže svrhu Isusova poslanja. To je Isusov „manifest“. On djeluje Božjom snagom, jer Duh Božji je na njemu. Njegovo djelo nije tek ljudsko, još manje političko, nego je ono objava i ostvarenje Božjeg plana spasenja. Isus milosrdno prihvaća sve ljude da ih oslobodi. On na sebe primjenjuje Izaijino proročanstvo. Te subote Isus u Nazaretu navješćuje novo vrijeme čiji protagonist više nije čovjek nego Bog koji je postao čovjekom. Evandjelje poručuje da čovječanstvo ne mogu spasiti ljudske uredbe, nego Duh Božji. Nije ovo poziv na odustajanje od nastojanja oko uređivanja društvenog poretka, nego poruka da je Duh Božji na Isusu i na svima onima koji postaju njegovi zajedničari. To se odnosi i na naše vrijeme: *Danas se ispunilo ovo Pismo!* Snagom Duha Svetoga, Isusov povijesni danas postaje liturgijski danas u Crkvi, naše danas kad slušamo i prihvaćamo Isusa. On i nas danas milosrdno oslobađa svih spona koje nam priječe pristup slobodi duha.

10. 02. 2013.

5. nedjelja kroz godinu

*Iz 6,1-2a. 3-8;
Ps 138,1-2a. 2b-3. 4-5. 7-8; 1
Kor 15,1-11; Lk 5,1-11*

Prije nego je postao stijenom na kojoj je Krist utemeljio svoju Crkvu, Šimun-Petar je bio čovjek koji je u odnosu prema Isusu prošao trnoviti put zanosa i oduševljenja, ali i nesigurnosti i padova. Ustvari, Petrov put je na neki način put putova svih nas koji vjerujemo. Šimun je bio ribar. Svakome se može dogoditi da se, poput ribara, muči i radi a ne uspijeva uloviti, postići željeni rezultat. Ali kad intervenira Gospodin i zatraži da učinimo po njegovoj riječi, tj. kad osjetimo poticaj da svoj život živimo u njegovoj Prisutnosti, tada naš posao i naš život dobivaju do tada nedoživljenu snagu i djelotvornost. U trenutku iskustva njegove Prisutnosti možemo iskusiti i vlastitu udaljenost od njegova milosrdnog zagrljaja, ali istodobno i blizinu i prihvaćenost. Prihvaćanje Isusa u naš život ne znači da ćemo biti pozvani raditi druge stvari, nego isto ono što već i sada činimo, samo će cilj postati drugačiji. Tako će Petar nastaviti biti ribarom, ali od sada pa nadalje bit će ribar ljudi.

3. 02. 2013.

4. nedjelja kroz godinu

*Jr 1,4-5. 17-19;
Ps 71,1-2. 3-4. 5-6. 15.17;
1 Kor 12,31-13,13; Lk 4,21-30*

Zašto ljudi odbacuju proroka koji govori u ime Božje? Bit će da njemu susreću „neugodnu“ osobu, koja ih budi iz njihove komocije i osuđuje pogrešne putove kojima idu, pozivajući ih da promijene život i krenu putem evanđelja. Nazarećani odbijaju Isusa, jer zahtijeva radikalnu promjenu života, navika, mentaliteta. Umjesto promjena, oni radije nalaze izvogle da prečuju proročka upozorenja. Svijet i danas treba proroke evanđelja. Svatko od nas vjernika pozvan je biti prorokom i svjedočiti evanđelje vlastitim životom, riječju i djelima. Nikad ne znamo koga će Duh Božji potaknuti na dobro, na obraćenje, i kada ćemo mi moći poslužiti za primjer ili, ne daj Bože, za razlog da se taj poticaj Duha odbije. Zato smo svaki dan iznova pozvani prihvaćati Isusov poziv i poticaj na obraćenje, kako bi naši kriteriji prosuđivanja i životnih odabira bili u suglasju s evanđeljem. Kad biram u suglasju s evanđeljem i pri tome u srcu osjećam mir, te iz molitve crpim snage za ustrajnost, tada sam na dobrom putu obraćenja. Tada se ne trebam brinuti hoću li komu biti na poticaj na putu obraćenja, jer tada je sam Gospodin na djelu po meni.

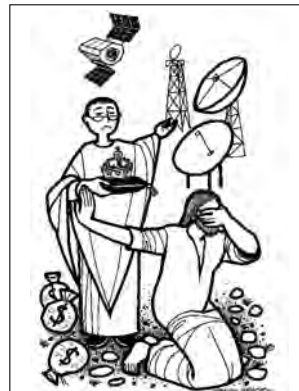

17. 02. 2012.

1. korizmena nedjelja

*Pnz 26,4-10;
Ps 91,1-2. 10-11. 12-13. 14-15;
Rim 10,8-13; Lk 4,1-13*

Započinjemo korizmu odlomkom o Isusovim kušnjama. Stavljene na prag njegova javnog djelovanja, one na neki način anticipiraju brojne proturječnosti na koje će Isus naići na svom putu, sve do konačne nasilne smrti. U Isusovim kušnjama se objavljuje njegovo čovještvo. U potpunoj solidarnosti s nama ljudima Isus doživljava sve kušnje kojima ga Neprijatelj pokušava odvratiti od potpunog predanja volji Očevoj. *Krista je iskušavao demon! A u Kristu si ti onaj koji je kušan* – kaže sv. Augustin. U kušnjama se anticipira konačna Kristova pobjeda u uskrsnuću. Put koji je Krist zacrtao, put je svakog ljudskog bića. Sada više nitko ne može zapriječiti da se Božji plan spasenja očituje za sve ljude, jer ga je Isus objavio. On je objavio Očevu volju da otkupi svakoga čovjeka, da svakoga oslobodi spona robovanja ovozemaljštini i grijehu, te da spozna vlastitu ovisnosti o Bogu. Da, u poslušnosti Bogu nalazi se ljudska sloboda. Povjerenje u Očeve ruke izvor je jedine i prave slobode. U toj slobodi kadri smo odbiti kušnje kojima nas Napisnik zarobljava, jer tada je Bog s nama na djelu.

22. siječnja

Blaženi Ladislav Batthyány-Strattmann

(* 28. listopada 1870. + 22. siječnja 1931.)

Piše: Stjepan Beretić

● Otac trinaestero djece ● predani i sretan liječnik ●

Blaženi Ladislav Batthyány-Strattmann se rodio 28. listopada 1870. godine na Dunavu u mjestu Dunakiliti blizu mađarsko-slovačke i austrijske granice. Bio je šesto dijete ugledne mađarske plemićke obitelji. Nakon srednje škole diplomirao je medicinu na Bečkom sveučilištu. Kasnije je postao očni liječnik. Vjenčao se 1898. godine s groficom Marijom Terezijom Corret. Bila je duboko odana vjeri. Rodilo im se trinaestero djece. Roditelji su uvijek posvećivali puno vremena djeci. U tome se posebno isticao otac. Osim velike ljubavi prema djeci, resila ga je upravo strastvena posvećenost bolesnicima. Bio je jako zahvalan Bogu što ga je s velikom ljubavlju vodio do liječničkog zvanja sve dok nije stekao diplomu i vlastitu bolnicu. Jedna od najvažnijih životnih zadaća za blaženoga Ladislava je bila služiti ljudima patnicima, kako bi mu cijeli život bio bogougodno djelovanje. Godine 1902. je podigao bolnicu u mjestu Gieca (Kittsee) u austrijskom Gradišću. U mjestu još živi nešto više od 2 posto Hrvata koji još govore hrvatski. Mjesto se danas nalazi na austrijskoj strani tromeđe. Svoju je bolnicu blaženi liječnik podigao kako bi mogao biti više na usluzi bolesnicima. Blaženi Ladislav Batthyány se nije štedio, već je bogato nasljedstvo svojih plemenitih predaka ulagao u liječenje najsiromašnijih. Dvije je bolnice podigao o svom trošku. Nije se posvetio stjecanju bogatstva, niti uspjehu i karijeri, već prije svega izgradnji Kraljevstva Božjeg u svojoj duši, u svojoj obitelji i u svojim bolesnicima. Tako je odgajao i svoju brojnu obitelj. Svojim je životom bio pravi i prvi i najbolji vjeroučitelj djeci. Iz Euharistije je crpio duhovnu snagu za takav život.

Liječnik siromašnih ljudi

Poslije Prvog svjetskog rata obitelj se preselila u mađarski grad Körmend, gdje je blaženik svojim novcem opet

osnovao bolnicu. U svojim je bolesnicima uvijek gledao Isusa. Njegova je gorljivost bila prije svega okrenuta euharistijskom Kristu. Zato je dnevno pribivao svetoj misi. U njegovoj se obitelji

svaki dan zajednički molila krunica, a bio je odan i osobnoj molitvi. Uz puno posla i uz brojne roditeljske obveze, sve je to za njega bila svakodnevica. Svjesno je htio biti liječnik siromašnih. Dok je liječio tjelesne bolesti, nastojao je u svojih bolesnika podizati i duhovni život. Mnoge je bolesnike besplatno liječio, a najsiromašnije je i novčano pomagao.

Danomice je molio za svoje bolesnike

Svaki je dan molio za svoje bolesnike: „Nebeski Oče, blagoslovi svakog bolesnika koji zatraži moju pomoć. Blagoslovi i one koji leže u mojoj bolnici. Po svojoj beskrajnoj dobroti obdari nji-

hove duše vječnim životom i velikom ljubavlju prema sebi. Podari im ozdravljenje od njihovih tjelesnih nevolja, za koje oni istu pomoć moje malenkosti. Tvoja svemogućnost i ljubav neka nadoknadi sve ono što zbog svoje ljudske slabosti ne mogu učiniti za njih. Blažena Gospo i sveta Elizabeto, ponesite moju molitvu pred božanskog Spasitelja“.

Liječnikov savjet

„Dao bih ti još jedan lagani i jednostavan savjet. Poslušaj me, pa ćeš postići svoj konačni cilj: Ljubi nebesku Majku! Svaki dan se prikaži njezinoj majčinskoj ljubavi. Svako jutro joj se obrati s bar jednom Zdravo Marijo, da te njezin majčinski blagoslov prati cijeli dan. Ma koliko veliki grijesi, ma koliko velike brige pritiskale tvoju dušu, ti ćeš uvijek znati da je ona zaštitnica grješnika i utjeha žalosnih. Neka dragi Bog dade da dobro sjeme, koje je posijano u tvoju dušu, rodi obilnim plodom.“

Četrnaest mjeseci teške bolesti

Njegovo je posljednje bolovanje trajalo četrnaest mjeseci. Teško je patio, a sve je patnje podnosio sjedinjen s raspetim Kristom, sve dok 22. siječnja 1931. godine nije umro u Beču na glasu svetosti. Sahranjen je u obiteljsku grobnicu u mjestu Novigrad (Güssing) u Gradišću. U tom je mjestu rođen današnji gradišćanski biskup Egidij Živković.

Zaštita

Zaštitnik je slijepaca i ljudi koji boluju od očnih bolesti. Zaštitnik je suprurnika, očeva, djece, siromašnih.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Moja moć od Euharistije pomoć'

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Svi koji su poznavali o. Gerarda ili svjedočili u postupku za njegovo proglašenje svetim jednoglasno izjavljaju kako je naš sluga Božji, uz štovanje Malog Isusa posebno štovao Isusa u otajstvu Euharistije.

Njegovi brojni rukopisi puni su autobiografskih podataka te, sad u jednome sad u drugome obliku, ističu, osobito kad se sprema za slavlje Euharistije ili dok slavi Euharistiju, da „jednome od naših Bog je dao milost sjedinjenja s Bogom“. Jednako tako iz njegovih vlastoručnih zapisa doznajemo zašto mu je susretanje s euharistijskim Isusom posebno drago i važno.

Prije svega to je zato jer se osjeća siromašnim te bez Isusove pomoći nije kadar ništa korisnoga postići ni u osobnom duhovnom životu niti u apostolskoj djelatnosti. Zapisuje, primjerice: „Isuse, ja nemam ništa, Ti imaš svega. Na ovu si me misao naveo dok sam pred Tobom u koru klečao. Ti živi u meni, Ti čini po meni. Kad Ti u meni djeluješ tada mi dušu miluješ...“¹. Jednako tako s Euharistijom veže svoju djelatnost i brigu za bolesnike te zapisuje: „Isuse, ti si med, daj da ja budem pčela koja taj med raznosi dušama“.

Svakoga 25. u mjesecu, kad se spremao za slavlje sv. Mise u čast Malom Isusu, kao samostanski kroničar zapisuje latinskim jezikom: „Jednome od naših Bog je dao sjedinjenje duše s Bogom“ (Uno ex nostris Deus dedit unionem).

Ima više oblika njegovog govora o „iskustvu sjedinjenja“ s euharistijskim Isusom dok slavi Euharistiju, tj. svetu Misu ili se Isusu klanja. U ovom prikazu zadržimo se na značenju riječi „gledati“, koju često upotrebljava i nastojmo otkriti kakvo značenje ima ta riječ u njegovom životu dok štuje ili slavi Euharistiju. On redovito kleči pred svetohraništem dok se klanja te na Isusa u svetohraništu „gleda“. „Gledanje“ definira ovim riječima: „Oku nije teško na ljepotu gledati. Zar da meni bude teško na Tvoju neizmjernu ljepotu misliti i samo

Tebi ugađati. Ta Ti si sva naša ljepota koja privlači oko duše i pamet, da samo na Tebe misli“². „Trebalo bi gledati na Isusa na zemlji kako bi se osposobili vazda ga na nebu gledati“³. Gerard poučava i vjernike o značenju „gledanja“ na euharistijskog Isusa na zemlji te zapisuje ili govori vjernicima o štovanju Euharistije i tvrdi da je „Euharistija polje od kojega nema ništa bolje. Na polju Euharistije raste duhovno žito. Euharistija je vrt u kojem rastu lijepe voćke, sveti junaci, koji donose lijepe plodove Majci Crkvi. Po Euharistiji raste cvijeće koje po djelima postaje mirisavo“⁴.

Stoga, „Oku nije teško na ljepotu gledati zar da meni bude teško na Tvoju ljepotu gledati, misliti i samo Tebi ugađati? Ti si sama naša ljepota koja privlači oči duše, i pamet da samo na Tebe misli“. „Gdje je prije bilo otimačine i ubijanja među ljudima, tamo, po djelima, postaje mirisavo“.

Povezuje ne samo svoj cjelokupni osobni život s Isusom u Euharistiji, nego želi imati srce kao što ima zaručnica za zaručnika te, dok se klanja Isusu u Euharistiji, želi biti kao pčela koja raznosi med: „Ti se med, daj da ja budem pčela koja taj med raznosi drugima“.

„Isuse, Ti si sama naša ljepota koja privlači oči duše i pamet da samo na te gledam.

Neka sam mrtav za sve ono što kvari pazenje“⁵.

Riječ „pazjenje“ što Gerard često upotrebljava je zapravo španjolski izraz: „atencion amorosa, „ljubavna pažnja“, koju o. Gerard posuđuje od sv. Ivana od Križa kojom ovaj učitelj Crkve definira kontemplaciju (motrenje), a po učenju Ivana od Križa i naš sluga Božji! No, o tome više u sljedećem broju *Zvonika*.

¹ Th. pastoralis, 000818.

² Duh. vižbe, 2.

³ Razgovor s Isusom, 003904.

⁴ BM., 004273.

⁵ Ondje, 004270.

PRELO

**Hvaljen Isus, čestitam Vam prelo
Koje se je sada započelo.
Dobro došli. Budite veseli,
To Vam svako, preljari, sad želi.**

**Pitaju me rođaci iz sela
Hoćel biti ove zime prela?
Kažem, bit će. Mora prela biti
Gdi će nam se mladi veseliti.**

**Jer prelo je nama ko baština,
Što prilazi od oca na sina.
I naši su stari preljat znali,
Na prelo se braća pozivali.**

**Na prelu i svinjokolju bili,
I još prelo kao dar dobili,
Kako li su onda srićni bili
Jer su s braćom ljubav podilili.**

**Nije važno ono što se išlo,
Već je važno bratsko zajedništvo.
To i nama braćo danas fali,
Fale nama ta dila ljubavi.**

**Sama znadem, a i kažem svima,
Danas puno siromaha ima.
Pomažimo, koliko ko može.
Svoj blagoslov daj nam vični Bože.**

Kata Ivanković

(najbolja „preljska pisma“
Velikoga prela 2013.)

Ne bojmo se jedinstva

Razgovarao: vlč. Mirko Štefković

Preč. Jakob Pfeifer rođen je 16. studenoga 1952. u Plavni, od roditelja Jakoba i Marije, rođene Flacker, ima dvije sestre, Katarinu i Mariju, i brata Antona. Osnovnu školu završio je u Baču, a od 1967. do 1971. pohađao je malo sjemenište i gimnaziju Paulinum u Subotici. Na bogosloviji i teološkom studiju bio je u Đakovu od 1971. do 1976., a za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1976. Prvotno je bio kapelan u Bajmaku od 10. listopada 1976. do 1. travnja 1977., potom postaje župnikom u Odžacima, Karavukovu, Bačkom Gračacu i Bačkom Brestovcu. Od 1. kolovoza 1997. župnik je i u Apatinu. Bio je članom raznih vijeća Subotičke biskupije, te Vijeća pri Međunarodnoj biskupskoj konferenciji svetih Ćirila i Metoda. Trenutačno je član Vijeća za ekumenizam i međureligijski dijalog, te pročelnik Vijeća za pastoral Roma. Član je Katoličkog europskog komiteta za pastoral Roma, te međunarodne Vlatadonske inicijative. Na osobit način angažiran je oko ekumenskog i međureligijskog dijaloga, predavač je i sudionik mnogih konferencija i seminara u zemlji i inozemstvu. Direktor je Radio Marije u Srbiji, član je Centra za Međureligijski dijalog – Zemun, suradnik na Beogradskoj otvorenoj školi – BOŠ, suradnik i predavač na konferencijama CEIR – centar za empirijska istraživanja u Novom Sadu, te predavač na Ekumenskoj školi – EHO Novi Sad. Preveo je nekoliko džepnih knjižica duhovnoga sadržaja s njemačkog jezika. Episkop bački odlikovao ga je nazivom Arhijerejska gramata priznanja 2002., a odlikovan je i od strane SO Apatin i SO Odžaci. Sretenskim odlikovanjem drugoga stupnja odlikovao ga je predsjednik Republike Srbije 6. prosinca 2012.

Zvonik: U Molitvenoj smo osmini za jedinstvo kršćana, a nama i našim čitateljima je poznata Vaša ljubav prema ekumenizmu. Kako ste i gdje stekli tu naklonost?

□ Kada razmišljam o ovom Vašem pitanju, onda mi jednostavno dolazi iz srca i duše osjećaj, da je ekumenizam oduvijek u meni. Svakako na poseban način od trenutka kada sam postao svećenik, jer sam shvatio da je to u stvari samo ono normalno za što je molio i za što nas moli naš jedini učitelj Isus Krist. Naravno da mi je puno pomoglo naše obiteljsko ozračje, u kojem su nas naši roditelji ponajprije vjernički odgajali i u tom odgoju učili nas i primjer nam davali kako se odnositi prema drugima i različitim. Živeći u ovoj našoj vojvođanskoj i bačkoj šarolikosti, na osobit način u prisutnosti braće iz Pravoslavne crkve i sve više također s evangelističkom braćom, već u djetinjstvu i mladenaštvu sam na određeni način „živio“ ekumenizam. Shvaćajući sve više svoj poziv kao svećenika, u meni je sve više

sazrijevala upravo ta nit ekumenizma. Bivala mi je sve jasnija i snažnija upravo ta želja i molitva Isusa Krista: *Da svi budu jedno*. Vjerujući Isusu i Njegovoj želji i molitvi, osjećam veliku snagu koja me „tjera“ živjeti ekumenizam, a i veliku žalost zbog još uvijek vidljivog nejedinstva među nama – njegovim učenicima i sljedbenicima.

Zvonik: Kada govorimo o ekumenizmu, obično mislimo na to kako bi sve razlike trebale biti izbrisane. Što je zapravo ekumenski put?

□ Odlično pitanje. To je uistinu ponajprije put. Činilo se mnogima, a i meni, prije nekoliko godina, da smo sasvim blizu potpunog jedinstva. Međutim, kako svi vidimo, toga pravoga i potpunog jedinstva još nema. Čak se u zadnje vrijeme čini da se možda opet udaljavamo jedni od drugih. Da, ako ne idemo jedni prema drugima pravim putem, onda se udaljavamo jedni od drugih. Kako dekret Drugoga vaticanskog sabora uči, pa onda dokument bla-

ženoga pape Ivana Pavla II. *Da svi budu jedno*, ima ovaj ekumenski put više „dionica“ – preporuke su: da mi Katolici najprije što bolje upoznamo svoju vjeru. Ova Godina vjere nam je opet posebna prilika za to. Zatim da molimo za jedinstvo, sami i s drugim kršćanima, da se trudimo što bolje također upoznati braću drugih zajednica, njihov nauk, tradiciju, molitve itd. Moram naglasiti kako se u ekumenizmu i međureligijskom dijalogu ne radi o brisanju razlika, jer nas razlike obogaćuju; nego se radi o jedinstvu upravo u različitosti, to je ono što nas obogaćuje. Svi imamo određene talente, sposobnosti, darove – kako nas uči sv. Pavao – a ti su darovi za druge.

Zvonik: Zacijelo imate veliko ekumensko iskustvo. Koja su Vaša najupečatljivija osobna ekumenska iskustva?

□ Divan je osjećaj znati i vjerovati da je Bog jedan, da je Isus svima nama Spasitelj i brat i da nas Duh Sveti posvećuje i jača. Lijepa su iskustva kada se iz različitih zajednica sastanemo, molimo i razgovaramo skupa na istu temu, a to je Bog i Riječ Božja. Govorim o nama, malim ljudima, koji prijateljujemo, koji se družimo i osjetimo međusobno životno, svakodnevno jedinstvo, upriličujemo i sportska druženja, činimo različite prilike kako bismo bili zajedno, to je moje osobno iskustvo. Sjećam se mnogih naših zajedničkih putovanja na susrete i konferencije: u Solun (Grčka), Brisel, Sofiju – na kojima smo skupa bili i pravoslavni, katolici, muslimani i Židovi. Ta putovanja su bila poseban doživljaj pravoga bratstva, i to ne onog „otrcanog“ jedinstva, nego Jedinstva pisanog velikim slovom. No, kada se opet sjetimo da postoje „kanoni“, tu dolazi do bolnog saznanja, na žalost o još uvijek velikoj „rani“ nejedinstva.

Zvonik: Smatrate li da ekumenska nastojanja donose svojih plodova?

□ Svako iskreno nastojanje, osobito ono koje se čini u ime Božje, a to je ovo nastojanje ekumenizma, donosi itekako plodova. Kako sam gore negdje spomenuo, možda nam se čini da, kako bi se ono reklo, tapkamo u mjestu. To nije istina. Sjećam se, kada me je jedan moj subrat, svećenik naše biskupije jedan-

put upitao: Jakobe, zar ti zaista vjeruješ u ekumenizam? Zastao sam, jer me iznenadio svojim pitanjem, a onda sam odgovorio: Naravno da vjerujem. Razmišljajući samo na ljudskoj razini, uistinu je teško povjerovati da će se ikada dogoditi potpuno i vidljivo jedinstvo na ovom svijetu. No, ako tomu pristupim kao vjernik, a pogotovo kao svećenik i kada sam svjestan da za to jedinstvo molim i danas sâm Isusu, kako onda mogu ne vjerovati? Veliki plodovi koje je Ekumenski put već donio su da više ne govorimo jedni o drugima neprijateljski, što će reći, ne smatramo se više neprijateljima – većina. Vjernici sve više mole jedni za druge. Sve se više upoznajemo, sve više idemo jedni drugima u crkve, što dugo nije bilo, itd.

Vjerujući Isusu i Njegovoj želji i molitvi, osjećam veliku snagu koja me „tjera“ činiti ekumenizam, a i veliku žalost zbog još uvijek vidljivog nejedinstva među nama, njegovim učenicima i sljedbenicima.

Zvonik: Radi li se po Vašem mišljenju kod nas u biskupiji i po župama dovoljno na ekumenskom planu?

□ Da kažem ipak onako klasično odmah na početku: moglo bi se puno više. No, kad uzmete u obzir upravo ono što sam maloprije rekao, onda ima dosta divnih primjera po našim župama gdje se svećenici: katolički, pravoslavni, evangelistički, reformatski i drugi, družu, više posjećuju, ne samo za Božić i Uskrs i kirbaj. Upravo ovo druženje službenika Crkava daje primjer i ohrabrenje vjernicima tih istih zajednica da se i oni sami sastaju i družu. Mogu reći iz iskustva s vjernicima da su vjernici nekada dalje otišli u ekumenizmu i nemaju ili ne doživljavaju neka Crkvena pravila za prepreke jedinstvu. Gledaju srž vjere. Smijem se sam ubrojiti u takve.

Zvonik: Što predlažete za osnaživanje duha ekumenizma u našoj lokalnoj Crkvi, ne samo tijekom osmine nego i inače?

□ Prijedlog za osnaživanje duha ekumenizma u našoj lokalnoj Crkvi već sam dao: najprije pojačati svoju osobnu molitvu za jedinstvo svih, sudjelovati u zajedničkim molitvama i drugim zajedničkim akcijama, upoznavati, proučavati one Crkve i zajednice s kojima živimo u okruženju, običaje i tradiciju, kako ne bismo živjeli samo jedni pored drugih, nego jedni s drugima. Treba koristiti svaku priliku i pokazati bratsku

Isusovu ljubav u običnom svakidašnjem životu. To činiti iz dana u dan. Kako sveti Pavao kaže: *Neka vam ne dodija činiti dobro.*

Zvonik: Katolička crkva je zacijelo teološki najbliža pravoslavnim Crkvama. Koliko su toga naši vjernici svjesni?

□ Moram reći ovako: naši su vjernici toga svjesni koliko im to njihov dušobrižnik, župnik pojasni, koliko im mi o tomu govorimo. U tom smislu je naša najveća odgovornost, kakvo će naši vjernici, katolici, imati mišljenje o pravoslavnoj i drugoj braći. Dakle, i mi prvo moramo dobro znati i poučavati se u svojoj teologiji, onda upoznati pravoslavlje jer je to naša svakidašnjica.

Lijepa su iskustva kada se iz različitih zajednica sastanemo, molimo i razgovaramo skupa na istu temu, a to je Bog i Riječ Božja. Govorim o nama, malim ljudima, koji prijateljujemo, koji se družimo i osjetimo međusobno životno, svakodnevno jedinstvo.

Zvonik: Razlike među vjeroispovijestima neki naši vjernici vrlo lijepo integriraju u svojim obiteljima. Kakvo je Vaše iskustvo po pitanju „ekumenizma“ u obiteljima, mislimo ovdje na mješovite brakove?

□ Što se tiče mješovitih brakova, naravno da ih ima divnih. Ja ih imam u rodbini. Tu je veoma važno ono što gore rekoh: upoznati i poznavati jedni druge, to je uvijek obogaćivanje. Na žalost, ima i tu negativnih primjera, gdje svako drži ljubomorno „svoje“, a ja onda pitam: a što je to „tvoje“? Trebamo se držati Božjeg i shvatiti da smo po prethodnom pitanju, teološki-znanstveno, kako bi se izrazila naša pravoslavna braća, suštinski, najbliži pravoslavnim crkvama, a razlikujemo se u ne-suštinskim stvarima. Volim nekada reći da se razlikujemo po „ambalaži“.

Zvonik: Aktivni ste na mnogim pastoralnim područjima u našoj Biskupiji, a od nedavno ste i direktor programa za hrvatski jezik na Radio Mariji. Kako vidite ovu svoju službu i njezine mogućnosti?

□ Nikada u životu nisam mislio da ću se toliko angažirati u medijima, a pogotovo u ovakvoj službi. Međutim, već sam inače dulje angažiran u Radio Mariji i sve više shvaćam blagodati ovoga medija. Na osobit način su me za korištenje različitih medijskih sredstava oduševljavale naše pape. Kako znamo, oni nas već godinama svojim porukama za nedjelju Sredstava komunikacije, potiču da i svi mi u Crkvi – biskupi, svećenici i laici – koristimo medijska sredstva u naviještanju evanđelja. Vidim ovu svoju službu u sklopu svjetske obitelji Radio Marije, i u karizmi misijskog poslanja. Sve više uviđam, a to potvrđuju i naši slušatelji, koliko je radio poseban medij.

Radio se može svuda slušati, TV se ne može svugdje gledati. I to se čuje i od civilnog društva, kako se slušanje radija sve više vraća u svijet. Tako vidim velike misijske, evangelizatorske perspektive ovoga medija. Malo je teško tu službu činiti uz dvije župe, ali ipak ide, Bogu i Majci Božjoj hvala.

Zvonik: Ne tako davno, predsjednik Republike Vas je odlikovao visokim priznanjem. O kakvom se odlikovanju radi i kako ste ga doživjeli?

□ Naslov odličja je sljedeći: Sreten-ski orden drugog stupnja. Naime, odlikovani smo petorica vjerskih visokodostojanstvenika, kako je to u svom

Razmišljajući samo na ljudskoj razini, uistinu je teško povjerovati da će se ikada dogoditi potpuno i vidljivo jedinstvo na ovom svijetu. No, ako tomu pristupim kao vjernik, a pogotovo kao svećenik i kada sam svjestan da za to jedinstvo molim i danas sâm Isusu, kako onda mogu ne vjerovati?

pozdravnom govoru, naglasio predsjednik Republike gospodin Tomislav Nikolić. Odlikovanje je dodijeljeno upravo za nastojanje u ekumenizmu, međureligijskom dijalogu i razumijevanju, te dajući primjer u toleranciji, prihvaćanja drugog i različitog. To je razlog za svu petoricu, pa i za mene. Naravno da sam se iznenadio kada sam doznao za ovo visoko priznanje, pogotovo što su ostala braća dosta starija od mene. Još više radi toga što je ovo prvi puta da ova država čini ovakav čin i da prepoznaje upravo ono što se u svijetu sve manje prepoznaje, a to su kršćanske vrijednosti.

Zvonik: Što biste poručili našim čitateljima za ovogodišnju Molitvenu osminu?

□ Za ovogodišnju, i ne samo za ovogodišnju, Molitvenu Osminu najusrdnije preporučam da se otvorimo molitvi Isusa Krista: Da svi budu jedno i da se ne bojimo jedinstva jer je Isus naš garant.

XXI. „Razgovor“ biskupa Ivan Antunovića

Je li vjera nužna za opstanak i napredak naroda?

Piše: Željka Zelić

„Našem hrvatskom narodu u Bačkoj, u Vojvodini u Srbiji nema ni opstanka ni napretka bez vjere. Svi relevantni čimbenici o tome jasno govore. Više od trinaest tisuća Hrvata manje na zadnjem popisu stanovništva u našoj zemlji jasni je pokazatelj kamo idemo, uz to nismo uspjeli napraviti posebni birački popis Hrvata u R. Srbiji, HKC je otišao u stečaj, a ni na zadnjim izborima baš nismo jako dobro prošli; sa školstvom na hrvatskom jeziku svake godine imamo velike muke. Ni situacija u Crkvi nije nimalo sjajna. Crkve su nam svake nedjelje sve praznije, sve manje djece pohađa katolički vjeronauk u školi, a u župi još manje. Sve je manje vjenčanih i krštenih a broj umrlih daleko nadmašuje rođene“, rekao je **mons. mr. Andrija Anišić** zaključujući predavanje na temu „Je li vjera nužna za opstanak i napredak naroda?“ (poruka vjere biskupa Ivana Antunovića), koje je u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ održano u okviru Dana biskupa Ivana Antunovića na XXI. „Razgovoru“ 15. siječnja u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici.

Govoreći napose o ulozi Crkve u današnjemu društvu, s posebnom refleksijom na vojvođanske Hrvate, mons. Anišić je istaknuo: „U našoj hrvatskoj zajednici uloga Crkve je marginalizirana. Crkva i ljudi iz Crkve su interesantni ukoliko se na njih možemo pozvati, uglavnom su to ljudi prošlosti – čitave prošle godine smo slavili a i ove ćemo slaviti godinu naših velikana. To

Antunovićeve tvrdnja u Predgovoru knjige *Bog s čovikom na zemlji*: „Vjeru u narodu utamanit, jest u čovjeku uzbuditi oholost i uzglanicu neradinosti prostr“, te tvrdnju: bez vjere se „narod ne podiže, već svakim danom dublje pada“ možemo nazvati temeljnim polazištem njegovog zauzimanja za svoj narod, kako glede rasta u vjeri tako i u prosvjetiteljskom i preporoditeljskom smislu kao i u njegovom stalnom zauzimanju za gospodarski napredak milog mu Roka.

je dobro i potrebno ali ne dovoljno. Ljudi iz Crkve su hrvatskim udrugama interesantni ukoliko ih mogu predstaviti kao one koji podržavaju njihove projekte. Više se ne sluša mišljenje Crkve ni svećenika ukoliko se ono ne uklapa u neke, često i uske interese pojedinih udruga. To mora prestati, inače nas neće biti. Već nas je premalo. Naše narodne sloge nema. Više velikih prela koja će se održati narednih dana samo su mali dokaz ovoga što govorim“, naznačio je predavač, dodajući da je biskup Ivan Antunović cjelokupnim svojim djelovanjem, o čemu ima dovoljno dokaza i u njegovoj pisanoj riječi, stvorio iako sigurno ne s namjerom – jedan divan model za opstanak i napredak naroda.

Model opstanka našega naroda

U svojem predavanju, mons. Anišić je više puta ističući model biskupa Antunovića za opstanak svojega naroda, istaknuo kako su upravo prilike u kojima su on i njegov narod živjeli, bili poticaj da krene u odlučnu borbu za spas naroda. U tom smislu, mogući modul rješavanja problema s kojima se naša zajednica suočava u sadašnjem vremenu, mogao bi se sažeti u nekoliko na-

putaka samoga biskupa Ivana Antunovića, a to u provom redu podrazumijeva slogu i udruženo nastojanje svih pripadnika naroda za življenje po načelima katoličke vjere. Zatim, u jasnoj svijesti i prihvaćanju svoje nacionalne pripadnosti hrvatskome narodu – bunjevačkom i šokačkom rodu; nadalje u zauzimanju za prosvjetu i školovanje djece i mladih te u praćenju suvremenih tokova napretka poljoprivrede i drugih gospodarstvenih grana kao i u razboritom upravljanju materijalnim dobrima. Mons. Anišić nadodao je da sve pozitivno u životu našeg naroda što se događalo još za vrijeme Antunovićeve života i u proteklih 125 godina poslije njegove smrti jest plod života i rada po modelu biskupa Ivana Antunovića. Upravo stoga, pozvao je sve nazočne da skupa promotre i prouče taj model i krenu u odlučnu borbu za opstanak i napredak našeg naroda na ovim prostorima. „Danas, za razliku Antunovićeve vremena, nije potrebno naglašavati prosvjetu. U našim redovima imamo brojne intelektualce. Nije potrebno naglašavati ni zauzimanje za gospodarski napredak, jer on ide svojim tijekom, ali jeste potrebno usmjeriti taj gospodarski napredak i za dobrobiti našeg naroda. No ono u čemu ja vidim hitnost i nužnost za naš narod jest vratiti se Kristu i Crkvi, čvrsto vjerovati evanđelju. Nova evangeli-

Poštovani vlč. Andrija! Iako je „Razgovor“ prošao, ne želim propustiti priliku iskreno pohvaliti predavanje koje ste održali. Za mene je ono bilo veoma bogatiju. Naime moram priznati da sam veoma slabo upoznat sa životom i djelom biskupa Ivana Antunovića. Na prijašnjim „Razgovorima“ nisam sudjelovao, a i ovdje u Karmelu nema baš nekih prigoda nešto čuti o njemu. Zato mi je bilo veoma drago što sam mogao doći na predavanje i poslušati ona njegova razmišljanja o vjeri koja ste naveli. Iz njih se uočava izuzetno prosvjetljen duh koji je bio obdaren i proročkim spoznajama. Izgleda da je dobro poznao zla koja su napadala Crkvu i društvo njegova vremena, te je mogao upozoravati na opasnosti i štete koje nastaju kada ljudi bez vjere i morala promiču pogubne stvari, što vidimo da se događa i u ovo naše vrijeme. Čini mi se da ste dobro aktualizirali te stvari s novonastalom situacijom oko „zdravstvenoga odgoja“ u Republici Hrvatskoj. Potrebno je sve to govoriti ljudima jer veoma olako naši vjernici, budući da nemaju baš nešto naročito jaku vjeru, prihvaćaju stvari koje su u potpunosti suprotne s božanskim i čudorednim zakonima. Nažalost, izgleda da je samo pitanje vremena kada će se ista stvar pojaviti i u ovim krajevima. Zato je dobro pripremiti vjernike i osnažiti ih u vjeri, nadi i ljubavi da se znaju postaviti kad bude trebalo. Veli naš sv. Ivan od Križa u jednoj svojoj izreci o svjetlu i ljubavi: „Gospodin je uvijek otkrivao smrtnicima bogatstvo svoje mudrosti i duha, ali ga mnogo više otkriva u ova vremena u kojima zlo otkriva sve više i više svoje lice“ (*Kraći spisi*, str. 23). S tim mislima pozdravljam Vas iz Karmela u Somboru. /br. **Zlatko Žuvela**/

zacija nema alternativu u Crkvi. Potrebno je zauzeti se za obnovu braka i obitelji, tih temeljnih stanica naroda, društva i Crkve. Ni to bez življenja vjere neće ići“, upozorio je predavač.

U svjetlu Godine vjere, osvrnuo se i na riječi pape Benedikta XVI. koji ističe da početak trećega tisućljeća nije donio ništa pozitivno ni društvu, ni Crkvi, o čemu je sažeto progovorio u jednoj svojoj katehezi o vjeri u kojoj ističe da su „procesi sekularizacije i rašireni nihilistički mentalitet, u kojem je sve relativno, ostavili duboki trag na način razmišljanja i shvaćanja svih ljudi“, a relativizam i individualizam nisu zahvatili samo srca mnogih naših suvremenika, nego su njima, nažalost, zahvaćeni i sami vjernici. Slično tomu,

navodi predavač, i „Antunović je svjestan da je nemoguće voljeti ono što ne poznaješ i stoga nastoji poučavati svoj narod u vjeri“. Svoje zauzimanje za rast u vjeri njegova naroda pisanom riječi poduzima i stoga što „neznanje (nepoznavanje) vjere“ ima za posljedicu „ne održavanje Božjih i crkvenih zapovijedi“, a takav život onda postaje „najugodnijim gnijezdom neprijatelja, u kojem on po volji hara i kršćanski odgoj onemogućuje“. Antunović također polazi od činjenice da je život po Božjoj volji, usklađen s Božjim zapovijedima, zalag istinske sreće u braku i obitelji i zalag opstanka i napretka Crkve i društva.

U nastavku predavanja, mons. Anišić je referirajući se na pojedine navode

iz Antunovićevih djela, navodio njegove misli o opasnostima bezbožnoga društva ali i o znanosti bez Boga koja je, ako je takva, uzrok svakog zla u svijetu. Antunovićeve misli o vjeri koje ističe u svojim djelima mogle bi se sažeti u nekoliko značajki: vjera svemu daje pravu vrijednost, vjeru je potrebno ispovijedati djelima, vjerom se borimo protiv nevolje i siromaštva, vjera je svagdanja potreba i važnija je od nacionalnosti, ona je izvor mira u srcu, vrijednost čovjeka se mjeri vjerom, te na koncu zaključuje kako je sve potrebno činiti na slavu Božju.

Pjesmu „Bunjevci biskupu Antunoviću“ koju je o 50. obljetnici njegove smrti napisao Aleksa Kokić, pročitao je na početku vlč. **dr. Ivica Ivanković Radaković**, a tijekom večeri nastupio je katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića** i glazbenom pratnjom članova Subotičkog tamburaškog orkestra, a moderatorica večeri bila je **Katarina Čeliković**. U pozdravnoj riječi, katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** istaknuo je tumačeći pojam razgovora da on ne podrazumijeva samogovor već razmjenu mišljenja, uz blagu riječ i jake argumente.

Razgovori nakon „Razgovora“

Navodeći na kraju predavanja da je „Razgovor“ uvijek bio prilika za razgovor o aktualnoj situaciji u našoj hrvatskoj zajednici, a ovo jest vrlo aktualno, a budući da su problemi nevjere i ne-

Antunovićeve misli o vjeri

– Vjeru svojih otaca ispovijedamo ne samo riječju već i činom. (*Odmetnik, str. 228*)

– Vjera, radinost, marljivost, štedljivost i strpljivost jesu čuvari svake obitelji da se odbije nevolja i puko siromaštvo. (*Novo ljeto, mladi Božić, Bunjevačka i šokačka vila, III(1873), br. 1., str. 2*)

– Vjera nije svečana oprava da se njom kitimo, već je svakdanja potreba. (*Odmetnik, str. 174*)

– Ta narod je tijelo, koje nije nikako dopušćeno većma štovati i cijeliti nego li vjeru. Zato upravo nepametno i opako čine oni koji zapuščajuć vjere, samo narodnost uzvisivati i raširivati nastoje. (*Bog s čovikom, str. 127*)

– Duh, srce i volja naša bila ma čim uzrujana, kada izusti ovu nebesku rič „virujem“, tako se umiri, kano ono uzburkano more koje se na rič Isusovu utišalo. (*Čovik s Bogom, str. 189*)

– Naša je vridnost tolika kolika nam je vira. (*Bog s čovikom, str. 540*)

– Gdje umom ne vlada vjera, tamo u srcu ne stanuje ljubav. (*Bariša Kitković, str. 360*)

– „E, da mi uvijek vršimo tako poslove svoje, našeli bismo više ploda i ne bismo toli često uništenu vidjeli nadu svoju. Al budući ponajviše zidjamo jel na svojoj jel na tuđoj pomoći, tušta putah se u posao naš umieša crv, pa nam poremeti sve ufanje, imavši korijen u čovjeku samom“.

(*Poučne iskrice*)

sloge vrlo ključni i gorući u našoj zajednici moramo ih riješiti ukoliko se hoćemo zauzimati za opstanak i napredak našeg naroda“, mons. Andrija Anišić potaknuo je nazočne da se i sami uključe u rješavanje gorućih problema u našoj zajednici. Mons. Stjepan Beretić smatra da problemi i vrijeme u kojemu živimo nije teže u odnosu na vrijeme u kojemu je živio biskup Antunović. „Jedini i naš najveći nedostatak jest nesloga i manjak uzajamnoga poštovanja“, upozorio je mons. Beretić. **Silvester Bašić** upitao je što je pak učinjeno da se nesloga među nama prevlada, osobito kada je u pitanju djelovanje Instituta „Ivan Antunović“. Odgovarajući na postavljeno pitanje, vlč. dr. Ivica Ivanković Radaković rekao je kako u tijeku izrada novoga Statuta kojim je u prvom redu potrebno redefinirati ciljeve i reorganizirati pojedine odjele kako bismo i nadalje uz po-

vijesne i kulturne, u njima promicali i temeljne kršćanske vrijednosti. Nadovezujući se na njegov odgovor, **Grgo Kujundžić** rekao je kako je u Institut potrebno uključiti mlade koji bi se mogli izdignuti iznad nesloga koje razaraju našu zajednicu. Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, naznačio je kako je potrebno istaknuti da je sadašnje stanje rezultat tj. posljedica povijesnih činjenica te je u tom smislu potrebno racionalno sagledati povijesne uzroke i realne sadašnje procese te u kolikoj mjeri na njih možemo utjecati. „Nedostaje nam vizija budućnosti, spram čega da uspostavimo slogu, što su naši ciljevi i tko će ih utvrditi? Sloga pak podrazumijeva heterogenost, ali iste ciljeve, poštujući pri tom načela: istinu, pravедnost i odsus-

tvo sebičnih interesa, ali na koncu i sankcioniranje ne osoba nego postupaka i gesta koje se pokazuju prijepornima“, rekao je Žigmanov, dodajući kako bi volio i više složnosti unutar same Katoličke crkve kada je u pitanju odnos spram javnih interesa i ukazivanja na aktualne društvene probleme. **Miroslav Stantić** smatra pak kako je problem hrvatske zajednice u zatvaranju u „okvire male dvorane“, a trebali bismo činiti upravo suprotno, izaći u javnost i predstaviti drugima potencijale koje imamo. Tajnik Subotičke biskupije **mr. Mirko Štefković** smatra pak kako je potrebno izdignuti se iznad osobnih interesa, jer samo na taj način možemo ispravno djelovati na dobrobit nas samih.

Misa o 125. obljetnici smrti biskupa Antunovića

Ovogodišnji *Dani biskupa Ivana Antunovića* i *Godina hrvatskih velikana u Vojvodini 2013.* započeli su obilježavanjem 125. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića, misnim slavljenjem koje je 13. siječnja u katedrali-bazilici sv. Terezije u Subotici predslavio katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić* u zajedništvu s nekoliko svećenika, a prigodnu propovijed održao je mons. *mr. Andrija Anišić*, doktorand na Teološkom fakultetu u Zagrebu čija je tema upravo djelo Ivana Antunovića. Mons. Anišić se u svojoj propovijedi osvrnuo na suvremene probleme današnjeg čovjeka, sekulariziranog svijeta i Crkve koja se susreće s izazovima svjetonazorskoga relativizma i vjerskog sinkretizma. Uzroke problema današnjeg čovjeka Anišić vidi u nevjeri koja preplavljuje cijeli svijet te se okreće poruci o vjere biskupa Ivana Antunovića. Na misi su nastupili združeni zborovi i Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem *Miroslava Stantića* i *Stipana Jaramazovića*. /**Prema: www.zkvh.org.rs/**/

Posjet sarajevskog kardinala i nadbiskupa

Krajem studenog prošle godine svećenici Beogradske nadbiskupije održali su svoje duhovne vježbe u Pastoralnom centru u Augustinianum. Voditelj duhovnih vježbi je bio sarajevski nadbiskup **mons. Vinko Puljić**. Kardinal je izrazio želju posjetiti sjemeništarce i sjemenište Paulinum iako je već nekoliko puta bio u sjemeništu. U susretu i razgovoru s kardinalom dao nam je na znanje koliko su važna ovakva sjemeništa i sjemeništarci, u kojima niče klica svećeničkog zvanja i kršćanske zauzetosti. Rekao je kako mu sjemenište posebno leži na srcu jer je i sam bio deset godina duhovnik u malom sjemeništu u Zadru. Ovaj susret s najvišim uglednikom Crkve bio nam je na veliku korist i bogatstvo, kao i jedno životno ohrabrenje za odabir budućeg poziva. Na kraju susreta rektor **sjemeništa mons. Josip Miocs** uputio je zahvalu kardinalu Puljiću što je izdvojio vrijeme i

posjetio našu školu i internat. Kardinala smo ispratili radošću, uz pjesmu, i zaželjeli mu da ponovno svrati k nama kad bude imao prigode.

Posjet predsjednika Vojvođanskog parlamenta i predsjednice Skupštine grada Subotice

Pred božićne i novogodišnje blagdane gimnaziju i sjemenište Paulinum posjetio je predsjednik Vojvođanskog parlamenta **István Pásztor** i predsjednica skupštine Grada **Mária Kern Sólya**. Predsjednik Parlamenta je u svom govoru istakao da je rado došao u posjet jednoj ovakvoj instituciji, koju su već posjećivali njegovi prethodnici, jer je Paulinum za njega i za sve ostale u Vojvodini značajna institucija, koja djeluje neprekidno 50 godina. „Tijekom 50 godina iz ove institucije su izašli učenici koji danas obavljaju svjesnu i odgovornu dužnost u svojim pozivima u našoj regiji“, rekao je Pásztor.

Predsjednica Skupštine grada Subotice također čuva dobru tradiciju i zato ne izostavlja posjet pred blagdane. Ona je rekla da joj je drago što ovaj grad posjeduje jednu ovakvu instituciju, koja pet desetljeća daje dobre crkve-

ne službenike i dobre intelektualce, koji su u našem gradu u raznim službama. S visokim uzvanicima došli su i drugi zvaničnici diplomatskog kora među kojima i gospodin Imre Kern. Kao i svake godine, predstavnici ovih važnih institucija donijeli su razne darove za nas učenike. Sjemeništarci su im zahvalili pjesmama na tri jezika, a poslije programa direktor gimnazije **mons. Josip Miocs** upriličio je prijam u svečanoj dvorani Paulinuma.

Nikolinje

U predvečerje blagdana sv. Nikole biskupa organizirali smo tradicionalnu nikolinjsku predstavu. Proslava je bila u sjemenišnoj blagovaonici i trajala sve do kasno navečer. Nakon rektorova uvoda, nastupili su mladi sjemenišni glazbenici sa zvucima gitare, violine, blok flaute... Zatim je svaki razred izveo kraći program (pjesmu ili skeč) a program je završio kvizom. Kao i uvijek, večer je bila vesela. Na koncu je došao i sv. Nikola te podijelio darove marljivim i uzornim sjemeništarcima. Nakon svega smo pospani ali puni dojmova otišli na počinak.

Povratak sa zimskih ferija

Nakon lijepih božićnih i novogodišnjih blagdana, sjemeništarci su se vratili u hladne klupe koje će ponovo zagrijati. Bliži se i kraj prvom polugodištu pa treba pritisnuti u učenje, pogotovo ako smo u nečem zaostali. Ujedno se spremamo za proštenje naše kapele prigodom svetkovine Obračanja sv. Pavla, nakon čega slijede duhovne vježbe, a o tome više u narednom broju *Zvonika*.

Korizma pred nama

Drage katehete, kao nadahnuće za početak Korizme nudimo vam pripremu za jedan od najkonkretnijih sadržaja katoličkog vjeronauka – o djelima milosrđa. Veoma zanimljive Kateheze u Godini vjere možete pogledati na internetskoj stranici <http://pastoralmladih.hr/Materijali.aspx>. Kviz o Velikom tjednu posložen u pps možete preuzeti na strani <http://www.nadbiskupija-split.com>. Upute i modele za izradu prizora Isusove Posljednje večere (na slici) možete naći na CatholicIcing.com. Zanimljiv film o događajima u restoranu „Posljednja šansa“ možete pogledati u veoma dojmljivom igranom filmu „Susret“ (www.youtube.com) i iskoristiti za razgovor s vjeroučenicima viših razreda.

Tema: SLIJEDIMO ISUSOVE RIJEČI I DJELA

Nastavna jedinica: Djela milosrđa

Odgojno-obrazovni ciljevi: razumjeti pojam: djelo milosrđa, upoznati i nabrojiti tjelesna i duhovna djela milosrđa., prepoznati i navesti neka dječja iskustva patnje koja se događaju u svijetu i oko nas, razvijati sposobnost prihvaćanja svih ljudi, osobito ugroženih, patnika i potrebnih.

Metodički pristup: interpretativno-analitički s elementima heurističkog.

Oblici rada: čelni, pojedinačni, rad u skupinama.

Nastavne metode: izlaganje, razgovor, rad na tekstu.

Nastavna sredstva i pomagala: bilježnica, slike, ploča, tekstovi.

Globalna struktura i tijek sata:

1. Meditativno-molitveni početak: Isus preko naše prisutnosti, stavlja u djelo svoju ljubav. Isus je došao na svijet činiti dobro. I mi moramo pokušati isto tako činiti, jer Bog ljubi svijet upravo našom prisutnošću. Gledam tolike ljude po ulicama: ljude koji ne žele da ih on ljubi, da se on zanima za njih, ljude prazne od ljubavi. Ali i oni su Isus! A gdje ste vi? (Majka Terezija)

2. Motivacija s najavom teksta: Promatrajući korizmeni križ sjetimo se kako nas korizmno vrijeme na poseban način suobljučuje s Isusovom patnjom i smrću na križu. Kako i na koji način možemo patnju i križ olakšati jedni drugima i sami sebi u svakodnevnom životu, približit ćemo kroz našu današnju temu.

3. Prvi susret s tekstem: (Mt 25,31-46)

4. Poniranje u slojeve teksta: Ovaj nam biblijski tekst govori o temeljnom zakonu po kojemu ćemo biti suđeni – po Isusovu zakonu ljubavi. Isus stanuje u gladnima, beskućnicima, bolesnicima i osamljenima, zarobljenima i progonjenima... Ljudima će se suditi po njihovoj spremnosti koju su iskazali prema Isusu u liku nevoljenih, napuštenih, potlačenih. Kako ostvariti Isusov temeljni zakon ljubavi koji nas vodi

k Ocu? Preko tjelesnih i duhovnih djela milosrđa. Naučite ih napamet kako biste ih lakše slijedili u svome životu!

5. Rad u skupinama (rad na biblijskim tekstovima): Učenike podijeliti po skupinama. Svaka skupina dobiva biblijski tekst i pismeno ga razrađuje. Učenici upoznaju biblijske tekstove da bi otkrili kako nas Božja riječ potiče na djela milosrđa. Trebaju napisati koje djelo milosrđa možemo primijeniti prema zadanom tekstu: 1. skupina: (Mt 15,21-28) 2. skupina: (Lk 17,3-5) 3. skupina: (Jak 2,14-18) 4. skupina: (Mt 23,9-10) i 5. skupina: (Mt 10,32-33).

6. Međusobna komunikacija uz iznošenje rezultata rada: Nakon rada s tekstovima po skupinama, učenici iznose svoja razmišljanja. Međusobno se nadopunjuju. Razgovor produbljujemo pitanjima: Kako biste svojim riječima objasnili Isusov poziv da činimo djela milosrđa? Koji su to trenuci u životu kada smo pozvani činiti djela milosrđa? Navedi neka svoja iskustva patnje koja se događaju u svijetu i oko nas! Mogu li kršćani biti dobri kršćani ako ne čine djela milosrđa?

7. Sinteza s aktualizacijom: Isus nas jasno uči kako ćemo zaslužiti vječni život na temelju onoga što smo dobro učinili jedni drugima u ovozemaljskom životu. Djela milosrđa nas potiču da svakodnevno činimo i razmišljamo o svojim djelima prema drugima, a posebno u ovo korizmno vrijeme. Bog hoće da se svi ljudi spase, ali naše spasenje ovisi o našem prihvaćanju Božjeg poziva na život po ljubavi. Ljudima će se suditi po njihovoj spremnosti koju su iskazali prema Isusu u liku nevoljenih, napuštenih i potlačenih, u liku onih kojima je najpotrebnija naša pomoć.

8. Molitveni završetak: Bože, daj da među nama ima što manje onih koji se osjećaju osamljeno, nemoćno, bolesno, siromašno. Daj, Bože, da i ja budem jedan od onih koji će ih razumjeti i pružiti potporu i ljubav u svakodnevnom životu. Amen. (Izvor: www.nadbiskupija-split.com)

Molitva u evanđeljima (10)

Molitelj pred Bogom

Piše: mr. o. Mato Miloš, OČD

Kaza im i prisposobu kako valja svagda moliti i nikada ne sustati: „U gradu nekom bio sudac. Boga se nije bojao, za ljude nije mario. U tom gradu bijaše neka udovica. Dolazila k njemu i molila: ‘Obrani me od mog tužitelja!’ No, on ne htjede zadugo. Napokon reče u sebi: ‘Tako se Boga ne bojim nit za ljude marim, ipak, jer mi udovica ova dodijava, obranit ću je da mi vječno ne dolazi mučiti me’“ (Lk 18, 1-6).

Molitva je čovjek pred živim Bogom. To znači, staviti se u mislima, nadanjima, radostima, žalostima i potrebama pred Boga. Izaći čitavim svojim bićem pred Njega. Samo ne drsko, oholo i naduto. Stoga će nam molitva ponekad biti himan Božjoj dobroti i mudrosti. Hvalospjev njegovoj ljubavi, pohvala njegovoj veličini i ljepoti što se odražava u divnim djelima prirode i drugih ljudi, u pojavi Isusa Krista i njegova Evanđelja. Molitva će nam biti čin zahvalnosti pred Božjim darovima i uslišanijima, ponekad stav prošnje za oprostjenje, a ponekad moljenje za *kruh naš svagdanji*. Vidimo, dakle, da molitva nije samo izgovaranje određenih obrazaca ili formula. Molitva je puno dublja stvarnost. Zato nam je ona potrebna, korisna i nužna.

Strpljivo čekati

Da bismo shvatili stav nas molitelja pred Bogom i molitvu kao prirodnu pojavu našeg vjerničkog življenja, zaustavimo se na čas pred našom svakidašnjom činjenicom. Što mi radimo pred šalterima, uredima, autobusima, bolnicama, ambulancama? Što radimo na ulazima u kina, kazališta, u trgovinama i dućanima? Što radimo pred advokatima, sucima, pa i pred vratima naših prijatelja? Mi najprije čekamo, a onda molimo. Ponekad to činimo izričito riječima. „Molim vas...“.

Takvi su stavovi u životu nezaobilazni. To nam izgleda normalno, premda nas katkada to i ljuti. Iz života sv. oca Pija iz Pietrelcine, koji je 50 godina nosio Isusove rane na svome tijelu, poznata je zgoda. Jedan čovjek, koji se trideset godina nije ispovijedao, došao je ocu Piju i našao je dugi red pokornika kako strpljivo čekaju za ispovijed. On se naljutio što mora tako dugo čekati i glasno je negodovao. Otac Pijo, koji je imao milost čitati misli i duše iznutra, iziđe iz ispovjedao-nice i reče mu: „Zašto negoduješ? Ja sam te trideset godina čekao da dođeš na ispovijed, a ti ne možeš čekati tri sata?“ Čekanje i duga čekanja s postojanošću, stvarnosti su našega života. I molitva pred ljudima je upravo takva.

Ima stvari koje nam ljudi ne mogu ponuditi, a potrebne su nam. Mi ih pokušavamo tražiti drugdje. Imamo pravo pokucati kod samoga Boga. Iako je mučno i teško tražiti usluge, mi trebamo moliti. Dokle god ima nade da ćemo nešto postići, ne smijemo klonuti. Evanđelje nam donosi konkretni slučaj koji je svakidašnji. Žena, sirota i udovica, traži zaštitu kod suca. Ona je ustrajna, dosadno kuca, pije sucu živce. I ne sustaje. Sustati bi za nju značilo propasti. Ona to zna i ne očajava. Sudac, pak, *koji ne mari za ljude, niti se boji Boga*, uslišava ženu. Bog koji je dobar, koga nitko ne može uzrujati niti mu dosaditi, On je upravo tu da nam pomogne. Mi ne bi smjeli pred njim stajati kao u uredu ili pred sucem. Mi stojimo pred svojim Ocem koji je sama milost i dobrota. On čeka da se pokaže kao ljubav.

Pred Boga se ne bismo smjeli postaviti drukčije nego kao prijatelji, kao djeca. Ako mislimo da ulazeći na molitvu ulazimo u servis ili neko samoposluživanje, a da se ni ne obratimo domaćinu, nemamo što očekivati. U molitvi ne smijemo ići kao po dućanu i šetati mislima od tezge do tezge tražeći ono što nam treba, već se trebamo pouzdano obratiti Bogu da nas pogleda i dade što On smatra za nas najpotrebnijim. Bog nas uvijek vidi i uvijek sluša. Ipak se kaže kako Bog vidi naše potrebe i čuje naše molitve upravo tada kad im dolazi u susret i kada ih ispunjava. Jer, bilo koje potrebe i bilo koje upućene molitve dosižu stupanj savršenosti kako bi ih Bog čuo i ispunio. Stoga nam sv. Ivan od Križa poručuje: „Te molitve i potrebe moraju pričekati dok ne postanu važne u Njegovim očima i ne postignu pravi stupanj zrelosti; tek tada se može reći da ih vidi i čuje (...). Na taj način svaka duša može razumjeti da, iako joj Bog ne dolazi odmah u pomoć kad ga je zamolila, ipak ne propušta prigodu da joj pomogne u pravo vrijeme“ (Duhovni spjev, II, 4). Stoga, ustrajno moli, čekaj, i uslihanje će doći.

(nastavlja se)

Mojsije susreće Jahvu

Piše: dr. sc. Trvadar Fehér

Od silaska Jakova u Egipat do Mojsija, Stari zavjet pretpostavlja period od 400 do 500 godina. Bog ne mora često zahvaćati u ljudsku povijest: pred Hebrejima stoje primjeri praotaca Abrahama, Izaka, Jakova... Njihov život je putokaz za kasnije generacije. No, u vrlo teškim situacijama Jahve pokazuje svoju moć.

Mojsije je pobjegao iz Egipta i negdje u pustinji postao je zetom midjanskog svećenika, čiju je kćerku uzeo za ženu (Izl 2,21). Radeći poslove polunomada, budući Božji poslanik je čuvao ovce svoga tasta. U tom jednostavnom životu pojavio mu se Jahve u gorućem grmlju (Izl 3,1-6). U ovom tekstu susrećemo dva teologa: po jednom, anđeo govori s Mojsijem, po drugom sam Bog (Izl 3,2,4). Nema velike razlike: u prvom Stvoritelj se čini tako uzvišenim da smatra nužnim posrednika, jednog anđela. Drugi pak želi opisati Jahvinu bliskost čovjeku, pa tako On direktno govori. U oba slučaja Bog je početak spasenja izraelskog naroda. Jahve nema tijelo, zato mora dati neki materijalni znak: grmlje koje gori ali ipak ne izgara (Izl 3,2). Opis nije važan, nego pojava Svevišnjega: poslije mnogo godina, Jahve stvara direktan kontakt s izabranikom hebrejskog naroda.

Na početku se događa identifikacija, tj. Mojsije mora znati tko mu se obraća. Bog kaže pet imena ili karakteristika, upravo tako kako su to činili i egipatski faraoni u svojim zvaničnim naslovima. No, razlika je velika. Dok su vladari Egipta koristili mitološka imena (Horus, Sunce, itd.), dotle Bog ukazuje na povijesne trenutke u kojima je on djelovao: „**1**). Ja sam Bog tvoga oca, **2**). Bog Abrahamov, **3**). Bog Izakov, **4**). Bog Jakovljevi“ (Izl 3,6). Hebrej je odmah znao da ovaj Bog nije negdje u nebesima, nego je onaj koji je čvrstom rukom oblikovao život praotaca. Jahve je prisutan u ljudskom životu, jer evo, od običnog aramejskog lualice, od Abrahama, napravio je veliki narod (Pnz 26,5). Ovdje čujemo petu „definiciju“ Jahvinog imena: **5**). „Ja sam koji jesam“ (3,14). Imamo li pred očima povijesne okolnosti Mojsija, onda mo-

žemo lagano zaključiti kako se ovdje nije radilo o nekoj grčkoj filozofiji, nego o tome da „Evo, ja sam tu – za vas sam tu!“ Jahve je obznanio da je tu u korist Hebreja, kako je bio i u pomoć praocima. Mojsije je morao biti dirnut u srcu.

No, odmah se javlja i strah. On je imao iskustvo Boga, ali narod – barem u početku – tek je preko njegovih riječi mogao imati ovo iskustvo. O tome govore 3. i 4. poglavlje knjige Izlaska, kako je Jahve pripremao svoga slugu izvršiti poslanje.

Neki misle kako se u knjizi Izlaska Bog pokazao okrutnim prema Egipćanima. Kao da nema posebno značenje okrutnost Egipćana prema Hebrejima (Izl 1-2 pogl.). No, pogl. 5-11 pokazuju kako je Jahve strpljiv: od deset čudesnih znakova, samo pod tučom (Izl 9,25) umiru ljudi, i u desetom prvorodenci (Izl 11,5). Inače trpe samo od bolesti i prirodnih pojava. Time pak je faraon dobio priliku promijeniti svoje srce.

U svemu ovome je najvažnije da u tim znakovima Mojsijevo jedinstveno iskustvo postaje opće iskustvo. Hebreji nisu čuli samo riječi, nego se pojavljuju Božja spasonosna djela, što će probuditi nadu i hrabrost Izabranog naroda izaći iz Egipta, tj. iz zemlje ropstva i grijeha.

Veoma je bitno uvidjeti: ne predstavljaju pravo čudo ti znakovi, nego oslobađanje Izraela iz Egipta. Deset Božjih udaraca na Egipat samo pripravlja ono glavno: Hebreji izlaze iz ropstva. Ovo iskustvo daje život i današnjim Židovima.

Reflektirajući na ulogu Mojsija, i danas mnogi jadikuju: „Gdje je Bog?“. Jahve je po Mojsiju slao poruku. Njemu su trebali vjerovati. Poslije oko 1200 godina, Bog je poslao svoga Sina. A nakon Isusova uskrsnuća mi smo poslani svjedočiti Jahvinu Riječ. Kako je Mojsije imao iskustvo Boga, tako – čak daleko dublje – i mi imamo iskustvo Boga u Isusu Kristu. Naš nutarnji život, u skladu s djelima, mora postati iskustvo onima s kojima zajedno živimo. Gdje je Bog? – pitali su Hebreji, a pitaju i mnogi danas. Bog je postao čovjekom: **u Isusu je, i u onima koji ga primaju u sakramentima, u molitvi, u dobrim djelima.** Jahve više ne šalje deset pogubnih znakova u ovaj svijet, nego katolike, čija djela daleko vjernije svjedoče o Božjoj ljubavi koja se pojavila u povijesti, i koja – ako se prihvaća – može u vjerniku i po vjerniku itekako promijeniti ovaj svijet. Praoci su bili primjer Hebrejima, sada su kršćani pozvani biti primjerom cijelom svijetu.

Mozartov efekt

Piše: *Antonija Vaci*

Živimo u veoma kompetitivnom svijetu – znanje jezika, računalnih programa i raznoraznih vještina postaje neophodno i netko uvijek zna više od vas. Ako govorite dva jezika, netko drugi govori četiri, ako se bez problema snalazite na internetu, netko drugi programira i izmišlja nove digitalne svjetove... Ma koliko se trudili, netko uvijek zna bolje. Zbog toga, većina ljudi sve ono što sami nisu uradili požele za svoje dijete, da do treće godine govori najmanje pet jezika, do sedme godine da bude ozbiljan kandidat za Olimpijadu u barem tri sportske discipline i da do petnaeste izmisli program koji će biti konkurent samom Facebooku.

Kako bi pomogli svom djetetu, roditelji pokušavaju raznorazne stvari. Osamdesetih godina u Americi je postalo popularno puštati novorođenim bebama kasete s lekcijama stranih jezika i matematike. Ideja je bila da djeca vide, upijaju i imitiraju sve, pa možda naglo nauče nekoliko stranih jezika i važnih računskih operacija. Nažalost, takva praksa nije izrodila nijednu super bebicu, ali do današnjega dana roditelji puštaju djecu da provode sate i sate ispred televizora pod izgovorom da će tako savladati engleski jezik. Prije nego što uključite televizor i zaboravite na dijete, znajte da je potreba za psiholozima i logopedima sve veća i veća, djeca razvijaju govorne mane i fali im socijalne interakcije s roditeljima. Iskrivljena kičma je također jedna od posljedica brzoga rješenja za učenjem novog jezika. Naravno, dijete pokupi nekoliko riječi stranog jezika, ali ne dopustite da cijena toga bude smanjena interakcija sa stvarnim svijetom. Još jedna stvar koja je veoma popularna jest slušanje klasične glazbe, osobito Mozarta za vrijeme trudnoće i u ranom djetinjstvu djeteta u ime višeg IQ-a.

Ovo vjerovanje potiče od rezultata jednog malog eksperimenta u kojem su studenti pravili raznorazne oblike s papirima. Ispostavilo se da je skupina koja je deset minuta slušala Mozarta rješavala zadatak pravljenja figura od papira bolje od skupine koja je deset minuta sjedila i šutnji. Efekt je bio kratkotrajan, no ljudi su počeli generalizirati rezultate na inteligenciju uopće i nije im trebalo dugo da prošire vjerovanje na mjestu gdje ima najviše nade i mogućeg potencijala – bebe. S obzirom na to da beba u stomaku ima razvijeno čulo sluha, prirodni korak u pomami za većim IQ-om je, naravno, slušanje Mozarta u trudnoći. Nikada nije dokazano da bebe koje su slušale Mozarta imaju veći IQ od beba koje ga nisu slušale te je netko došao do zaključka da samo određene

skladbe dovode do obećanih efekata. Jedina istina u ovom zaključku je u tome da poletnije skladbe utječu na bolje raspoloženje, a ono naravno dovodi do malo bolje produktivnosti. Pomama za Mozartom i njegovim skladbama nije prestala. Godišnja zarada na CD-ima „Mozart za bebe“ je 2 milijuna dolara, a neka roditelja daju čak i besplatne kasete i DVD s najpoznatijim skladbama.

Nedavno je postalo popularno i vjerovanje kako djetetu u prvih nekoliko mjeseci ne treba davati vodu. Kod ovakvih trendova je uvijek važno stati na trenutak i ma koliko je savjet dobrodušan, treba ga usporediti sa zdravim razumom. Zanimljivo je da, iako je popularno davati samo mlijeko i izbjegavati vodu ili zanemariti meso ili određeno voće i povrće, nitko ne govori o šećeru. Čovjek danas unese 100.000 puta više šećera u sebe nego čovjek iz kamenog doba, a u isto vrijeme postoje mnoge studije koje ukazuju na veliku štetu koju šećer nanosi našem organizmu. Preporuča se da dijete bar prvih godinu dana ne unosi šećer u sebe, a roditelji često djeci u gazirani sok koji je već prepun šećera sipaju još šećera kako im ne bi smetali mjhurići u piću. Velika tajna zdrave, sposobnije i inteligentnije djece koja se ne promiče jer ne prodaje više proizvoda, podrazumijeva roditelje. Začudo, to nije Mozartova glazba ni kasete stranih jezika, ni posebna vrsta hrane, već sama briga i želja roditelja da djetetu bude dobro. Drugim riječima, ako u sebi imate dovoljno želje i ljubavi da istražite što će vašem djetetu pomoći i spremni ste do toga i doći, već ste dovoljno brižni roditelj za dijete s potencijalno svijetlom budućnosti.

Dužnosti vjernika

Piše: mons. mr. Andrija Anišić

Nastavljamo razmišljanja o vjeri s moralnog aspekta. Naime, vjernik ne smije biti samo „korisnik“ milosti koje mu Bog daje a Crkva posreduje. On mora biti svjestan i svojih vjerničkih dužnosti. Te dužnosti mora obdržavati kako bi mogao postati svjedok vjere, što mora biti njegov stalni cilj i zadaća. Samo vjera ljubavlju djelotvorna jest prava vjera.

Život kršćanina opisuje se u Svetom pismu kao djelovanje i kao izvršenje vjerske istine u ljubavi (Iv 3,21; Ef 4,15; 1 Iv 1,6). Kako je čitav religiozni i čudoredni život povezan sa spasenjem, tako svako spasonosno djelo potječe, konačno, iz vjere – tog korijenja svakog djelovanja koje vodi k spasenju.

Dužnost upoznavanja vjere

Bog se čovjeku objavio, stoga je njegova dužnost prihvatiti tu objavu. Da bi je mogao prihvatiti, on mora poznavati njezin sadržaj. Prijevod Svetog pisma na narodni jezik a onda i mnoštvo stručne duhovne literature omogućuju danas čovjeku da upozna sadržaje vjere a vjerniku da produbi svoje poznavanje vjere. Stoga je čovjekova stroga dužnost upoznati svoju vjeru, prihvatiti vjerske istine i živjeti ih u svojoj svakidašnjici. Bilo bi dobro kada bi svaki vjernik znao napamet Vjerovanje a još više razumio pojedine članke vjere. Među prve i najvažnije dužnosti kršćanina spada stalno produblјivanje svog vjerskog znanja. To se prije događa u aktivnom sudjelovanju u liturgiji i u razmišljanju i razmatranju sadržaja vjere a ne toliko u studiju.

Roditelji i odgojitelji a osobito dušobrižnici dužni su djelotvorno promicati vjersku pouku njima povjerenih osoba.

Svećenik mora kod dijeljenja sakramenata osobito na to pripaziti da primalac poznaje istine potrebne za spas i za plodonosno primanje sakramenata. Djecu koja svojom krivnjom ne pohađaju vjeronaučnu obuku i roditelje koji to od djece ne traže treba ozbiljno i strpljivo opominjati.

Dužnost čestog probuđivanja čina vjere

Svaki kršćanin mora često pobuđivati čin vjere. To čini aktivnim sudjelovanjem u liturđijskim činima, čitanjem

Svetog pisma i duhovnog štiva, molitvom. U tome nam pomaže i znak križa kojim se trebamo znamenovati više puta dnevno. Isto tako u tome mogu pomoći takozvane „strelovite molitvice“ kao što su: Bože pomози, neka bude tvoja volja, Bože blagoslovi... Vjeru osobito valja pobuditi prije primanja svetih sakramenata ispovijedi i pričesti a dakako i kod drugih. Ipak, najbolja vježba i najbolje učvršćivanje vjere je molitva. Živa vjera živi od molitve, kako i molitva od vjere. Obje imaju svoje središte u aktivnom slavljenju „sakramenata vjere“.

Dužnost priznavanja vjere

Ništa, pa ni strah od smrti i najstrašnijeg mučenja, ne može predstavljati opravdani razlog da se vjera – ma i samo na izgled – zaniječe. Grieh zatajivanja, jedan od najvećih grijeha uopće, počinje se i onda kad tko želi sačuvati vjeru u duši, dok je izvana niječe. „Tko me prizna pred ljudima, toga ću priznati pred svojim Ocem koji je na nebesima. Tko me pred ljudima zaniječe, toga ću i ja zanijekati pred svojim Ocem koji je na nebesima“ (Mt 10,32; usp. Mk 8,38; Lk 9,26; 2 Tim 2,12; Rim 10,10).

Stoga, kad vlasti postavljaju pitanje o vjeri, valja dati jasno svjedočanstvo. No, na pitanje neovlaštenog privatnika možemo, iz dobrih razloga, izbjeći odgovor.

U vrijeme progona smiju se vjernici sakriti; ali se ne smije kriti vlastita vjera. Postavljeni dušobrižnici (biskupi i župnici) ne smiju – bijegom ostaviti na cjedilu povjerenje im stado dok god ima izgleda da će moći pružati nužnu dušobrižničku pomoć. „Dobri pastir daje život za svoje ovce; najamnik... bježi“ (Iv 10,11 sl.). No ako je njihov bijeg koristan, bar gledajući na duže vrijeme, za dušobrižnički rad, onda za njih važi Gospodinova riječ: „Ako vas progone (ne prime) u jednom gradu, bježite u drugi!“ (Mt 10,23).

Dužnost širenja vjere

Sveta je Katolička crkva primila od Boga poslanje, a onda i božansko pravo, propovijedati vjeru svuda po svijetu (Mt 28,19; Mk 16,15). Onaj koji cijeni sreću istinite vjere, mora biti ispunjen revnošću da tu neprocjenjivu milost, prema svojim silama, i drugima priopći. Tko gori za čast Boga i njegove Crkve, uvi-

jek će bolno osjećati da još toliki ljudi ne štiju Boga, ne poznaju Krista ili su odijeljeni od prave Crkve.

Dužnost zaštićivati ugroženu vjeru

Vjeru, kao zalag spasenja, nosimo u krhkim posudama. Stoga moramo Boga neprestano moliti da nam pomogne sačuvati vjeru. Isto tako sa svoje strane moramo doprinosti očuvanju vjere i izbjegavati nepotrebne opasnosti po vjeru te je zaštititi kada je ugrožena.

Roditelji su dužni osigurati svojoj djeci vjerski odgoj, upisati ih na katolički vjeronauk i boriti se da u školi ne uče ništa što je u suprotnosti s Božjim zapovijedima i naukom Crkve. Ukoliko bi se to ipak događalo, kao što se to događalo kod nas za vrijeme komunizma ili ono što se sada hoće u R. Hrvatskoj po tzv. zdravstvenom-spolnom odgoju, roditelji trebaju svoju djecu upozoriti da su određeni stavovi koje moraju slušati i učiti u školi u suprotnosti s njihovom vjerom.

Dužnost podvrgavanja crkvenom učiteljstvu

„Idite i naučavajte sve narode“ (Mt 28,19). „Tko vas sluša, mene sluša“ (Lk 10,16). „Vjera dolazi od propovijedanja, a propovijedanje biva riječju Kristovom“ (Rim 10,17). Vjera nas podvrgava crkvenom učiteljstvu jer je Crkvi Krist povjerio svoju istinu i poslao joj Duha istine.

Činom vjere valja prihvatiti svečane i izvanredne odredbe općih koncila i pape kad govori kao vrhovni učitelj o stvarima koje se tiču vjere i morala (ex cathedra). Isto se tako traži bezuvjetni vjerski pristanak kad biskupi svega katoličkog svijeta uče nešto kao objavljenu vjersku istinu (na pr. dokumenti koji se objavljuju poslije Sinode biskupa). Premda biskup nije nezabludiv, ipak je u svojoj biskupiji od Boga postavljeni učitelj.

Održano „Veliko prelo 2013.“

Prenošenje kulturnih i tradicijskih vrijednosti na mlađe naraštaje jedna je od važnih uloga koju imaju održavanja pokladnih događanja početkom svake godine, ističu u organizaciji Velikoga prela 2013.. Ono je održano u subotu, 19. siječnja, u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“.

Oko dvije stotine naših sunarodnjaka uživalo je tom prilikom u zvucima tambure koje su pleli gosti iz Hrvatske, sastav „Da capo“ iz Požege, te Tamburaški ansambl „Hajo“, uz koje su nastupili članovi Folklorne sekcije HKC „Bunjevačko kolo“.

Unatoč stečaju u kojem se HKC nalazi, njegova se vitalnost očituje i organizacijom ovoga narodnog običaja. Predsjednik Organizacijskog odbora Lazar Cvijin kaže kako je malo falilo da se Prelo ne održi.

– Moram istaknuti vlastito zadovoljstvo zbog uspjeha organizacije. Ne mogu biti siguran je li svemu pridonijelo ozračje božićnih blagdana iza nas, ali vjerujem da smo našim pozitivnim gledanjem na sve ipak održali Prelo. Također ističem da se oko ove manifestacije okupilo puno hrvatskih institucija i udruga.

„Veliko prelo 2013.“ otvorio je dogradonačelnik Subotice **Blaško Stantić**. „Veliko prelo je nastalo iz narodne tradicije bunjevačkih Hrvata koji su prela održavali u obiteljskim krugovima na svojim salašima. Prvo ‘Veliko prelo’ je održano 1879. godine, a organizirala ga je ‘Pučka kasina’. Okupljenima u ovako lijepom broju, prelo nam pruža osjećaj bliskosti, zajedništva i naravno pripadnosti našoj hrvatskoj nacionalnoj manjini u Republici Srbiji. Isto tako, ovo je prilika da možda izmirimo neke naše nesuglasice koje imamo u zajednici, da se okretno zajedništvu, našim običajima i tra-

diciji, kojima pripada i samo ‘Veliko prelo’, kazao je **Blaško Stantić**.

Najljepšu preljsku pismu biralo je prosudbeno povjerenstvo koje su činili **Tomislav Žigmanov** (predsjedavajući), **Katarina Čeliković** i **Željka Zelić**. Od desetak prijavljenih pjesama, za najljepšu je izabrana „Prelo“ koju je napisala **Kata Ivanković**. Drugonagrađena je „Spomenar na prelo“ **Stipana Bašića Škarabe**, a treća nagrada pripala je **Nedjeljki Šarčević** za pjesmu „Pamte stari“.

Nije izostao niti izbor „najlipče prelje“. Ove je godine među petnaest natjecateljica izabrana **Majda Stantić**, učenica Osnovne škole „Ivan Milutinović“ u Maloj Bosni i članica folklorne skupine „Bunjevačkog kola“. Za prvu pratilju izabrana je **Elizabeta Ivanković**, učenica 1.f razreda subotičke gimnazije, a za drugu pratilju **Senka Horvat**, učenica 4.f odjela u istoj školi.

Među uvažanim gostima, na Prelu su bili i generalni konzul Generalnog konzulata RH u Subotici **Dragan Đurić**, dogradonačelnik **Blaško Stantić**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj NIU Hrvatska riječ **Ivan Karan**, te predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik **Petar Kuntić**.

HDPU „Bela Gabrić“ objavilo natječaj za pomoć talentima za 2013.

Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ Subotica raspisalo je Natječaj za talente 2013. za školsku/akademsku godinu 2012./2013., putem kojega će se odabrati pet istaknutih učenika i studenata, pripadnika hrvatske zajednice koji pohađaju školu/fakultet u Vojvodini, kojima će biti dodijeljena jednokratna pomoć u iznosu od ukupno 50.000,00 dinara.

Kandidati na natječaju moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

- da su upisani u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine (dostaviti presliku uvjerenja o upisu u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine (za maloljetne osobe potrebna je preslika uvjerenja od roditelja).
  - Članstvo u HDPU „Bela Gabrić“, tj. popunjen obrazac za učlanjenje (ukoliko niste učlanjeni, možete to učiniti popunjavanjem formulara „Pristupnica“, koji možete pronaći na našem sajtu www.belagababic.rs)
  - Plaćena članarina u HDPU „Bela Gabrić“ u protekle dvije godine, 2011. i 2012.
  - Za učenike prosjek ocjena za prethodni razred 4,5. Za studente prosjek ocjena za prethodnu godinu 8,5, za što se dostavlja uvjerenje s fakulteta/škole o postignutom prosjeku u prethodnoj godini studija/razreda.
  - Učenik/student ne smije imati obnovljenu godinu studija na fakultetu ili razred u srednjoj školi.
  - Preslika priznanja u školskim i izvanškolskim aktivnostima (diplome, pohvalnice, uvjerenja i drugi oblici priznanja).
  - Slanje video, audio zapisa na CD-u ili foto snimke s natjecanja na kojima je postignut uspjeh uvažit će se kao prednost.
- Popunjen FORMULAR ZA NATJEČAJ ZA TALENTE 2013. (možete ga popuniti na www.belagababic.rs).
- Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 15. veljače 2013., obavijest o rezultatima bit će objavljena na sajtu www.belagababic.rs do 20. veljače 2013., a nagrađeni će biti informirani i telefonskim putem.

Potrebnu dokumentaciju poslati poštom na adresu: Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“, Ulica Bele Gabrića 21, 24000 Subotica.

Svećenici u uniformi nisu kontradikcija

Prve mise, liturgije i namazi u vojarnama Vojske Srbije (VS) bit će služene u prvoj polovici ove godine. To je prvi puta nakon sedam desetljeća da se ostvaruje nastojanje vođenja brige o duhovnim potrebama vojnika, ističu u Ministarstvu obrane. U vojnim jedinicama će u početku služiti 13 pravoslavnih svećenika i po jedan katolički kapelan i muslimanski imam.

„Jedan od temeljnih ciljeva vjerske službe u Vojski Srbije jest omogućavanje ustavnoga prava svim pripadnicima VS na ostvarivanje vjerskih sloboda. Do sada je uspostavljen zakonski okvir, donesena je Uredba o obavljanju vjerske službe u VS, a prošle je godine raspisan natječaj za prijam prve skupine vojnih svećenika. Zadovoljni smo odzivom kandidata“, kaže glasnogovornik Ministarstva obrane **Jovan Kri-vokapić**.

Svećenici u Vojski Srbije pružat će duhovnu asistenciju i potporu ljudima koji mogu biti izloženi pritiscima i stresu tijekom obavljanja svakodnevnih dužnosti u okviru vojske, ističe tajnik Subotičke biskupije **vlč. Mirko Štefković**. On dodaje da svećenici u vojsci nisu kontradikcija.

„Duhovna je to potpora koju i ti ljudi zaslužuju i svećenici mogu pomoći ukoliko, angažirani na misijama u zemljama gdje postoje krize ili ratište, vojnici budu izloženi kakvim stresnim situacijama. Svećenici ih mogu pozvati da i u kriznim trenutcima ne zaborave biti ljudi, čak i kada moraju imati pušku u ruci i držati koga na nišanu.“

U pogledu osiguravanja mjesta za samo jednoga katoličkog svećenika vlč. Štefković kaže:

„Prema sporazumu, u Vojski Srbije će 'na službi' biti jedan katolički svećenik, koji bi bio dušobrižnik za sve pripadnike vojske katoličke vjeroispovijedi. Katolička crkva je tražila da ipak budu dva svećenika, imajući u vidu da katolici pripadnici vojske govore raznim jezicima, a postoje i različiti obredi, istočni i zapadni, ali to ostaje za rješavanje u budućnosti.“

Vlč. Štefković smatra da je riječ o stanovitom otvaranju vojske i uvažavanju konfesijske pripadnosti njezinih pripadnika.

Svećenici će biti primljeni u profesionalnu vojnu službu na neodređeno vrijeme, kao aktivni oficiri i imat će, ovisno o položaju, činove potporučnika, poručnika ili satnika i osnovnu plaću od 48.000 do 68.000 dinara.

Kao i ostalima, slijede im vojnička uniforma i čizme, a uz standardne oznake na reveru nosit će i amblem religije kojoj pripadaju. Primjerice, svećenici Srpske pravoslavne crkve imat će križ s trolistom, Rimokatoličke crkve latinski križ, a vojni imami polumjesec.

Glavni vojni svećenik, imam i kapelan mora imati zvanje мастера i najmanje šest godina vjerske službe, dok je za koordinatora predviđeno upola manje godina iskustva. Svećenici moraju imati samo završen fakultet. Svi kandidati za oficire u mantijama proći će i obvezatnu sigurnosnu provjeru.

Ministarstvo obrane potpisalo je Sporazum o vjerskoj službi s predstavnicima sedam tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica u Srbiji, ali osim SPC uvjet za vjerske dužnosnike ispunjavaju još samo Rimokatolička crkva i Islamska zajednica Srbije.

Bez vjerskih dužnosnika u Vojski ostat će zasada Savez židovskih općina u Srbiji, Slovačka evangelička crkva, Kršćanska reformatorska crkva i Evangelička crkva.

„Oko pola prijavljenih od oko 30 kandidata su svećenici, dok ostatak čine vjeroučitelji. Ukoliko se netko od vjeroučitelja na temelju svih provjera pokaže kao dobar izbor za vojnog svećenika, prije nego što stupi u službu, morat će biti imenovan u svećenika“, dodaju u Ministarstvu obrane.

Ideja o uvođenju vjerske službe u vojsci datira iz 2000. godine na temelju iskustava stranih vojski i srpske tradicije, što je podrazumijevalo i nazočnost svećenika u vojarnama i osiguravanje posebnog prostora za upražnjenje vjerskih potreba vojnika svih nacionalnosti.

Vojni svećenici u srpskoj vojsci imaju dugu tradiciju. Do 1918. u vojsci Kraljevine Srbije u sastavu stožera komande postojao je vojni prota, a vojni svećenici su bili raspoređeni u stožerima divizijskih komandi i u stožerima aktivnih pukova.

Poslije Prvog svjetskog rata u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, pri Ministarstvu vojnom i mornarici postojalo je tijelo koje je rukovalo svećeničkom strukom, a u njemu su bili po jedan vojni svećenik prve klase za pravoslavnu, rimokatoličku i muslimansku vjeroispovijest. Vrhovni vojni svećenik (referent) za pravoslavnu vjeru potpadao je pod crkvenu jurisdikciju srpskog patrijarha. Za vojnike bogoslužnja su održavana u kapelama i crkvama u krugu vojnih objekata, a tamo gdje ih nije bilo, u lokalnim vjerskim objektima.

/Siniša Jurić, 4. 01. 2013. Radio Subotica/

Maske su cool!

Zabava, prelo, bal! Sad je vrijeme kada se i djeca i odrasli jako vesele na raznim zabavama. Djeca vole maskenbale, a toga je ovdje kod nas najviše u vrtićima i ponegdje u školama. Najveći je Hrckov maskenbal na kojem je bezbroj maski, a on će ove godine biti u petak, 8. 02. na kojem će dječji list HRCKO proslaviti svoj 100. broj! To je pravi razlog za veselje i ples! Proveselite se i vi, stavite malo veselih boja na sebe i bit ćete odmah dobro raspoloženi. Mi kršćani smo radosni ljudi jer imamo Boga koji nas voli, koji nas pazi. Isus nekako najviše voli djecu. Najljepše poruke ljudima on je upućivao tako što im je rekao da budu kao djeca, kao najmanji. Zato stavite neku masku, budite cool! U ovo vrijeme se veselimo a onda nam dolazi vrijeme u kojem ćemo razmišljati o Isusu i njegovoj ljubavi prema nama na drukčiji način – kroz molitvu i odricanje, ljubav prema Bogu i ljudima.

Vaša Zvončica

Zlatna krunica je cool!

Kako divan običaj u siječnju moliti zlatnu krunicu! U župi sv. Roka nekoliko obitelji se okuplja u kućama na molitvu, a među njima je i puno djece. Oni predmole otajstva krunice i tako se uključuju sa svojim roditeljima u ovu divnu pobožnost.

Lijepo bi bilo da se što više obitelji uključi u zlatnu krunicu jer je svima lijepo i rađaju se lijepa prijateljstva, a Bog blagoslivlja molitelje.

NAŠA CRKVA

Nedjeljom se rano budim, jer cijelim
Srcem želim u crkvu našu doći.

Tamo me čekaju drugari moji,
Pa se s njima skupa molim.

Cijelu misu čekam
Kad ću na pričest poći
Pa nakon toga kući sretna poći.

Tatjana Probojčević, V. razred
Sombor, župa Uzvišenja Svetog Križa

(poslala vjeroučiteljica Jelena iz Sombora)

Malo se šalimo

ŠKOLSKI RAD

Ivica upita Pericu nakon završenog školskog rada:

- Kako si napisao?
- Nisam imao pojma, predao sam prazan list.
- O, ne! I ja isto. Učiteljica će misliti da smo prepisivali.

GOVORI U SNU

Poznatom propovjedniku pozlilo. Nakon temeljitog pregleda liječnik ga uputi i psihijatar.

- Govorite li u snu? – upita psihijatar.
- Ne, ja samo govorim dok drugi spavaju.

Božić u župi svetog Jurja u Subotici

Prosinac, taj divni mjesec za svako dijete, pa i za nas starije koji još uvijek volimo obiteljska slavlja. Krene s adventom i zornicama. Požrtvovnost u ovom razdoblju uvijek urodi plodom. Pripremali smo se za Isusov rođendan na poseban način. Da nam Božić ne bude samo lijepa kulisa. Vrlo brzo su nam došle i Materice. Program je bio skroman, ali od srca, a mame kao i uvijek velikodušne u ljubavi i darovima. Oci nisu bili ništa skromniji. I došao je taj najradosniji kršćanski blagdan – Božić. Djeca su se potrudila i pripremila dva igrokaza uz pomoć katehisticke i jedne mame koja je nesebično podijelila svoj dar s nama. Djeca su za vrijeme igrokaza odnijela pred jaslice korpu s darovima za malog Bogočovjeka, malog Božića. U njoj su se nalazili topla dekica, „pampersice“, odjeća, plišani medvjedići i nešto bez čega ne može ni jedna beba preživjeti, a to su naši zagrljaji, poljupci i tople riječi sročene na papiru samo za Isusa.

Sretnu i blagoslovljenu novu godinu želi čitaocima *Zvonika* župna zajednica sv. Jurja. Ujedno vas pozivamo u korizmi na Pučke misije, o datumu ćete biti blagovremeno obaviješteni.

Djeca s vjeroučiteljicom Zoricom Svirčev

„Betlemari“ u sv. Roku na polnoćki

U mnogim se crkvama djeca spremaju da božićnu pastirsku igru. U crkvi sv. Roka u Subotici u njoj sudjeluju djevojčice i dječaci, mladi i pjevači. Svatko ima svoju ulogu. Jedni su anđeli, drugi zvjezdice, a sve su oči uprte u „betlemare“ koji donose „betlem“ i čestitaju Isusovo poređenje bunjevačkoj obitelji. Već nekoliko godina zaredom u župi sv. Roka pastirska igra

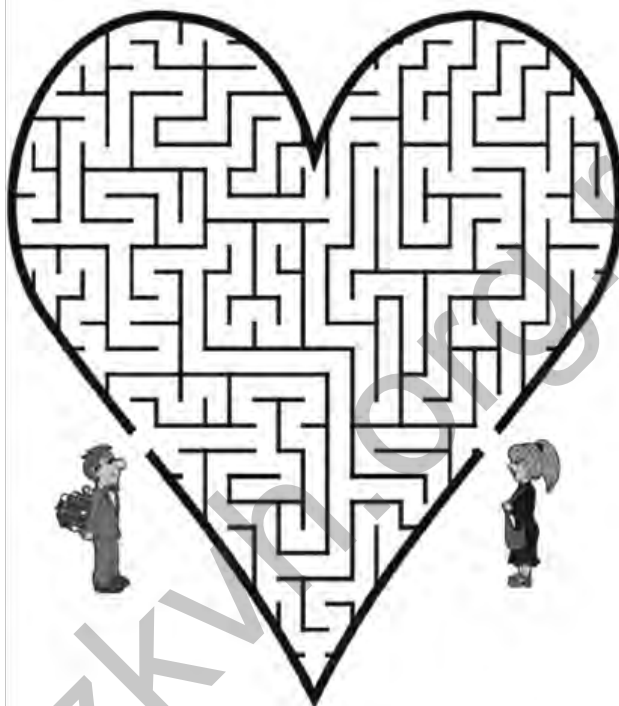
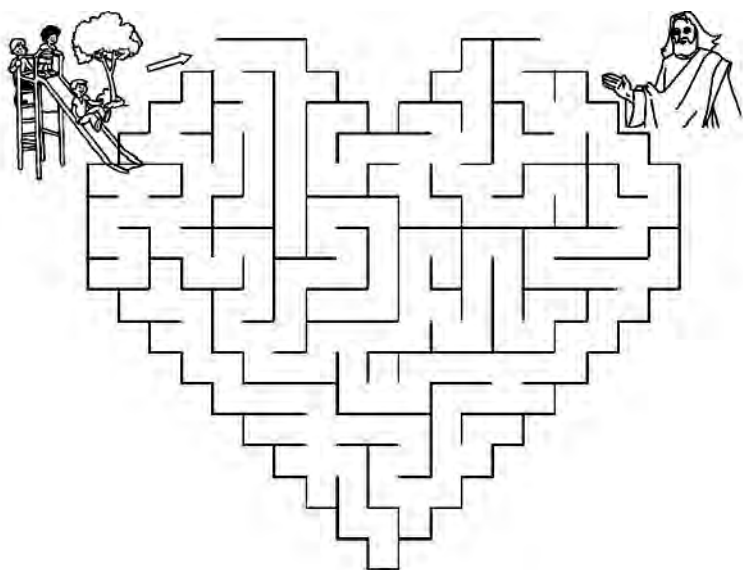
oživljava ovaj lijep običaj koji pamte „stari“, ali ga sada i djeca znaju. Bilo bi lijepo da se mladi opet odvaže prije polnoćke upravo na ovaj način čestitati Božić obiteljima koje se spremaju za polnoćku.

Ova pastirska igra u crkvi sv. Roka je uvijek tematska, tako je ovog Božića bila u znaku Godine vjere. Velik je broj ljudi pomogao da svi budu najbolji u svojim ulogama kako bi prenijeli vjernicima u crkvi radosnu božićnu poruku. /K. P./

Za one malo zaigranije...

1. Pronađite djeco put do Isusa!

2. Uskoro će i Valentinovo, pomozite zaljubljenom naći put do voljene!

Dragi mladi,

sjećam se kako je moj odjel bio šokiran i sve u nepravdi kada nam je profesorica engleskog u srednjoj rekla da vječna prijateljstva ne postoje jer „to nije moguće, mi ćemo se družiti zauvijek!“. Vjerujem da među svima nama nema osobe koja bi mogla reći kako joj je lako puštati stvari, ljude, uspomene, emocije da jednostavno prođu, nestanu ili izgube vrijednost u njenom životu. Svi smo izloženi zubu vremena koliko god nastojali držati kurs jasno usmjerenim i nepromjenjivim jer vrijeme nas mijenja.

Nakon neuspješnog smaka svijeta došla je nova godina. Svi smo bili u nekoj vrsti euforije za doček ali u srca se već sat, dan ili dva kasnije ušunjabo strah od neizvjesnosti. Opet borba za stvari, ljude, očuvanje uspomena, za emocije koje će prije ili poslije posivjeti. Pitanje: ostati ili otići. Opet nova razočaranja i bol u grudima, istjerivanja pravde i svađanja, suze i raskidi. Dokle će sve ići u krug?

Kada sam bila u muzeju školjki, jedan čovjek mi je pokazao bijelu školjku koja je bila u obliku male ali prekrasne spirale. Rekao je kako je to najsavršeniji oblik koji postoji na svijetu. Razmišljala sam kako se moje svakodnevno kruženje iz dana u noć, iz noći u dan, iz godine u još jednu godinu može premetnuti iz kruga u spiralu. Kako bih mogla jednolično vrijeme svoga života učiniti savršenim?

Rastemo u visinu duhom, razumom i tijelom. Dosegli smo neki maksimum – doista ne vjerujem da mogu biti viša nego što sam sada, eventualno 10 cm ako obujem štikle. Međutim, to što nam visi nad glavama, što nas muči iz prošlosti, što nas povređuje, nervira i plaši sada i po pitanju budućnosti ne bi nas smelo paralizirati, obeshrabriti, deprimirati. Loše navike, navezanosti, grijesi i opsesije ne bi nas trebale zarobljavati te da postanemo disfunkcionalni.

Spirala podrazumijeva želju za rastom i sam rast prema nebu, prema uvijek boljoj verziji sebe, prema idealnom – izdizanje kružnica. Ona podrazumijeva širenje horizonta, usvajanje znanja i novih umijeća – širenje kružnica. Ona podrazumijeva kontinuitet te ne bi trebalo naprasno rezati ništa i nikoga iz života i praviti se kako se ništa nije dogodilo ili da netko ne postoji. Nužno je pokrenuti dijalog, prihvaćati, izreći riječ pomirenja, biti tolerantan i solidaran – da se kružnica ne prekine.

Ako tugu ne poneseemo na našim leđima, nego je bacimo, ona će pasti na nas i satrti nas. A ako suzama ne zalijemo dane i događaje, možda ćemo propustiti priliku da izraste lijepi cvijet naše duše. Ako svaki dan ne pročitamo jednu pjesmu, ne čujemo dobru glazbu ili se ne divimo umjetničkoj slici ili fotografiji, ako ne kažemo i ne čujemo lijepu, toplu i iskrenu riječ, čime će nam se duša oplemeniti? Ako ne živimo, kako ćemo uopće spoznati Boga?

Nevena Mlinko

Duhovna obnova mladih

Mladi župe Uskršnuće Isusovo proveli su tri dana na Duhovnoj obnovi u Pastoralnom centru „Augustinianum“. Predavač je bio vlč. Grgo Grbešić, profesor na Teološkom fakultetu u Đakovu. S njim su došli Josip, Bernardeta i Vladimir koji su glazbeno animirali mise i klanjanja, naučili nas nekoliko novih pjesama i igara te podijelili s nama svoja svjedočanstva vjere.

Duhovnu obnovu za mlade iz naše župe organizirao je župnik vlč. **Bela Stantić** uz pomoć nekoliko mladih sa župe. Glavni cilj bio je stvoriti zajednicu mladih ljudi koji su postojani u vjeri. Okupili smo se u petak, 18. siječnja u 20 sati. Istu večer imali smo uvodno predavanje u kojem nam je predavač govorio o zaprekama za naš duhovni život. Kako bi rasli u svojoj vjeri i prihvaćali Božje darove moramo se najprije riješiti problema koji nas muče i oprostiti svima koji su nas povrijedili. Profesor nas je potaknuo da razmišljamo o situacijama u kojima smo se osjećali odbačeno, nedovoljno ljubljeno, kada smo osjetili da nam netko nanosi nepravdu te da se sjetimo osoba koje su učinile da se tako osjećamo i oprostimo im. Navečer smo imali klanjanje koje je mnogim bilo i prvo. Dan smo započinjali i završavali s molitvom, a molili smo Litanijs Presvetom Srcu Isusovu, Duhu Svetomu i Krvi Kristovoj. U subotu smo imali neko-

liko predavanja, prvo je bilo o Bogu-Ocu, drugo o Isusu-Sinu, a treće o Duhu Svetom. Pomoću primjera iz vlastitoga života, života svojih prijatelja i nekih svetaca predavač nam je pokušao pokazati veličinu Božje ljubavi i milosrđa. To milosrđe i ljubav vidljivo je u sakramentu ispovijedi pa smo poslije priprave svi imali priliku za ispovijed. Potom je uslijedila sveta misa, a nakon nje zajedničko klanjanje. Novina za sve mlade bilo je cjelonoćno klanjanje. Podijelili smo se u skupine te u određeno doba noći dolazili pred Presveto. U nedjelju smo na misu otišli u našu župu, a naš zbor je sa sviračima iz Đakova animirao misno slavlje. Vlč. Grgo je nas je naučio moliti krunicu Božanskoga milosrđa te nam svjedočio milosti koje je on dobio tim putem. A mi smo mu obećali da ćemo tu krunicu redovito moliti na omladinskim susretima u našoj župi.

Tatjana Lendvai

Moba

Misečina zlatno klasje obasjala,
šušti mirno more pismu od davnina,
bunjevačka vila rič joj izatkala,
grudi širom drču od mirisa sina.

Ustala je moba, otkivaje kose,
odjek para nebo-lavež iz daljine,
umiva i' njiva puna teške rose,
'oće srce puknit od nike miline.

Zapivaše grla u tom mirnom moru,
prvi otkos pade, rukovete snaše,
sa usana pisma dočekuje zoru,
dok sunce se budi, milujuć' salaše.

I žuljavi prsti ne mislu na muke,
upri su pogled u Nebo visoko,
posli ila tiho skupili su ruke
ponizno da Bogu zafale duboko.

Miris novog kruva okupa ravnicu,
smij i graja stoji na našem salašu,
a ja sad k'o i ti, mati svoju dicu,
učim kako živit svetu viru našu.

Ivana Petković

Logika onoga „koji ne razumije“

I ovoga jutra Niko i Bruno su se zajedno spuštali dizalom. Niku je mama držala za ruku, a uz Brunu je stajao tata. Susjedi su se samo pozdravili nerazgovjetnim zvukom. Svima bi bilo jasno da nikome nije ugodno što su zajedno u liftu. Vidjela bi to svaka odrasla osoba, ali Niko i Bruno to nikako nisu primjećivali. Bruno je u rukama okretao novi autić, a Niko ga je pomalo sramežljivo promatrao. Bruno je bio hrabriji i uvijek prvi započinjao razgovor sa svojim petogodišnjim susjedom. Pokazao mu je svoju igračku i počeo pričati kako se može rastaviti na manje dijelove, kako je brz... Vrata su se otvorila i roditelji su svoju djecu požurivali pri izlasku. Dok su odlazili svako na svoju stranu, Bruno je doviknuo: *Hoćeš se doći igrati sa mnom danas? Može, tata?* Tata je ostao zatečen i samo kratko odgovorio onako kako je uvijek odgovarao kada je htio promijeniti temu i ostati na miru sa svojim mislima: *Pitat ćeš mamu. Sad požuri.* Niko je pogledao svoju mamu i odmah htio čuti što će reći. Ona se nije obazirala, već također ubrzala korak. Kad je Niko već postao nestrpljiv i počeo navaljivati: *Molim te, molim te mama!*, ona je slegla ramenima i kratko odgovorila: *Vidjet ćemo.* To je, pak, bio njen omiljeni odgovor u trenucima kada nije željela odlučivati.

Niko je već naučio da on redovito znači: *Ne.*

Tako su dvojica susjeda odvedena svaki u svoj vrtić, a na povratku su se opet sreli. Ovaj put na ulazu u zgradu. Roditelji su se potajno nadali da se djeca neće sjećati jutarnjeg dogovora, ali djeca ne zaboravljaju ono što žele. Nas-

tavila se priča o njihovom današnjem druženju, za roditelje tako neugodna. Sve je završilo onim dosadnim riječima: *Moramo se dogovoriti. Moramo vidjeti. Možda imaju nekakve planove. Moraš pitati mamu. Jednom drugi put...*

To su poslijepodne dječaci proveli u svojim sobama, gledajući crtiće čije dijaloge znaju od riječi do riječi. Niko je tati pokazao crtež koji je donio iz vrtića. Nacrtao je Brunin auto.

Objašnjavao mu je kako je dobar i kako se može rastaviti na dijelove i mijenjati oblik. Rekao mu je da bi se baš volio otići igrati s njim. Tata, koji ga je začudo pažljivo slušao, predložio mu je: *Kupit ću ti ja još bolji auto. Ne moraš se ići igrati s njim. Imaš ti i boljih prijatelja od Brune. Može, da ti tata kupi takav auto?* Naravno da je Niko pristao na još jednu igračku: *Može! Ali onda ću ga ja pozvati kod mene, pa ćemo se zajedno igrati!*

Ana Ivković

Pogled u zrcalo

Blagdani su prošli i često zateknem sebe i svoje prijateljice u razgovoru o težini, o tome koliko smo se udebljale i koliko obvezno moramo smršavjeti do ljeta. Živimo u vremenu i društvu koje nas je uvjerilo da mi sami jednostavno nismo dovoljno dobri, da pod obvezno moramo promijeniti nešto na sebi da bismo bili dovoljno dobri, da bismo udovoljili standardima. I dok mi tako provodimo vrijeme brojeći svaku kaloriju, misleći samo na ono izvana, ono površno, zaboravljamo ono što je uistinu bitno. Dok se brinemo izvana izgledati besprijekorno, zaboravimo posvetiti pažnju svojoj duši pa ona pati.

Bog nas sve ljubi i njegova je ljubav vječna! Svatko od nas je dragocjen u Božjim očima baš takav kakav jest. Stalna želja da promijenimo nešto na sebi pomalo vrijeđa našeg Stvoritelja koji nas je baš ovakve zamislio i kojem smo kao takvi savršeni. Pogledaj se u zrcalo i zahvali Bogu na svakoj nesavršenosti. A ako se malo dublje zagledaš, sigurno ćeš naći i nešto što ti se sviđa. Zahvali i na tome. Zahvaljuj Bogu svaki

dan! Uskoro će Bog početi mijenjati tvoje mišljenje o sebi. Uskoro ćeš biti zadovoljan onim što vidiš. Kad budeš zadovoljan onim što vidiš posveti se još više onom nevidljivom. Posveti se svojoj unutarnjoj ljepoti, prihvaćanju sebe samoga i produbljanju svog odnosa s Bogom. /**Tatjana Lendvaji**/

TAKTIKA PRONALAZENJA PRAVE OSOBE

Vjerujem da ste puno puta čuli rečenicu: *Ostavi se traženja pravoga supruga, pusti Bogu, On će sve riješiti.* Meni je to u početku djelovalo istinito. Ja sam kršćanka, Bog misli na mene i On će znati što je to najbolje za mene, pa će mi to i poslati. No, počela sam shvaćati da ne mogu za sve čekati na Boga, kao da će magičnim štapićem zamahnuti i ispred mene će se stvoriti moj životni suputnik ili da će ga snop svjetlosti obasjati uz glas: *Evo, to je taj!* Ne, to ne ide tako. Bog nam je dao sposobnosti da surađujemo s Njim u traženju prave osobe. Negdje sam pročitala da je ključ kršćanske aktivnosti da se moliš kao da sve o Bogu ovisi, a radiš kao da sve o tebi ovisi. Tu sam stala i razmislila. Doista, potrebno nam je uzdati se u Boga i Njegovu providnost, ali i mi moramo sami doprinosti Božjem naumu svojim radom.

Ipak, često padamo u iskušenje da mi preuzmemo sve u svoje ruke, kao da nam Božja pomoć ne treba. Želiš li imati pravu osobu kraj sebe, potrebno je da imaš povjerenja u Boga.

Vjerojatno su vam vaši roditelji pričali kako su se oni upoznali, zavoljeli, kako su se prepoznali. Nekada je bilo tako da su djevojke izlazile u grad, pa bi im muškarci prilazili i polako ih osvajali. Bilo je zastupljeno drugačije razmišljanje i princip ponašanja. Djevojke su bile dostojanstvenije, a muškarci su bili veći kavaliri. Seksualna revolucija je sve to promijenila. Sada su i žene te koje trebaju biti „aktivne“ u traženju onog pravog. A dodajmo tu i činjenicu da je izbor sve uži i uži zbog raznih pogleda ponašanja, razmišljanja, kulture i ostalih faktora. Ali moja poruka nije da se predamo. Naprotiv, mislim da sad trebamo djelovati. Traženje prave osobe, životnog suputnika nije lak i zabavan posao. To vam je kao da tražite posao, i šaljete svoje životopise na sve strane, ali ni sa jedne ne stiže odgovor.

Zato predlažem jednu taktiku koja vam može pomoći da nađete pravog:

Sastavi plan. Poredaj načela kojih ćeš se držati u privlačenju i osvajanju mr./mrs. Right-a.

Počni živjeti život prave, kršćanske čistoće bez obzira na prošlost i bez kompromisa (oni znače nesigurnost).

Brini se o sebi kako fizički, tako i duhovno. Jedi, spavaj i vježbaj uredno, popij sa društvom kad iziđeš u grad (naravno, u granicama normale), ne zaboravi da se svaki dan pomoliš i nedjeljom odeš na misu.

Imaj pozitivan stav i prenosi ga na druge, budi nasmijan i društven, dobro raspoložen i zabavan. Takav pristup sigurno će privući mnoge, a tako i Pravu osobu za tebe.

Preuzmi kontrolu nad sobom i slobodno reci drugima što ti se sviđa, a što ne, što voliš, a što ne. Ne zadovoljavaj

se sa manje dobrim jer misliš da bolje nećeš naći.

Budi strpljiva i pristojna osoba, ništa se ne događa preko noći.

Na kraju, ono što je možda najvažnije, završi s odnosima koji nikamo ne vode.

Neću duljiti, te je stoga moj zaključak da ukoliko stvarno želiš pronaći onu Pravu osobu, moraš biti osoba koju bi taj Pravi želio za sebe. Drugim riječima, moraš biti dobra prilika (a pod tim ne mislim na vanjski izgled, nego i na unutarnje osobine). A evo vam i jedne molitvice koju možete prakticirati svakoga dana.

Marina Gabrić

Bože moj, stvorio si me da budem žena/muškarac. Prihvaćam Tvoj naum sa mnom. I, evo, prepoznajem se kao žena/muškarac. Prepoznajem u sebi da trebam biti nečija pomoć i majka/otac. Dok to ne postanem, nemirno je srce moje. Ali poznajem svoju slabost i sa žaljenjem ti svako svoje zlo priznajem. Zato se Tebi, Stvoritelju svome, utječem. Spasi me od napasti da, u pustinji svoga srca, sama tražim muža/ženu. I spasi me od tuđih napasnih želja da me na svoj način udaju/ožene. Prihvaćam jedinoga muža/jedinu ženu za kojeg/koju si me pripravio već onda kada si me stvorio kao ženu/muškarca. Ne znam gdje je on/ona i ne znam tko je on/ona. Možda sam ga/je već i vidjela/vidio, ali ga/je bez tvoga Duha nisam mogla/mogao prepoznati. Zato Ti predajem srce i sav svoj život. Učini me blagoslovljenom ženom/blagoslovljenim mužem Tvoga sluge/Tvoje sluškinje, a moga blagoslovljenog muža/ moje blagoslovljene žene. U njemu/u njoj Ti dođi po mene te nam budi čuvar braka i obitelji. Na tvoju slavu želim živjeti svoj brak i tvojoj slavi posvećujem svoju buduću obitelj. Gospodine Bože, ti znaš što mi treba, ti znaš da sam ponekad usamljena/usamljen, da želim nekog pokraj sebe. Molim te Gospodine podari mi dečka/djevojku koji/koja je najbolji/najbolja za mene da s njim/s njom mogu dijeliti sve, da me voli i čuva. Ti Gospodine znaš koliko mi je to potrebno, smiluj mi se, podari mi životnog partnera i neka zajedno živimo sjedinjeni u tvojoj ljubavi. Usliši moje molitve Gospodine, prema zagovoru prekrasne majke Marije i sv. Antuna i molim te podari mi dečka/djevojku. Tvoj jedinorođenac je rekao da što zatražimo u njegovu ime, da ćemo i dobiti, stoga te molim Gospodine Bože, u ime Isusa Krista podari mi partnera koji je najbolji za mene. Hvala ti Gospodine! Tako neka bude! Amen.

Taizé ROMA

Hodočašće povjerenja na Zemlji

I ove godine nekolicina mladih s područja Subotičke biskupije novu godinu proslavila je u duhu Taizé zajednice, na već tradicionalnom susretu koji se ovoga puta održao u Rimu od 28. prosinca 2012. do 2. siječnja 2013. godine. Gradu Rimu ovo je treći put da je domaćin, ovoga puta 35. Europskog susreta, te je s ponosom primio 40.000 mladih! Cilj ovogodišnjeg hodočašća bio je ukazati na važnost međusobnog povjerenja pa je susret nazvan *Hodočašće povjerenja na Zemlji*.

Program je pored jutarnjih, podnevnih i večernjih molitvi te radova u skupinama bio ispunjen i radionicama, koje su bile iznimno raznovrsne ta je svatko od sudionika mogao odabrati nešto za sebe (od posjeta katakombi, crkava i muzeja, preko predavanja vatikanskog astronoma, glazbenog prikaza „Božanstvene komedije“, do tišine i osobne molitve i mnoge druge).

Novina je bila ta da su svakodnevne molitve bile održavane u bazilikama po cijelome gradu što prijašnjih godina nije bio slučaj, kada su se one održavale na velesajmovima. Usudujem se reći da su upravo te molitve bile jedan od najljepših trenutaka ovoga hodočašća! Vidjeti nekoliko tisuća mladih ljudi na jednome mjestu, u najljepšim i najstarijim crkvama koje svakoga prolaznika ostavljaju bez daha, kako slave Boga je nešto prekrasno! Dojmila me je tako jedna od podnevnih molitava u bazilici Santa Maria Maggiore, kada se grupica turista pokušavala progurati kroz masu mladih za vrijeme molitve kako bi se prošetal i fotografirali naiđu li na što zanimljivo. Nije im dugo trebalo da shvate kako je šetkanje po crkvi

u tom trenutku za njih nemoguća misija, te su se ubrzo okrenuli i napustili crkvu. Crkve nisu muzeji, one su domovi u kojima nas uvijek netko čeka – naš Nebeski Otac. Mladi ljudi su poslali lijepu poruku svijetu kako je molitva još uvijek prisutna i bitna u kršćanskim zajednicama.

Molitva mladeži s Papom na glavnom vatikanskom trgu bilo je nešto što je zaokružilo ovu prekrasnu priču i mlade sjeđinilo s Bogom i vratilo im međusobno povjerenje. Benedikt XVI. je, među ostalim, mladima poručio:

U nadolazećoj godini tražite da otkrijete izvore povjerenja u Boga kako biste ga doživjeli u svakodnevnom životu. To me raduje jer time prihvaćate Godinu vjere koja je počela u listopadu. Vi ste pozvani biti male svjetiljke za ljude oko sebe – sa svojim osjećajem za pravednom raspodjelom dobara na Zemlji, za pravdom i novom ljudskom solidarnošću pomoći ćete drugima da bolje razumiju kako nas Evanđelje vodi prema Bogu i prema drugima.

Pri povratku u našu Bačku, posjetili smo Firenzu i Bolognu, te Padovu, grad najomiljenijeg od svih svetaca sv. Antuna. I tako su šest dana molitve i druženja mladih kršćana iz cijele Europe, susreta s Papom i sklapanja novih poznanstava rezultirali duhovnim rastom, što mladi itekako prepoznaju.

Ivo Šokčić

Misa za mlade

Godina 2013. započela je na najbolji mogući način, uz svečani razgovor s Bogom. Koliko god da smo zauzeti, preopterećeni i umorni, ne smijemo zaboraviti da je Bog taj koji nas odmara i koji nam daje novu snagu za sutra. Omiljena misa za mlade održana je 4. siječnja 2013. u kapeli Crne Gospe u Franjevačkom samostanu u Subotici. Misu je predvodio p. **Marijan Kovačević**, vidno oduševljen brojem mladih rekavši kako mu je drago da je kapela poslije toliko vremena nanovo ispunjena sjajem naših veselih lica. Oko 100 mladih slavilo je Boga uz prelijepu, božićnu pjesmu koje su pjevali članovi VIS-a „Proroci“. Na misi je bilo prilike za

ispovijed što je mnoge mlade potaknulo započeti ovu godinu čiste duše i s oproštenjem svima koji su im nanijeli bol, te da se poslije toga nahrane tijelom i krvlju Kristovom koja nam je svima ispunila srce posebnom radošću i mirom. Smijeh i razigranost poslije mise bio je znak da je Isus u nama i da nas čini sretnima i zadovoljnima.

Ovakav početak godine jamči Božji čvrsti stisak ruke pri svakom teškom koraku, pri svakom padu ruku spasa koja će nas podignuti s dna. A njegove tople riječi će nas pri svakoj svađi umiriti i dati nam snagu da s osmijehom i još čvršćom vjerom nastavimo dalje.

Sljedeće okupljane na misi mladih biti će 1. veljače u crkvi Uskrsnuća Isusovog u Subotici.

Božji poziv se ne odbija! Vidimo se.

Kristina Ivković Ivandekić

Nova godina – novi mi?

Dragi čitatelji! Što god mi mislili o promjenama i potrebama istih u našem životu, one su neminovne... Ipak, s njima nije lako: nekad ih čekamo, a njih „ni za lijek“. Nekad se za njih borimo svim silama, protestiramo, radimo, trudimo se i mučimo i – ništa se ne događa! Ma nekad već i molimo dobrog Boga, a On – šuti! Postoji i druga krajnost: toliko nam se brzo događaju te promjene, da se uopće ne stišemo priviknuti i bez stresa funkcionirati s njima u našem životu. Nekima od nas život je sav – promjena do promjene i navikavanje na njih, tako da ih naučimo prihvaćati i s njima dobro živjeti. Najviše o njima govorimo kad gledamo tešku zbilju i probleme u njoj, kad čekamo promjene u društvu, državi, pa čak i Crkvi. Svjedoci smo kako se katolički roditelji u Hrvatskoj bore za svoju djecu i njihov odgoj u kršćanskom duhu, kao i protiv donošenja zakona koji se protive kršćanskom nauku i moralu. Hoće li uspjeti ili ne, teško je pitanje koje sreće i svatko od nas u vlastitom životu a odgovor zna samo dobri Bog, koji može dopustiti pobjedu ili je odložiti za drugo vrijeme. Na nama je – kako ćemo odgovoriti na sve to, što učiniti i kako dalje djelovati? Možemo se žaliti na porast kriminala danas koji nas sve pogađa ili – nastojati razumjeti nesreću ljudi koji ga čine. Možemo se žaliti na zdravlje u društvu i na bijedu morala zdravstvenih radnika i uvjeta u kojima oni rade ili – za njih moliti i npr., za vrijeme boravka u bolnici, porubiti šest deka i nakon otpusta donijeti na odjel novu wc dasku, kako se bar drugi pacijenti ne bi povređivali na polomljenoj. To je (jedna od) osobina koja razlikuje kršćane od „svijeta“. (lvh)

Obiteljski život

Igranje s djecom – dječja igra?

Jeste li primijetili kako se djeca rado igraju društvenih igara kada im ponudite svoje sudjelovanje? Odjednom je „Čika Bika“ super, pantomima nije „smor“, a „zanimljiva geografija“ ih zaista zanima. Mnogi od nas će reći: „Rado bih se igrao/la s djecom kad bih samo imao/la vremena za to!“ Neki će biti i u pravu kad to kažu, premda je uvijek prisutno i ono „škakljivo“ pitanje: koliko gledamo i slušamo djecu, a koliko tv? Kako svi pamtim po dobru one trenutke kad su nam roditelji pružili pažnju, kad su se s nama prepustili lopti, kartama ili kad su ispijali litre našeg ukusnog čaja iz mini plastičnih šalica, mogli bismo pokušati... Ako nikako niste tip za igru, pokušajte nešto s ovih fotografija! ☺ (lvh)

Istraživanja kažu...

Živimo u vremenima kada su nam dnevni rasporedi prenatrpani, stoga ne čudi da svaki peti roditelj zaboravlja na igru s djecom ili se ne mogu sjetiti nikakve zanimljive igre te ne znaju ni sami što bi s djecom i kad nađu nekoliko minuta vremena. Čini se kako je igranje postalo ugrožena društvena vrsta, pogotovo stoga što čak trećina roditelja ne nalazi satisfakciju u igri s djecom i smatra je dosadnom aktivnošću. Profesorica i dječja psihologinja Tanya Byron intervjuirala je 2000 roditelja i 2000 djece starosti od 5 do 15 godina kako bi

otkrila trendove u načinu provođenja slobodnog vremena u obiteljima u Velikoj Britaniji. Otkrila je kako djeca i dalje uživaju u istim aktivnostima kao i njihovi roditelji kada su bili djeca te da postoji veliki rascjep između onog što djeca žele raditi i onog što njihovi roditelji misle da žele raditi. Čak 9 od 10 djece izjavilo je da bi računalne igre radije igrali sami, a s roditeljima provodili vrijeme u raznim drugim aktivnostima, a trećina djece izjavila je kako bi radije s roditeljima igrali neke izazovnije igre, poput društvenih stolnih igara, a ne onih računalnih. Manjak komunikacije među generacijama ključni je problem, a znači da su i djeca i roditelji izgubili entuzijazam za igru te rijetko o toj temi razgovaraju. Čak 30% roditelja priznalo je da im je igranje s djecom dosadno, a 16% djece izjavilo je da to i osjeća u interakciji s roditeljima. Prof. Byron dodaje kako bi se roditelji trebali prisjetiti kako su se oni igrali u djetinjstvu i koristili spomenute sastavnice te u iskrenom i otvorenom dijalogu isto ponuditi djeci. Drugim riječima, treba se vratiti korijenima, jer djeca i dalje vole iste igre – lovice, skrivanja, penjanje, igre loptom i slično.

(JK, Izvor: Daily Mail)

Pričamo o ... ženama

Jesu li suvremene žene – ženstvene?

Ženstvenost je vrsnost žene. Stvoritelj je čovjeka načinio kao muško i žensko, na svoju sliku. Nije na nama da od muškarca pokušavamo napraviti dobru ženu, niti od žene umjetnog muškarca, nego dopustiti da se svatko u svome što bolje razvija. Biti muškarac nije nimalo savršenije od biti žena, ali ni biti žena nije ni uzvišenije ni vrednije nego biti muškarac. Oni su jednaki, oni su jednako čovjek, oni su zajedno slika Božja. Izigravanje muškarca na račun žene i obratno samo je odugovlačenje ljubavi, potpunog rješenja, sloge, povjerenja, poštivanja, jednakosti u ljubavi.

Ženstvena je ona žena koji voli biti žena. To je ona koja je spoznala svoju vrijednost, darove koje joj je Bog dao kao djevojci, ženi, supruzi, majci. Ženstvena postaje žena onog časa kada u sebi spozna vječno žensko, kad u sebi upozna Ženu pisanu velikim slovom. Žena, u bilo kojoj ulozi, jednako je važna, ako je ženstvena. I zato ne treba izigravati sebe kao neudanu na račun udane, ženu udanu na račun majke, ženu zaposlenu na račun nezaposlene. To su različite uloge, ali je žena u sebi uvijek ista, silovita u svojoj ljepoti i draži, dragocjena u nježnosti, toplini i sigurnosti svoje osobnosti i subjektivnosti, neizreciva u intuiciji, pronicanju i ljubavi. Žena je, na neki način, čitavo čovječanstvo. Ona u sebi nosi sve ono što je čovjek. Zato ona može roditi novog čovjeka. Ona u sebi ima sve ono što je ljudsko, ona ljubi i poznaje čovjeka u njegovoj duši, ona razumije, hrani, odgaja i razvija čovjeka u njegovoj osobnosti i intimi. Žena, to je druga strana života, ona koju ne iscrpljuje muškarac. Žena, to je procvalost proljeća, to je rascvali pupoljak, rascvjetala trešnja, plavetnilo sunčanog neba, nedohvatljivost horizonata, neiscrpivost draži, to je čežnja koju ništa ne može zadovoljiti ni iscrpiti. Ženstvena žena postaje onog časa kada spozna svoja bogatstva. Nije na njoj da ruši muževne i muške karakteristike života, nego da izgrađuje i uglavljuje ženske. Ženstvena je žena diskretna, ona je nježna, zabrinuta za ljude oko sebe, ona prepoznaje situaciju ljudi i domovine s lica ljudi, ona ima vremena za starca, ona okuplja i rađa djecu, ona čuva bitne, najhumanije predjele života. Ženstvena je žena privlačna, ona nikad nije dorečena, nju uvijek prekriva stanoviti veo koji čuva njezinu intimu i tajnu života. Ženstvena žena vjeruje, ona se nada, ona prašta, ona poduzima sve kako bi drugoga obra-

nila. Ona je čestita, ona ne ogovara druge, ona pokušava ispričati prijateljice, ona okuplja druge u svoj dom, štiti sirote, pomaže neuke i siromašne. Ona je snaga i radost svoga muža, ona je dom svoje djece, ona je čudesan vladar svoje obitelji. Ona se odijeva diskretno, ljubomorna je na svoju intimu, ona je vrt ograđen i zdenac zapečaćen za svoga muža, ona je diskretni dom za intimu svoje djece. Ženstvena žena puno moli i puno radi, uči i štiti. Ona je zagledana u Božje lice i s njega crpi snagu da ostane vjerna sebi, da drži život u svojim rukama, da ne obeščasti ljepotu svoga tijela i čeznutljivost svoje duše. Ona je vjerna i ozbiljna, ne dopušta da itko razori ogradu njezine duše, njezinog braka i obitelji. Ona zna držati na udaljenosti svakoga, tko želi provaliti u intimu njezina doma. Ona je muževljeva čežnja i ona je blagoslov domovine. Ona moli i radi, ona se oslanja na Boga i dopušta da se njezina djeca i obitelj naslone na nju. Ona i muž nisu zagledani jedno u drugo, nego su zajedno zagledani u Boga. Tek tako mogu uživati život. On muževan, ona ženstvena, stvoreni na sliku Božju. Oni su ponos svoje djece, ali su i djeca njihov ponos.

Muškarcu i ženi treba vratiti njihovu osobnost, ljubav u različitosti, diskretnost i odmak privlačnosti i ljubav sve do u vječnost. Ženstvena žena voli svoj dom, drži ga čistim, urednim, ona određuje namještaj i ureš svoga doma i ponosna je na njega. Ženstvena je žena dobrohotna, ona je čestita, uredna, čista, taktična i vrijedna. Ona je odlučna kada je riječ o njezinoj kompetenciji, ali se potpuno oslanja na svoga muža, kada je riječ o njegovoj kompetenciji. Ona je jednakopravna, osjeća se ljubljenom, prihvaćenom, zaštićenom. Ona je svu sebe dala svome mužu i potpuno prihvatila njega. Oni su dvoje u jednom tijelu. Ona zna pitati, ali zna i savjetovati. Njoj je najvažnije vrijeme molitve, jer je ona duša obitelji, kad je okuplja na molitvu. Njoj je Bog blizak, ona o njemu pripovijeda kao o onome s kojim druguje. Ženstvena je žena odvažna, ona je uvjerljiva u svojoj čednosti, jednostavna u svojoj ponositosti, neizrecivo strpljiva i blaga, kad se situacija u obitelji zaoštri. Ona je blagi povjetarac kad nastanu razmimoilaženja ili kad netko podigne glas u njezinu društvu. Ona neće pretjerivati, neće osuđivati, na vrijeme će zašutjeti. Jednostavno, u njezinoj ženstvenosti odsijeva Božja milina i ljepota neba...

(preuzeto iz: *Liječiti brak i obitelj*,
 autora **Tomislava Ivančića**)

Kutak molitve

Otkrij nam lice žene!

Ti znaš sa ženama, Gospodine. Žene često ne znaju što žele, kažu tako često muškarci. No ti znaš, Gospodine, što žene žele! Hoćeš li nam pričati o tome? Zašto ih tako duboko cijeniš? Što vidiš u njima, tim mladim ili starim našminkanim čovječicama? Koju tajnu znaš o njima? Što je to u ženama, Gospodine, da te tako rado služe? Što ih to tako silno kod Tebe ostvaruje? I što one gledaju u Tebi – pripremajući ti obroke, pomazujući ti noge, otvarajući ti srce, dopuštajući Ti da ih posve otkupiš, da prodreš u njihove dubine... Što to žene rade oko Tebe, dok muškarci mudruju? Hoćeš li nam govoriti o tome tko su to žene? Hoćeš li nam reći Gospodine, zašto ženu raduje davanje? Kako to da tako dobro poznaje sebedarje? Zašto joj jedino život položen i odslužen za drugoga srce sasvim ispunja? Tko nam laže danas o že-

nama, Gospodine, i zašto? Propadaju li, Gospodine, sve one teorije o ženi koje njeno dostojanstvo polažu u nešto drugo, nešto izvan njenog srca i jesi li doista njeno veliko srce stvorio baš za davanje? Govori nam još o ženi, Gospodine! Odakle joj te suze tople i iskrene, kako to da ima mjesta u njenom srcu za cijeli svijet, za svakog čovjeka? Zašto si joj ponudio najdostojanstveniji posao od svih – roditi novoga čovjeka, život donijeti, nježno ga milovati, pratiti ga ljubavlju u njegovom mladom stasanju? I reci nam, ako smijemo znati, zašto je žena uvijek na kraju glavna, Gospodine? I kako to da tim tihim pogledom pomiče granice? I što to u njoj razoružava vojnike, što to kroz nju tako milo govori da se bacaju puške, ostavljaju zločini, da se zavoli mir i hrabro podižu životi i nove nade? Jesu li one na poseban način Tvoje glasnogovornice, Gospodine? Jesu li to Tvoje tajne agentice? (pater **Ivan Mandurić** www.pastoralmladih.hr/Novosti/Kalendar/Misa-mladih—otkrij-nam-lice-zene!.aspx)

Mons. Marin dr. Šemudvarac

(14. siječnja 1913. + 9. lipnja 1999.)

Piše: Stjepan Beretić

Školovanje od Bača do Zagreba

Rođen je u Baču 14. siječnja 1913. godine. Poslije osnovne škole bio je pitomac biskupskog sjemeništa u Baču, a prvih pet razreda gimnazije je položio u subotičkoj muškoj gimnaziji. Školovanje je nastavio kao pitomac Nadbiskupske gimnazije u Travniku, gdje je maturirao 1931. godine. Prvu, drugu i petu godinu teologije je završio u Zagrebu, a treću i četvrtu u Đakovu. Za svećenika je zaređen s još 20 đakona na Petrovo 1936. godine.

Kapelan, vjeroučitelj i profesor

Kao mladomisnik dvije godine je bio župni vikar u subotičkoj župi svete Terezije. U to je vrijeme zajedno s Ivanom Kujundžićem, Albom Vidakovićem i Aleksom Kokićem i drugima, Marin Šemudvarac uz glavnog urednika Blaška Rajića bio član uredništva *Subotičke Danice*. Od 1937. do 1938. godine je bio vjeroučitelj u subotičkoj muškoj gimnaziji. Godine 1938. je poslan na studij filozofije na zagrebačko sveučilište. Od 1941. do 1962. godine je obavljao dužnost profesora biologije i kemije u klasičnoj gimnaziji Interdijecezanskog dječakčkog sjemeništu u Zagrebu.

Doktorat

Godine 1946. je objavljen dio njegove doktorske disertacije pod naslovom *Narodna vjerovanja o Mjesecu kod Hrvata*. Djelo su procijenili redoviti sveučilišni profesori dr. Aleksandar Gahs i dr. Đuro Gračanin. Njegova habilitaciona radnja nosi naslov „Sadržaj lunarnih mitova i lunarni periodicitet u biologiji“. Za vrijeme boravka u Zagrebu, dr. Marin Šemudvarac je završio i studij biologije i kemije. Kako je rat onemogućio osnivanje katoličke gimnazije u Subotici, dr. Marin Šemudvarac je ostao u Zagrebu, gdje je 21 godinu u gimnaziji Interdijecezanskog nadbiskupskog sjemeništa bio profesor. Osim toga, kroz četiri semestra je na Bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu bio predavač kolegija Granična područja religije i prirodnih znanosti.

Pisac

U mladosti je pisao u *Subotičkim novinama*, u *Klasju naših ravni*, u *Subotičkoj Danici* i u drugim izdanjima. U *Klasju naših ravni*, IV, 1942, 1, 22-28 napisao je studiju „Narodna vjerovanja i gatanja u Baču“, te „Starovinske“ šokačke popievke iz Bačke, u *Klasju naših ravni*, V, (1943)1, 24-33. Do smrti je ostao vjerni suradnik *Subotičke Danice*. Cijeloga je života bio vrstan propovjednik. Kao propovjednik je obišao sve krajeve gdje žive Hrvati. Proslavio se svojim propovjedima u Mariji Bistrici i na Trškom Vrh.

Profesor i u Subotici

Kad je 1962. godine apostolski upravitelj Bačke apostolske administrature, Matija Zvekanović osnovao sjemenište i gimnaziju Paulinum u Subotici, dr. Marin Šemudvarac je imenovan ravnateljem i profesorom biologije i kemije novoustanovljene gimnazije. Na toj je dužnosti ostao devet godina: od 1962. do 1971. godine. I kad je postao župnik župe svetoga Roka, sve do 1976. godine je obavljao dužnost profesora u gimnaziji Paulinum.

Župnik u službi biskupije

Bio je biskupski savjetnik i sudac Biskupskog zbornog sudišta u Subotici, te član Ispitivačkog povjerenstva Subotičke biskupije. U godini uspostave Subotičke biskupije, 1968. je imenovan papinskim kapelanom. Dr. Marin Šemudvarac je bio i naslovni docent Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Župnikom subotičke župe svetoga Roka je postao 15. rujna 1971. godine. Na toj službi je ostao gotovo dvadeset godina, do 8. srpnja 1991. godine kad se povukao u Svećenički dom Josephinum. Vrijeme župničke službe mu je bilo najdraže razdoblje u životu. Kao župnik bio je posebno osjetljiv za siromašne đake i za sve koji su tražili njegovu pomoć. Dr. Marin Šemudvarac

je umro 9. lipnja 1999. godine u svećeničkom domu Josephinum, a sahranjen je u subotičkom kerskom groblju 12. lipnja u svećeničku grobnicu pred kapelom svete Ane. Dr. Marina Šemudvarca su pamtili brojni naraštaji njegovih đaka, koji su ga zvali „Še-de-ce“.

Prema:

1. Šematizam Subotičke biskupije iz 1998. godine, str. 88.
2. *Subotička Danica* 2000., str. 264-265.
3. Ante Sekulić, *Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću*, Zagreb, 1996., str. 280-287.
4. Al-Be [Bela Gabrić], Zlatna misa dr. Marina Šemudvarca, *Subotička Danica*, 1987., str. 157-158.
5. Al-Be [Bela Gabrić], Zlatna misa, *Bačko klasje*, broj 37-38, Subotica, 1, XI, 1986., str. 34.
6. Mons dr. Marin Šemudvarac, *Subotička Danica*, 2000, str. 264-265.
7. Dr. Marin Šemudvarac, *Litterae Circulares*, broj 3/1999, str. 91.
8. A. A. [Andrija Anišić], Mons. dr. Marin Šemudvarac, *Zvonik*, br. 7, 1999, str. 32.
9. Ante Sekulić, *Bački Hrvati*, Zagreb, 1991, Popisi arhivske građe, literature, časopisa, listova i novina, Litteratura, str. 489.

Ja sam muškarac s vaginom?

Odgovara: *Šimun Klarić, teolog*

Poštovani, možda to nije tema koja nas u Srbiji toliko dotiče, no, tko zna, možda će i nas jednog dana zahvatiti, stoga vas molim oko pojašnjenja famoznog Zdravstvenog odgoja o kome je tolika hajka u Hrvatskoj. Ima li razloga za tako snažni crkveni otpor? Što je tu zapravo sporno? Unaprijed hvala, svako dobro!

L. I., Subotica

Poštovani/a, famozni Zdravstveni odgoj oko kojeg se u Hrvatskoj puno priča i gotovo dijeli Hrvatsku, nikako nije tema za odbaciti ili ignorirati. Crkva je zauzela stav, i to ne bilo kakav, nego poprilično jasan stav. Također neke građanske udruge kao GROZD (Glas roditelja za djecu), Vigilare te neke druge reagirale su prve na ovakav način uvođenja ovog programa te na njegov sporni sadržaj u modulu br. 4. Naime, Zdravstveni odgoj sastoji se od četiri modula: 1. Živjeti zdravo; 2. Prevencija ovisnosti; 3. Prevencija nasilničkog ponašanja; 4. Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje.

Građanske udruge su upozoravale na propust u postupku jer je ministar obrazovanja Željko Jovanović 27. kolovoza 2012. godine na tiskovnoj konferenciji objavio da uvodi Zdravstveni odgoj s navedenim modulima. Jednom odlukom ministar je uveo u obrazovni sustav R. Hrvatske takav oblik odgoja bez prethodno propisane procedure: izrada programa, recenzija programa od strane neutralnog stručnog povjerenstva, javna rasprava, edukacija nastavnika te eventualno uvođenje programa. Sva ova procedura je preskočena i posao je dodijeljen timu „stručnjaka“ koji će to izraditi. Nakon što je kurikulum objavljen i tako kriomice od javnosti izrađen, Zdravstveni odgoj u svoja prva tri modula nije našao protivnika, nego su ga svi odredom prihvatili i pozdravili. Problem je nastao i ostao na 4. modulu.

Promatrajući sam naslov ovog modula možemo zaključiti da se radi o jednom novom pojmu, a to je razlikovanje pojma spol i rod. Konkretno, spol je ono što me biologija i priroda uvjetovala, da

budem muškarac ili žena, no rod je jedan novi pojam koji označava ono što ja želim biti. Da bi stvar bila jasnija, citirat ću priručnik naveden u preporučenoj literaturi: „Ali zašto ne reći: ‘Ja sam muškarac s vaginom!’ Zašto ne bismo dekonstruirali i taj biološki imperativ koji označava genitalije kao muške i ženske? Zašto prihvaćati mišljenja znanstvenika koji bi željeli sve stvari lijepo i uredno posložiti u predvidljive dvojnosti?“ Teme o razlici spol i rod nalaze se već u 4. razredu osnovne škole.

Osim teme spol/rod, očit je jedan tehnicistički pogled na čovjeka koji ga svodi isključivo na razinu erosa. Kada ljudsku osobu i njezine odnose, osobito spolne, svedete na razinu erosa, pritom isključivši od njega svaku vezu općeljudskih vrijednosti kao što su ljubav, vjernost, suzdržljivost, brak, obitelj, tada vam ne preostaje ništa drugo nego

Za autore je homoseksualni čin jednako prirodan i jednako vrijedan kao heteroseksualni, unatoč činjenici da samo iz spolnog sjedinjenja muškarca i žene može nastati novi život. Priroda i narav spolnog čina je po sebi razumljiva i svatko tko pogleda svoje tijelo vidjet će da je ono kompatibilno s tijelom suprotnog spola. Zato nam nisu potrebne visoke škole i znanstvena dostignuća.

Uz ove teme koje omalovažavaju čovjeka, Crkva je najviše vremena posvetila upozorenju da je aktualna vlast preskočila i zanemarila roditelje. Roditelji nitko nije pitao kakav odgoj žele za svoju djecu, nego im se šutke, želi kroz ovakav zdravstveni odgoj djecu preodgojiti od onoga što im oni kod kuće usađuju kao vrijednost, a što im i Ustav Republike Hrvatske jamči u čl. 63: „roditelji imaju pravo i slobodu samostalno odlučivati o odgoju svoje djece“.

Mediji uporno ovaj problem smještaju

Crkva je najviše vremena posvetila upozorenju da je aktualna vlast preskočila i zanemarila roditelje.

Roditelji nitko nije pitao kakav odgoj žele za svoju djecu, nego im se šutke, želi kroz ovakav zdravstveni odgoj djecu preodgojiti od onoga što im oni kod kuće usađuju kao vrijednost, a što im i Ustav Republike Hrvatske jamči u čl. 63: „roditelji imaju pravo i slobodu samostalno odlučivati o odgoju svoje djece“.

da se bavite isključivo tehnikama i vještinama. Da je tome tako, najbolje pokazuje što za autore ovoga modula znači „Spolno odgovorno ponašanje“ (tema u 8. razredu). Spolno odgovorno ponašanje znači koristiti zaštitu (kondom) te ukoliko imaš spolnu bolest, reći to svim svojim partnerima. Program smatra kako će se kondomom i drugim oblicima kontracepcije riješiti problem širenja spolnih bolesti te maloljetničke trudnoće, zanemarujući činjenicu da ne postoji 100% zaštita niti od jednoga niti od drugoga. Nema niti govora da je promiskuitetno ponašanje po sebi loše i neodgovorno.

taju na front Crkva (biskupi) i država, zanemarujući da Crkvu ne čine samo biskupi, nego i vjernici kojih je 86% u Hrvatskoj. Osim Katoličke crkve, oglasio se i Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava: *Upozoravamo da je uvođenjem zdravstvenog odgoja putem ovog Curriculumuma, Vlada RH povrijedila međunarodne pravne akte koje je postavila međunarodna zajednica, poučena gorkim iskustvom pokušaja totalitarnih režima da roditeljima putem škole otmu i (pre)odgoje djecu, a djeci oblikuju mišljenje u skladu sa svojim ‘znanstvenim’ dostignućima.*

Zdravstveni (pre)odgoj

Piše: Silvester Bašić

Iako se na ovoj temi lome koplja u susjednoj nam Hrvatskoj, a vezana je zapravo za njihov odgojni sustav, imam potrebu iznijeti osobne stavove ali i stavove crkvenog naučiteljstva, iz dva razloga. Prvi je taj što većina onoga što se dogodi u nekoj od zemalja u regiji, tj. ono što „pali i žari“ dnevni tisak u regiji, za vrlo kratko vrijeme postane aktualno i u našoj sredini. A, drugi, možda i čvršći razlog jest taj što sam kršćanin, vjernik jedne, svete Katoličke apostolske Crkve i to me nuka progovoriti o problemima kršćana u R. Hrvatskoj.

Naime, za one manje upoznate, u R. Hrvatskoj je u jeku kampanja oko uvođenja zdravstvenoga odgoja u osnovne i srednje škole kao obvezatnog predmeta, što samo po sebi uopće nije loše. Ono što je sporno u „Kurikulumu zdravstvenoga odgoja“ nisu prva tri modula koja govore o „Živjeti zdravo“, „Prevenција nasilničkog ponašanja“, „Prevenција ovisnosti“, već je upitna „Spolna/rodna ravnopravnost i spolno odgovorno ponašanje“. Kako iznose neki kršćanski mediji, upitna je već i riječ „rod“, koja želi zamijeniti ustaljenju riječ za pripadnost spolu: muškom i ženskom. Pojmom „rod“ uvodi se zapravo u školske klupe rodna ideologija koja nam govori da se čovjek, iako rođen kao muško, može smatrati ženom i to tražiti od drugih i obrnuto. Uvođenjem ovog zakona, svatko tko to ne bi prihvatio kršio bi ljudsko pravo dotične osobe.

Da ne ulazim u detalje, cijeli kurikulum se može preuzeti na internetu, dovoljno je utipkati: kurikulum zdravstvenog odgoja, te će vam se ponuditi u pdf formatu. Kako pripadam generaciji koja je, nažalost, svoj seksualni odgoj morala stjecati iz ondašnjih renomiranih časopisa *Reporter* i *Start*, stječem dojam da su ovaj kurikulum radili ljudi iz tog poučka na istim ili sličnim potkama. Na primjedbu Crkve o izostanku dijaloga i zajedničkog sastavljanja „Spolno odgovornog ponašanja“, ove vrlo suptilne, ali za ljudski život vrlo važne teme, obrušavaju se riječima da ne žele slušati srednjovjekovne stavove ili pak bolesne teze Crkve.

Priznat ćete, pomalo vrijeđa i to u

vremenima kada se u Crkvi o ovim temama očitava blaženi papa Ivan Pavao II., a ovih dana u Hrvatskoj je izašao prijevod njegove knjige „Muško i žensko stvori ih“, te prije tog već rasprodanog izdanje „Ljubav i odgovornost“ gdje se upravo detaljno govori o ljudskoj spolnosti kroz kršćansko poimanje. Pored svega toga, odbacuje se svaka mogućnost dijaloga kao da kršćani zapravo ne znaju što je spolni čin i spolni odgoj, a ako nam i priznaju upućenost u te stvari, onda traže da skinemo maske i da se držimo devize „sve je dopušteno“, samo se čuvajte spolno prenosivih bolesti. Doista, čini se kao da vjernici moraju nanovo učiti abecedu spolne ljubavi, iako s kršćanstvom nastupa sloboda ljudskog ponašanja i kao da se u dušobrižničkim klupama nikada nije govorilo o ovoj neiscrpoj temi. Bilo bi dobro da su socijaldemokratske vlasti samo malo zavirile u neku od spomenutih knjiga blaženog pape Ivana Pavla II. ili poslušali neka od predavanja don Damira Stojića, koji je bio i u Subotici, ili pak, ako im je sve ovo suviše teološki, potražili nekog suvremenog kršćanskog filozofa, npr. Fabricia Hadjadja, koji u svojem djelu *Dubina spolova* govori i o „teologiji dlake“.

Stječem dojam kako je lakše ponuditi ugodno mišljenje po motivu „kruha i igara“ s čim će se puk složiti i tako steći pristaše. A promisliti o ovim pitanjima kroz filozofsku ili pak božansku misao teško pada. Već je filozof Immanuel Kant koncem XVI. i početkom XVII. stoljeća formulirao elementarno načelo moralnog poretka protiv Utilitarista (uti – uživati, koristiti) kao i s pridjevom *utilis* (koristan), kakvi nam i danas pišu „korisne“ zakone u sljedećem imperativu: „Postupaj tako da osoba nikada ne bude sredstvo tvog djelovanja nego uvijek svrha“. Da bi već spomenuti Papa, u svjetlu prethodnih izvadaka, izrekao da ovo načelo ne bi trebalo biti formulirano onako kako je u Kanta, nego prije na sljedeći način: „Koliko god je puta u tvom postupku osoba predmetom tvog djelovanja, uvijek se sjeti da s njom ne možeš postupati samo kao sa sredstvom za svrhu, kao s oruđem, nego računaj s

time da ona sama ima ili bi trebala imati svoju svrhu“.

Sveti je Augustin između razlučivanja *uti* (koristi) i *frui* (radost) na ovaj način razlučio dva stava: jedan koji smjera na samu ugodu bez obzira na predmet – upravo to je *uti* – i drugi, koji nalazi radost u punovrijednu odnošenju prema predmetu upravo stoga što je to odnošenje onakvo kakvo zahtijeva narav toga predmeta, što je nazvao *frui*. Zapovijed ljubavi ukazuje na put koji vodi prema tome *frui* u uzajamnu općenju osoba različitog spola, kako u braku, tako i izvan njega. Ministri i vlada su svjesni da je u današnjoj teškoj gospodarskoj situaciji i nimalo sjajnoj globalnoj slici svijeta najlakše ljudima ponuditi prigodnu ugodu.

Vrijeme je takvo da, iako se smatramo vrlo informatički obrazovani i suvremeni, zapravo smo nepismeni na osnovnim područjima ljudskog življenja, a to je područje ljubavi. Budući da se područje spolnosti tako lako povezuje s pojmom „ljubavi“, a istodobno, ono je teren za neprestano sučeljavanje dvaju načelno različita načina vrednovanja i dvaju načelno jednako različitih načina normiranja, personalističkog (proučavanje osobe, osobnosti) i utilitarističkog (*utilis* – koristan), treba radi jasnoće cijele stvari izričito ustvrditi kako se ona ljubav koja je sadržana u evanđeoskoj zapovijedi može vezati jedino uz personalističku, a nikako uz utilitarističku normu.

Stoga u okviru personalističke norme valja tražiti ispravna rješenja spolne moralnosti. Ako to imaju biti kršćanska rješenja, ona se moraju temeljiti na zapovijedi ljubavi. Jer kako god čovjek zapovijed ljubavi, u njezinoj punoj evanđeoskoj formulaciji, u potpunosti ostvaruje putem nadnaravne ljubavi prema Bogu i prema bližnjima, ta ljubav ipak ne proturječi personalističkoj normi niti se ostvaruje odvojeno od nje.

Na kraju zaključimo, napisao je Shakespeare: „Mnogo vike ni za što“ jer kakav god program odgoja bude predstavljen, važnije je kakav će biti odgojitelj. Zapitajmo se tko nam odgaja djecu – mediji, ministri ili mi sami?

Izgubljena sreća

Jesmo li se ikada pitali koliko smo sretni u životu? Što je to sreća? Svatko bi imao svoju definiciju sreće. Ponekad nismo ni svjesni da je ona tu pored nas, jer ne možemo ju osjetiti ako nismo bili nesretni.

Imao sam prijatelja s kojim sam radio u jednome klubu u jednome velikom gradu. On na održavanju rashladnih uređaja, a ja kao šanker. Bio je to omanji tamnputi i tihi mladić. Rijetko sam viđao da se smije. U slobodnim trenucima smo se znali šaliti s kolegama, ali na njegovom licu osmijeh je bio jedva primjetan. Zajedno smo radili dvije godine a da o njemu ništa nisam znao.

Jednoga dana sjedili smo i pili kavu. Bio je neraspoložen. Fizički prisutan, ali u mislima daleko. Kad god sam započinjao razgovor, nevoljno je odgovarao. Na moje inzistiranje da mi se povjeri teško je pristao. Ovaj put nisam odustajao jer mi je bio prijatelj i drug.

Nekoliko trenutaka je šutio, a zatim rekao tihim glasom: „E moj prijatelju, meni je sreća odavno okrenula leđa. Kada sam bio mali, otac je mene i majku napustio i nikada se više nije javio. Da nesreća ne ide sama, moja majka se utapa u alkoholu. Nigdje ne radi, a sam znaš da i naš poslodavac kasni s plaćom. Ima dana kad nemamo kruha na stolu“. Probljedio sam, mislio sam da će mi srce iskočiti iz grudi. Kako je moguće da nisam ništa primijetio, mada je on to vješto skrivao. Doduše, poslodavac je znao za sve, ali ga se nije ticalo!

Moj brat i ja bili smo daleko od roditelja. Veliki grad, velike mogućnosti, ali ako si neoprezan možeš se lako izgubiti. S roditeljima kontaktiramo skypom skoro svakoga tjedna, a blagdane provodimo zajedno. Kad se „vidimo“, upućuju go-

milu savjeta i poruka. Roditelji brinu. Majka bi obavezno opominjala da se nedjeljna misa ne smije propustiti, nikako zaboraviti na Boga. Na „odlasku“ bih uvijek primijetio suzu.

Iskreno, malo nas je, brata i mene, to nerviralo. Jednoga dana ćemo shvatiti značenje tih poruka, shvatiti koliko je važno u životu da netko misli na tebe i da si voljen.

Prošlo je više od godinu dana da se nisam vidio s prijateljem Josipom, a niti čuo. On je našao drugi posao, a ja sam otišao svojim putem. Koliko sam se puta sjetio Josipa! Gdje je, što radi, kako mu je majka? Molim Boga za njih oboje.

Molim i za roditelje, zahvaljujem za nesebičnu ljubav, za onu suzu na rastanku, sreću koju su mi dali a ja je ponekad nisam primjećivao.

Marica Mikrut

In memoriam

MANDA SKENDEROVIĆ

rođena Buljovčić

Navršile su se četiri godine otkad se preselila u vječnost naša draga mama, baka, prabaka i rođakinja Manda Skenderović. Uvijek je se s ljubavlju sjećamo i za nju molimo. I ove godine ćemo to učiniti na poseban način na svetoj misi u nedjelju, 17. veljače u 17 sati a poslije mise u vjeronaučnoj dvorani oživljavat ćemo svoje uspomene na njezin dragi lik i produbljivati svoje rodbinsko zajedništvo.

Pozivamo svu rodbinu i prijatelje da nam se pridruže.

Zahvalni Bogu što su je imali sve na ovaj susret s ljubavlju očekuju

Njezini najmiliji

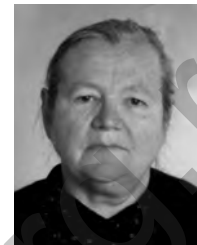

In memoriam

† Lozika Stantić

U Tavankutu je 9. prosinca prošle godine, nakon duge i teške bolesti u 78. godini života, preminula praktična vjernica, majka devetero djece i supruga Lozika Stantić r. Matković.

Lozika potječe iz revne kršćanske obitelji. Sa suprugom Franjom živjela je u skladnom kršćanskom braku te vodila brigu o odgoju djece. Sahranila je troje svoje djece. Bila je žena vjere i pouzdanja. Revno je pristupala sakramentima. Posljednjih godina bolovala je od teške bolesti. Svoju patnju prikazivala je za sve svoje. U posljednjim mjesecima bolesti, kada više nije mogla sudjelovati u misnim slavljinama, pričesćivala se u svojoj kući svake nedjelje. Lozika je bila revna čitateljica *Zvonika* i *Glasnika Srca Isusova i Marijina*. Sprovodni obred Lozike Stantić na tavankutskom groblju 11. prosinca predvodio je mons. Bela Stantić, a prigodnu homiliju održao je mjesni župnik Franjo Ivanković.

Ususret događanjima

„Bunjevački putovi križova“
u fotografiji i riječi
u crkvi sv. Jurja u Subotici

Na Čistu srijedu, 13. veljače, s početkom u 17 sati, u crkvi sv. Jurja u Subotici bit će otvorenje izložbe pod nazivom „Bunjevački putovi križova“. Na izložbi će biti izložene fotografije križeva krajputaša Augustina Jurige, snimljenih u okolici Subotice, a nakon toga će biti moljen „Bunjevački put križa“ autora Tomislava Žigmanova, na bunjevačkoj ikavici.

Ovom prigodom početak će velika akcija u Godini vjere – obnova naših križeva krajputaša za što će se prikupljati novac pretplatom za molitvenik i dragovoljnim priložima. U 2013. godini planira se obnoviti Kopilovićev križ na Somborskom putu, poslije Male Bosne, i raspelo na Kalvariji u Bajmaku.

Medijski pokrovitelji izložbe i svih aktivnosti vezanih uz projekt „Bunjevački put križa“ su katolički mjesečnik „Zvonik“ i Radio Marija Srbije.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

u ponedjeljak, 11. veljače
2013. s početkom u 18 sati
u Hrvatskom kulturnom centru
„Bunjevačko kolo“ u Subotici.

Dramska sekcija Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata iz Sonte izvest će tekst „Dovedeni, zatečeni i naši“, autora Ivana Andrašića.

Izložba Ivana Tikvickog Pudara

Postav radova likovnog umjetnika
Ivana Tikvickog Pudara
bit će otvoren
u četvrtak, 31. siječnja,
u prostorijama Zavoda za kulturu
voždanskih Hrvata,
u Harambašićevoj 14,
s početkom u 17 sati.

Prije toga bit će položeno cvijeće na grob umjetnika u Bajskom groblju, a u 18 sati bit će služena sveta misa u subotičkoj katedrali.

Postav, u kojem su djela iz zbirke Vesne Karadžić r. Tikvicki, otvara se u povodu obilježavanja 100. obljetnice njegova rođenja, a autorica postava je povjesničarka umjetnosti Ljubica Vuković Dulić koja će i otvoriti izložbu.

Bal Radio Marije

Radio Marija organizira
u subotu, 9. veljače 2013. godine
pokladni bal koji će biti održan
u prostorijama Caritas kluba
u Subotici, u Gajevoj 50,
s početkom u 20 sati.

Goste očekuje dobra glazba i tom-bola, a ulaznica stoji 1.500 dinara i uključuje večeru i piće. Prihod je namijenjen za pomoć Radio Marije.

Ulaznice se mogu nabaviti na recepciji Radio Marije u Subotici, Matije Gupca 8, svakog dana od 8 do 20 sati, ili rezervirati putem telefona 024/692-255.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

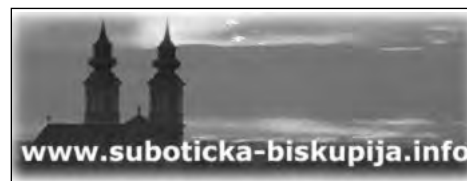

Tel: 021/4790-529; 024/692-255; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem, Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.

Jaslice u svetištu Bunarić

Humanitarni koncert zajednice "Hosana"

Najlipče prelje Velikoga prela 2013.

Prelo Hrvatske zajednice bračnih susreta

